

BABEŞ-BOLYAI-UNIVERSITÄT KLAUSENBURG
FAKULTÄT FÜR GESCHICHTE UND PHILOSOPHIE
DOKTORATSLEHRGANG: GESCHICHTE. ZIVILISATION. KULTUR

DISSERTATION
zur Erlangung der Doktorwürde

*Orthodoxie und Luthertum in Siebenbürgen zwischen
1848 und 1918
(Historische Entwicklung und konfessionelle Beziehungen)*
(ZUSAMMENFASSUNG)

Wissenschaftliche Betreuung
UNIV.-PROF. DR. RUDOLF GRÄF

Dissertant
ABRUDAN MIRCEA – GHEORGHE

CLUJ-NAPOCA
2013

Inhaltsverzeichnis

Forschungsvorhaben	4
I. Einführung	7
1.1. Einführende Betrachtungen.....	7
1.2. Thema.....	11
1.3. Geschichtsschreibung	
1.3.1. Die Orthodoxe Kirche Transsilvaniens.....	16
1.3.2. Die Evangelische Kirche A.B. in Siebenbürgen.....	51
II. Die Orthodoxe Kirche Siebenbürgens und Ungarns in Schagunas Amtszeit (1846-1873)	72
2.1. Die Lage der siebenbürgischen Eparchie vor Schagunas Amtszeit.....	72
2.1.1. Die siebenbürgische Orthodoxie während des 18. Jahrhunderts.....	72
2.1.2. Die Notlage der Diözese am Ende des bischöflichen Dienstes von Vasile Moga...76	
2.2. Andrei Schagunas Wirken zugunsten der ekklesialen Wiedergeburt der Eparchie.....	86
2.2.1. „Andreas Freiherr von Schaguna“ – eine kulturelle Biographie.....	86
2.2.2. Die Auswirkungen der 48er Revolution auf die siebenbürgische Diözese.....	118
2.2.3. Andrei Schagunas Werk und Erbe.....	138
2.3. Schagunas Beziehungen zu den Anführern der Sächsischen Kirche Siebenbürgens.....	168
2.3.1. Schagunas Kontakte zum sozial-politischen und kulturellen Milieu der Sachsen.....	171
2.3.2. Die Verbindungen des Hierarchen mit den Professoren der Hermannstädter Rechtsakademie.....	213
2.3.3. Andrei Schaguna und der Superintendent Georg Paul Binder.....	232
2.3.4. Andrei Schaguna und der Bischof Georg Daniel Teutsch.....	246
2.3.5. Andrei Schaguna und Jakob Rannicher.....	268
2.4. „Schagunagasse“ – der Reiseverlauf der ersten rumänischen Benennung in Hermannstadts öffentlichem Raum.....	294
2.5. Die Kontakte zwischen Andreas Schaguna und dem Professor des Wiener Evangelischen Theologieinstituts Karl Kuzmány.....	300

III. Kirche und Nation: Orthodoxe und evangelische Christen zwischen Völkerfrühling und dem Ersten Weltkrieg.....309

3.1. Die Orthodoxe Erzdiözese Transsilvaniens.....	309
3.1.1. Die Benennung der Eparchie und des siebenbürgischen Bischofs.....	310
3.1.2. Die Jurisdiktion des siebenbürgischen Bistums.....	315
3.1.3. Die Organisation der Diözese zwischen 1848-1918.....	318
3.1.4. Die demographische Dimension der siebenbürgischen Erzdiözese.....	340
3.2. Orthodoxie und Nationalität in Schagunas Denken und Handeln.....	346
3.3. Die Evangelische Kirche A.B. Siebenbürgens.....	374
3.3.1. Die Organisation des evangelischen Bistums zwischen 1848-1918.....	376
3.3.2. Die demographische Dimension der sächsischen Volkskirche.....	389
3.4. Nation und Konfession bei den Siebenbürger Sachsen.....	394
3.4.1. „Ecclesia Theutonicorum Ultrasilvanorum”.....	395
3.4.2. „Ecclesia Dei nationis Saxonicae”.....	398
3.4.3. „Die Sächsische Volkskirche”.....	401
3.4.4. Der Identitätsdiskurs der sächsischen Elite.....	402
3.4.4.1. Die Konzeption von Jakob Rannicher.....	402
3.4.4.2. Die Vision von Adolf Schullerus.....	406
3.4.4.3. Die Historiographie der Bischöfe Georg Daniel und Friedrich Teutsch..	412

IV. Die modernen Verfassungen der zwei siebenbürgischen Kirchen.....424

4.1. Der „Organische Statut” der Rumänisch-Orthodoxen Metropole von Siebenbürgen und Ungarn (1868)	424
4.1.1. Der sozial-politische und theologische Kontext der Ausarbeitung des Statuts.....	424
4.1.2. Synodologie und Konstitutionalismus in Schagunas Denken und Handeln.....	434
4.1.3. Der Organische Statut.....	452
4.1.4. Die Idee des protestantischen Ursprungs und das mögliche sächsische Muster des Organischen Statuts.....	460
4.2. Die Verfassung der Evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen (1861).....	476
4.2.1. Der Weg zur Kirchenverfassung.....	477

4.2.2. Das Reinland-Westfälische Model der sächsischen Kirchenverfassung.....	479
4.2.3. Die Kirchenverfassung von 1861.....	486
4.3. Die zwei Kirchenverfassungen in eine vergleichende Perspektive.....	496
Ausblick.....	510
Zusammenfassung.....	518
Anhang.....	522
Bibliographie.....	544

Im rumänischen Kulturraum ist die Kirchengeschichte nicht nur bei Historikern, sondern auch bei Theologen sowie verschiedenen gebildeten Menschen immer beliebter geworden. Verurteilt und isoliert vom Kommunistischen Regime hat die Kirche und ihre Geschichte nach der Wende einen sichtbaren Aufschwung genommen, sodass auf wissenschaftlicher Ebene in den verschiedenen akademischen Zentren Rumäniens Kirchengeschichte wieder ins Zentrum der Aufmerksamkeit von Historikern geraten ist. Unter diesen Zentren hat sich die Babeş-Bolyai-Universität eine führende Rolle erworben, was durch die zahlreichen wissenschaftlichen Projekte die unter dem Dach des neu eingeweihten „Zentrums für Kirchliche Studien“ belegbar scheint. Das große Ziel, das sich das Zentrum gesetzt hat, ist die Rekonstruktion und Restitution, sowie die Aufarbeitung der Geschichte der historischen Kirchen Siebenbürgens (Orthodoxe, Unierte oder Griechisch-Katholische, Römisch-Katholische, Evangelische, Reformierte und Unitarische oder Antitrinitarische). Dieses Projekt war und ist von großer Wichtigkeit und Aktualität für die ganze zeitgenössische Geschichtsschreibung des rumänischen Raumes, wo die sozialistische und atheistische Ideologie die historische Erforschung der Kirchengeschichte entweder behinderte, oder es den Historikern und Historikerinnen nur ermöglichte, parteikonform zu forschen, wodurch eine nicht auf Quellen beruhende, sondern auf politischen Interessen fußende und politisierte Geschichte entstanden ist. Aus dieser Perspektive betrachtet war und ist das Forschungsprojekt der Klausenburger Universität aktuell und legitim.

Die vorliegende Arbeit entspricht diesem Forschungsvorhaben und hat sich als Ziel die Untersuchung, einerseits der Beziehungen zwischen den berühmten orthodoxen Metropoliten Andrei Schaguna und dem sächsischen Milieu Hermannstadts, beziehungsweise der führenden

Persönlichkeiten der evangelischen Kirche A. B. Siebenbürgens, und der wichtigsten kirchlichen Entwicklungen der beiden national-konfessionalen Gemeinden Siebenbürgens in einer andererseits komparatistischen Betrachtung in der Zeitspanne des 20. Jahrhunderts, zwischen dem Völkerfrühling und dem Ausbruch des Ersten Weltkrieges, gesetzt. Dieses Vorgehen hat sich aus einem praktischen Grund entwickelt, da zwischen der strukturellen Organisation und national-politischen Rolle der beiden Kirchen verschiedene Parallelen gezogen werden können.

Anders als im westlichen und mitteleuropäischen Raum hat sich die Kirche der zwei siebenbürgischen Volksgruppen mit der entsprechenden Nation komplett identifiziert. So hatte hier die Orthodoxe beziehungsweise Evangelische Kirche A.B. durch ihrer Aktivität nicht nur eine geistlich-religiöse Mission, sondern die beiden Kirchen haben im Wandel der Zeiten eine gewichtige Rolle auch im kulturellen und nationalen Leben und Überleben der rumänischen und sächsischen Bevölkerung gespielt. Deswegen spricht man in der Geschichtsschreibung von einer rumänischen und sächsischen „Volkskirchlichkeit“, was zeigt, dass im Zeitalter der modernen Nationsbildung Kirche und Volk sehr schwer voneinander zu trennen waren.

Im Zuge der 1848er Revolution, der politischen Neugestaltung der Donaumonarchie und des Österreich-Ungarischen Ausgleichs von 1867 wurde auf einer Seite die Verschmelzung zwischen Ethnie und Kirche stimuliert, und der Dialog und die Kooperation zwischen den zwei Kirchen, respektive der zwei Nationen nicht nur ermöglicht, sondern, auf der anderen Seite, auch gefördert. Ein ganzes Zeitalter der Auseinandersetzungen der rumänisch-sächsischen Volksgruppen und der Pester-Politik nahm dadurch seinen Anfang. Dieses Kapitel zeigt deutlich eine neue Epoche auf, die nicht mehr vom Geist der mittelalterlichen Privilegien, sondern von der modernen Demokratie, der Annäherung, und der ständigen Vertiefung des Sich-Kennen-Lernens der beiden Völker geprägt worden war. Der ganze Prozess hatte schon früher mit der Verbreitung der Aufklärung, der Romantik, des Liberalismus begonnen und wurde durch die Veränderungen auf sozialpolitischer Ebene und somit der Entwicklung eines Nationalbewusstseins, gefördert.

Eine weitere Ähnlichkeit zwischen den beiden national-kirchlichen Gemeinden besteht darin, dass sie stark von der Persönlichkeit, dem Werk und Erbe der zwei Oberhäupter Andrei Schaguna und Georg Daniel Teutsch beeinflusst worden sind. Beide werden als Gründer und Begründer ihrer jeweiligen Nationalkirche angesehen und wurden schon während ihrer Amtszeit als die berühmtesten Kirchenfürsten und nationale Führer wahrgenommen.

Ein wichtiges Anliegen der Arbeit ist es auch, die zwei modernen Kirchenverfassungen die 1861, respektive 1868 die neue Organisation der Evangelischen und Orthodoxen Kirche bestimmt haben und respektive bis ins Detail auszuarbeiten.

Folgenden Fragestellungen wird in der hier vorliegenden Arbeit nachgegangen:

1) Wie wurde die Geschichte der beiden Kirchen in den historiographischen Diskurs wiedergegeben?

2) Welche war die Situation und die Entwicklung der administrativen und organisatorischen Strukturen beziehungsweise der demographischen Laufbahn der beiden Kirchen zwischen der Revolution von 1848-1849 und dem Ersten Weltkrieg?

3) Welche Rolle spielte die Orthodoxe und die Evangelische Kirche in der nationalen Bewegung der Siebenbürger Rumänen und Sachsen?

4) Was für Beziehungen entwickelte und förderte der Metropolit Andrei Freiherr von Schaguna mit den nationalen, kulturellen und religiösen Führern der Siebenbürger Sachsen?

5) Welche sind die grundlegenden Funktionen der theologischen, nationalen und identitätsstiftenden Paradigmen, die von den Führungskräften der beiden Kirchen ausgearbeitet, entwickelt und unter ihren Gläubigen verbreitet worden sind? Wodurch wurden diese oben genannten Vorstellungen ausgestrahlt haben und in welchem Umfang haben sie ihre Spuren in den Identität der beiden Gemeinden hinterlassen?

6) Welcher ist der nationale, politische, soziale, kulturelle und theologische Kontext, in dem die beiden Kirchenverfassungen ausgearbeitet und eingeführt worden sind? Was für Schritte hat man unternommen, um sie als neue juristische Grundlagen im kirchlichen Leben durchzusetzen? Welche sind die wichtigsten Prinzipien, die sie kennzeichnen? Welche sind die strukturellen Ähnlichkeiten und die inneren Unterschiede zwischen ihnen?

Da das Thema der Arbeit die institutionellen und organischen Entwicklungen der zwei siebenbürgischen Kirchen zu untersuchen sich bemüht, habe ich zunächst versucht, weitere vier Grundsatzfragen zu beantworten: Was ist die Kirche? Was heißt es, ihre Geschichte zu behandeln und über sie zu schreiben? Und welche geistigen Auswirkungen müssen von Seiten des Forschers in Betracht gezogen werden? Welche ist die Definition des erkenntnistheoretischen Status der Kirchengeschichte?

Das lange 19. Jahrhundert repräsentiert für die Siebenbürger Rumänen und Sachsen eine Zeitspanne der tiefen politischen, sozialen, kulturellen, nationalen und kirchlichen

Transformationen. Die historische Entwicklung der Orthodoxen und Lutheraner Siebenbürgens zwischen dem Völkerfrühling und dem Ersten Weltkrieg hebt viele Ähnlichkeiten auf institutionellem, gemeinschaftlichem und national-religiösem Niveau hervor. Beide Gemeinden sind tief markiert worden nicht nur von der Werte des modernen „Zeitgeists“, sondern auch durch die wirkungsvolle Tätigkeit der zwei zentralen Persönlichkeiten, die ihre nationale und religiöse Identität in einer irreversiblen Form geprägt haben. Im Fall der orthodoxen Rumänen handelt es sich um den Metropoliten Andrei Schaguna, den Restaurator des siebenbürgischen Metropoliten Sitzes und Würde, heute von vielen Exegeten als der bei weitem berühmteste rumänische Kirchenfürst aller Zeiten betrachtet, und im Fall der Sachsen ist die Rede vom Historiker und kirchlichen Würdenträger Bischof Georg Daniel Teutsch, dem Gründer der sächsischen Volkskirche, der von verschiedenen Historikern und Theologen mit Johannes Honterus, der zentralen Gestalt der siebenbürgischen Kirchenreform des 15. Jahrhunderts verglichen wurde, so dass er als die zweite Figur gesehen wird, der einen unverkennbaren Abdruck in der historischen und religiösen Entwicklung des deutschen Lutheranismus in Siebenbürgen hinterlassen hat. Eine praktische und bemerkbare Übersetzung im öffentlichen Raum, ihr Ruf und ihre Anerkennung von Seiten sowohl der Elite, als auch der Volksmassen, hat im Falle von Teutsch 1899 stattgefunden, als man auf dem Platz vor der evangelischen Kathedrale in Hermannstadt seine massive, aus Bronze gegossene Statue, inaugurierte, und im Falle Schagunas, durch seine im Herbst 2011 durchgeführte Heiligsprechung durch die Synode der Rumänisch Orthodoxen Kirche.

Schlüsselbegriffe: Die Orthodoxe Kirche Transsilvaniens; Die Evangelische Kirche A.B. in Siebenbürgen; Nationalität und Konfessionalität; Metropolit Andreas Freiherr von Schaguna; Jakob Rannicher; Superintendent Georg Daniel Teutsch.

Bibliografie

Surse inedite

- I. Arhiva Mitropoliei Ardealului, Sibiu
 1. *Fondul Consistorial, Registre, Exhibite*
 2. *Fondul Documente/Acte*

- II. Arhiva Bibliotecii Mitropoliei Ardealului, Sibiu
 - 1. *Fondul Andrei Șaguna*
 - 2. *Fondul Manuscrise*
- III. Arhiva Arhiepiscopiei Clujului, Cluj-Napoca
 - 1. *Fondul Nicolae Ivan*
- IV. Arhiva Bisericii Evanghelice C.A. din România, Sibiu
 - 1. *Fondul Gottfried Müller*
 - 2. *Fondul Friedrich Teutsch*
- V. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Sibiu
 - 1. *Fondul familial Bielz*
 - 2. *Fondul familial Georg Paul Binder*
 - 3. *Fondul Episcopia Bisericii Evanghelice C.A. din Transilvania*
 - 4. *Fondul Biserica Evanghelică C.A. din Transilvania, Consistoriul Superior*
- VI. Biblioteca Academiei Române, București
 - 1. *Fondul Corespondență generală*
- VII. Österreichisches Staatsarchiv, Wien (Arhivele Naționale Austria-Viena)
 - 1. *Allgemeines Verwaltungsarchiv*
 - i. *Kultus und Unterrichtsministerium, Kultus-Präsidium*
 - ii. *Kultus und Unterrichtsministerium, Neuer Kultus, Akatolischer Teil*
 - iii. *Nachlass Alexander von Bach*
 - 2. *Haus-, Hof- und Staatsarchiv*
 - i. *Kabinettsarchiv, Kabinettskanzlei Vorträge*
 - ii. *Kabinettsarchiv, Staatsrat*
 - iii. *Kabinettskanzlei, Jüngerer Staatsrat*
 - iv. *Ministerium des Äußern, Informationsbureau*
 - v. *Nachlass Reichenstein*
 - vi. *Nachlass Schwarzenberg*
- VIII. Archiv des Siebenbürgen – Instituts, Gundelsheim am Neckar
 - 1. *Fondul B. I. 05, Nachlass Karl Kurt Klein*
 - 2. *Fondul B. I. 62, Nachlass Helmut Klima*
- IX. Archiv des Instituts für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas, München
 - 1. *Fondul Archiv und Bibliothek*

Surse editate

1. *Actele soboarelor Bisericei greco-resăritene din Ardeal din anii 1850 și 1860*, Tipografia diecesană, Sibiiu, 1860.
2. *Actele Sinodului Bisericei greco-resaritene in Ardealu din anulu 1864*, Tipografia diecesană, Sibiu, 1864.
3. *Actele Sinodului Archiecesei greco-resaritene din Ardeal, ținut la anul 1871*, tipografia archidiecesana, Sabiiu, 1871.
4. *Actele Sinodului Archiecesei gr.-resaritene din Ardeal, ținut la anul 1873*, Tipografia archidiecesana, Sabiiu, 1873.
5. *Acte oficioase privitoare la înființarea Metropoliei gr. resaritene a Românilor din Transilvania, Ungaria și Banatu*, Tipografia archidiecesana, Sibiiu, 1867.
6. *Actenmäßige Darstellung der Verhältnisse der griechisch n. u. Hierarchie in Oesterreich dann der illirischen National-Congresse und Verhandlungs-Synoden*, Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1861.
7. *Adressbuch der k. freien Stadt Hermannstadt*, IX. Jahrgang, Druck und Verlag von W. Krafft, Hermannstadt, 1901.
8. *Adunarea rapoartelor de la directorii districtuali de școlă în Archidieceasa greco-resăriteană din Ardeal, în anul Domnului 1865*, cu tiparul tipografiei arhidiecesane, Sibiiu, 1865.
9. *Anticritica brosiurei anonime publicate asupra celor două congrese naționali bisericesci din 1873 și 1874. De mai mulți deputați ai majorității congreselor dela 1873 și 1874*, Sibiiu, 1880.
10. *Antwort auf die Angriffe einiger Romanen und der Presse gegen die Einheit der Hierarchie der morgen-ländischen katholischen orthodoxen Kirche und die serbische Nation in den k.k. österreichischen Staaten*, Verlag von Alb A. Benedikts Buchhandlung, Wien, 1851.
11. Audersky, Eduard, *Der hohe Clerus der österreichischen Monarchie. Nach seiner Gradual-Vorrückung vom Jahre 1800 bis auf die neuesten Zeiten*, Verlag von Carl Doll, Wien, 1844.
12. Bocșan, Nicolae, Leb, Ioan–Vasile, Gârdan, Gabriel –Viorel, Vesa, Pavel, Ivanov, Bogdan, *Andrei Șaguna. Corespondența I/1*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005.
13. Bocșan, Nicolae, Leb, Ioan–Vasile, Gârdan, Gabriel–Viorel, Ivanov, Bogdan, Lupulovici, Vasa, Herbil, Ioan, *Andrei Șaguna. Corespondența I/2*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.
14. Bocșan, Nicolae, Gârdan, Gabriel–Viorel, Leb, Ioan– Vasile, Dobozi, Beatrice, *Andrei Șaguna. Corespondența II*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.
15. Bocșan, Nicolae, Leb, Ioan–Vasile, Gârdan, Gabriel–Viorel, *Andrei Șaguna. Corespondența III*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.
16. Bocșan, Nicolae, Gârdan, Gabriel–Viorel, Leb, Ioan–Vasile, *Andrei Șaguna. Corespondența IV*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.

17. Bocșan, Nicolae, Gârdan, Gabriel-Viorel, Leb, Ioan-Vasile, Andrei Șaguna. *Corespondența V*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.
18. Bocșan, Nicolae, Leu, Valeriu, *Revoluția de la 1848 din Transilvania în memorialistică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.
19. Bocșan, Nicolae, Grăf, Rudolf, *Revoluția de la 1848 în Munții Apuseni. Memorialistică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
20. Bodea, Cornelia, *1848 la români. O istorie în date și mărturii*, vol. I-II, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
21. Bodea, Cornelia, *1848 la români. Revoluția în viziunea contemporanilor*, Editura Enciclopedică, București, 1998.
22. Bolovan, Ioan, Onofreiu, Adrian, *Revoluția de la 1848-1849 în zona regimentului grăniceresc năsăudean. Contribuții istorice și demografice*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2003.
23. Bolovan, Ioan, Covaci, Diana, Deteșan, Daniela, Eppel, Marius, Holom, Crinela Elena, în *Legislația Ecleziastică și laică privind familia românească din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2009.
24. Bozac, Ileana, Teodor, Pavel, *Călătoria Împăratului Iosif al II-ea în Transilvania la 1773. Die Reise Kaiser Josephs II. durch Siebenbürgen im Jahre 1773*, Volumul/Band I, ediția a II-a/Zweite Ausgabe, Academia Română/Rumänische Akademie, Centrul de Studii Transilvane/Zentrum für Siebenbürgische Studien, Cluj-Napoca/Klausenburg, 2007.
25. *Calendariu pe anul de la Hristos 1852. Carele este bisect de 366 de zile, întocmit pe gradurile și clima Țării Ungurești, a Ardealului, Bănatului, precum și a Țării Românești și a Moldovei*. Anul întâiu, în Tipografia diecesană, Sibiu, f.a.
26. *Calendariu pe anul de obște de la Hristos 1862*, anul XI, Tipografia diecezană, Sibiu, 1862.
27. *Calendariu pe anul bisect de la Hristos 1868*, anul XVII, Tipografia arhidiecezană, Sibiu, f.a.
28. *Calendariu pe anul comun de la Hristos 1882*, anul 31, Editura și tipariul tipografiei arhidiececane, Sibiu, f.a.
29. *Calendariu pe anul comun de la Hristos 1890*, anul 39, Editura și tipariul tipografiei arhidiececane, Sibiu, f.a.
30. *Calendariu pe anul comun de la Hristos 1892*, anul 41, Editura și tipariul tipografiei arhidiececane, Sibiu, f.a.
31. *Calendariu pe anul comun de la Hristos 1898*, anul 37, Editura și tipariul tipografiei arhidiececane, Sibiu, f.a.
32. *Calendar pe anul visect de la Cristos 1920*, anul 69, Editura și tiparul tipografiei arhidiececane, Sibiu, f.a.
33. *Calendarul bunului creștin pe anul comun de la Hristos 1923*, anul 72, Editura Tipografiei Arhidiececane, Sibiu, 1922.

34. *Calendarul bunului creștin pe anul comun de la Hristos 1927*, anul 76, Editura Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, f.a.

35. *Cele doue Congresse nationale bisericesci electorali din 1873 si 1874*. De mai multi deputati congresuali. Materialu la istoria bisericesca nationala, Tipografia lui G. de Closius, Sibiu, 1875.

36. Cosma, Ela, *Revoluția de la 1848. Un catalog de documente și regeste. (Fondul Institutului de Istorie din Cluj)*, Vol. I-II, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2005.

37. Cotoșman, Gheorghe, *Contribuții la istoria vieții românești din Transilvania la finea veacului al XIX-lea. Însemnări inedite ale Prea Fericitului Patriarh Miron*, Tiparul Tipografiei Diecezane, Caransebeș, 1940.

38. *Cuventarea episcopului Popasu cu ocazia jubileului de 25 de ani al lui Șaguna*, Tipografia arhidiecezană, Sabiu, 1871.

39. *Denkschrift der siebenbürgisch-sächsischen Geistlichkeit A.C. in Betreff ihres rechtlich begründeten Anspruchs auf Entschädigung für ihren Zehnten*, Gedruckt mit Adolf Müllerschen Schriften, Pesth, 1848.

40. *Die Rechte der romanischen Nation gegen die Angriffe der Sachsen, vertheidigt von einem Romanen*, Gedruckt bei I.P. Sollingers Witwe, Wien, 1850.

41. „Die Rheinisch- Westfälische Kirchenordnung von 1835”, în Helmut Geck (ed), *Der Kirchenkreis in der presbyterial-synodalen Ordnung*, în seria *Recklinghäuser Forum zur Geschichte von Kirchenkreisen*, Band 3, Lit Verlag, Berlin, 2008, pp. 179-184.

42. *Dorințele dreptcredinciosului cleru den Bucovina în privința organizării canonice a diezei și a ierarhice sale referințe în organismul bisericeii ortodocse den staturile Austriei*, Cernăuți, în tipografia lui Ioan Ekhart și fiu, 1861.

43. *Documente privind Revoluția de la 1848-1849 în Țările Române C. Transilvania*, vol. I – IX, Editura Academiei Române, București, 1977-2011.

44. Dragomir, Silviu, *Studii și documente privitoare la Revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-49*, vol. I, II, III, IV, V, Tipografia Cartea Românească din Cluj, Sibiu-Cluj, 1944-1946.

45. Drăgoi, Macarie, *Ortodocși și greco-catolici în Transilvania (1867-1916). Contribuții documentare I/1-4*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013.

46. Eppel, Marius, *Drumul către episcopie. Vicariatul ortodox de la Oradea: ședințele plenare 1901-1916*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.

47. Eppel, Marius, *Vasile Mangra. Corespondență, Vol. I-II*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.

48. Folbert, Otto (ed), *Stephan Ludwig Roth, Gesammelte Schriften und Briefe, Band 1-6*, Verlag der Krafft & Drotleff A. G., Hermannstadt, 1927-1939.

49. Folbert, Otto, *Stephan Ludwig Roth, Gesammelte Schriften und Briefe, 7. Band: Das Schicksal. Dokumente aus den Jahren 1848/49. Nachträge aus den Jahren 1816-1847. Mündliche Überlieferungen, Anekdoten, Legenden, Biographische Zeittafel*, Verlag Walter de Gruenter & Co., Berlin, 1964.

50. Gagyí, Etéd, Eugen, „Documente istorice: Regulatio Diocesis Transilvanicae Disunitae anno 1805”, în *Transilvania*, XLII, Nr. 1-3, 1911, pp. 38-61, 148-171, 266-295, 151-189.

51. Heindl, Waltraud (ed), *Die Protokolle des Österreichischen Ministerrates 1848-1867. III. Abteilung. Das Ministerium Buol-Schauenstein, Band 1-3*, Österreichischer Bundesverlag für Unterricht, Wissenschaft und Kunst, Wien, 1975-1984.

52. Heydendorff, Michael Conrad von, *Unter fünf Kaisern. Tagebuch von 1786-1856 zur siebenbürgisch-österreichischen Geschichte*. Herausgegeben, bearbeitet, mit einem Vorwort und Anmerkungen versehen von Otto Folberth und Udo Wolfgang Acker, Verlag des südostdeutschen Kulturwerkes, München, 1978.

53. *Hof- und Staats-Handbuch des österreichischen Kaiserthumes*, II. Theil, Hof- und Staats-Aerarial Druckerei, Wien, 1844.

54. *Hof- und Staats-handbuch der Kaiserthums Österreich für das Jahr 1856, Fünfter Theil*, Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei, Wien, s.a.

55. *Hof- und Staatshandbuch der Kaiserthums Österreich für das Jahr 1858, Fünfter Theil*, Druck und Verlag der k.k. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, s.a.

56. *Hof- und Staatshandbuch der Kaiserthums Österreich für das Jahr 1859, Fünfter Theil*, Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei, Wien, s.a.

57. *Instrucțiune pentru învățătorii din școalele normale și capitale de Religia ortodoxă răsăriteană, de sub Inspecțiunea Supremă școlară a Bisericei ortodocse răsăritene din Marele Principat alu Ardealului*, în Tipografia diecesană, Sibiiu, 1862.

58. *Instrucțiune pentru Directorii școalelor populare, si pentru Directorii si Inspectorii Scoleloru capitali, precum si pentru Inspectorii districtuali de scola din Archidieceasa greco-resariteana in Ardealu*, in tipografia archidiececana greco-orientala, Sibiiu, 1865.

59. *Instrucțiune pentru Directorulu si Profesorii si Duhovniculu Institutului archidiececanu pedagogico-teologicu de relega greco-orientale*, in tipografia archidiececana greco-orientala, Sibiiu, 1865.

60. *Jahrbuch für die Vertretung der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen*, Band I-XII, Druck von Josef Drotleff, Hermannstadt, 1875-1909.

61. *Kalendar pentru Bukovina pe anul mântuirii 1845*, Cernăuți, 1844.

62. Keith Hitchins, Liviu Maior, *Corespondența lui Ioan Rațiu cu George Barițiu (1861-1892)*, Editura Dacia, Cluj, 1970.

63. Kletečka, Thomas, Koch, Klaus, *Die Protokolle des Österreichischen Ministerrates 1848-1867. V. Abteilung, Die Ministerien Erherzog Rainer und Mensdorff, Band 7, 15. Oktober 1863-23. mai 1864*, Österreichischer Bundesverlag, Wien, 1989.

64. Kletečka, Thomas, *Die Protokolle des Österreichischen Ministerrates 1848-1867. I. Abteilung. Die Ministerien des Revolutionsjahres 1848*, ÖBV Pädagogischer Verlag, Wien, 1996.

65. Kletečka, Thomas, Anatol Schmied-Kowarzik, *Die Protokolle des Österreichischen Ministerrates 1848-1867. II. Abteilung. Das Ministerium Schwarzenberg, Band 2-4*, Öbv & htp Verlag, Wien, 2005-2011.

66. Laurian, August Treboniu, *Die Rumänen der österreichischen Monarchie*, Druck von Carl Gerold & Sohn, Wien, 1849.
67. Leb, Ioan-Vasile, Gârdan, Gabriel-Viorel, Eppel, Marius, Vesa, Pavel, *Instituții Ecleeziastice. Compendiu de Legislație Bisericească (Secolul al XIX-lea)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
68. Luceac, Ilie (ed), *Discursurile lui Eudoxiu Hurmuzaki în Dieta Bucovinei. Din viața parlamentară a Bucovinei în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Institutul Cultural Român, București, 2007.
69. Lungu, Corneliu Mihail (coord), *De la Pronunciament la Memorandum 1868-1892. Mișcarea memorandistă, expresie a luptei naționale a românilor*, Arhivele Statului din România, București, 1993.
70. Mádl, Lajos-Loránd, *Vierhundertfünfzehn Tage in Wien. Das Tagebuch der siebenbürgisch-sächsischen Nationaldeputation (1850-1851)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.
71. Malfèr, Stefan, *Die Protokolle des Österreichischen Ministerrates 1848-1867. V. Abteilung, Die Ministerien Erherzog Rainer und Mensdorff, Band 5, 3. November 1862-30. April 1863*, Österreichischer Bundesverlag, Wien, 1989.
72. Malfèr, Stefan, *Die Protokolle des Österreichischen Ministerrates 1848-1867. IV. Abteilung. Das Ministerium Rechberg, Band 2*, Österreichischer Bundesverlag, Wien, 2007.
73. Mayr, Karl Josef (ed), *Das Tagebuch des Polizeiministers Kempen von 1848 bis 1859*, Österreichischer Bundesverlag, Wien und Leipzig, 1931.
74. *Mișcarea Națională a românilor din Transilvania între 1849-1918. Documente, vol. I.*, coordonator Simion Retegan, Cluj-Napoca, 1996.
75. *Mișcarea Națională a românilor din Transilvania între 1849-1918. Documente, Vol. II., III, IV*, coordonator Simion Retegan, Editura Academiei Române, București, 2004-2007.
76. *Mișcarea Națională a românilor din Transilvania între 1849-1918. Documente, Vol. V., VI*, coordonator Dumitru Suciu, Editura Academiei Române, București, 2008-2011.
77. Mitropolia Ardealului, *Mitropolitul Andrei Șaguna. Recunoașterea unei personalități în documentele vremii*, Editura Andreiana, Sibiu, 2011.
78. Mureșanu, Camil, Edroiu Nicolae, *George Barițiu (1812-1893). Scrieri istorice*, Editura Academiei Române, București, 2009.
79. Neamțu, Gelu, *Documente pentru viitorime privind genocidul antiromânesc din Transilvania 1848-1849*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2009.
80. *Novum et Vetus Calendarium ad annum vulgarem MDCCCIX, dierum 365. In usum Magni Principatus Transsilvaniae et partium adnexarum*, Typis Martini Hochmeister, Claudiopoli, f.a.
81. *Novum et Vetus Calendarium ad annum vulgarem MDCCCXXX, dierum 365. In usum Magni Principatus Transsilvaniae et partium adnexarum*, Typis Martini Hochmeister, Claudiopoli, f.a.
82. *Novum et Vetus Calendarium ad annum vulgarem MDCCCXL, dierum 365. In usum Magni Principatus Transsilvaniae et partium adnexarum*, Typis Martini Hochmeister, Claudiopoli, f.a.

83. *Novum et Vetus Calendarium ad annum vulgarem MDCCCXLV, dierum 365. In usum Magni Principatus Transsilvaniae et partium adnexarum*, Typis Lycei Regii, Claudiopoli, f.a.
84. *Novum et Vetus Calendarium ad annum vulgarem MDCCCXLVI, dierum 365. In usum Magni Principatus Transsilvaniae et partium adnexarum*, Typis Lycei Regii, Claudiopoli, f.a.
85. *Novum et Vetus Calendarium ad annum vulgarem MDCCCXLVII, dierum 365. In usum Magni Principatus Transsilvaniae et partium adnexarum*, Typis Lycei Regii, Claudiopoli, f.a.
86. Pascu, Ștefan, Pervain, Iosif (coord), *George Bariț și contemporanii săi*, Vol. I-VI, Editura Minerva, București, 1973-1983.
87. Păcățian, Teodor, *Cartea de Aur sau luptele politice naționale ale românilor de sub coroana ungară*, Vol. I-VIII, Tipografia societate pe acțiuni/Arhidiecezană, Sibiu, 1902-1915.
88. Păcurariu, Mircea, Nacula, Constantin, Brusanowski, Paul (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna. Texte alese*, Editura Andreiana, Sibiu, 2010.
89. *Personalstand der k.k. Universität zu Prag, zu Anfang des Studien-Jahres 1873-1874*, Druckerei des k.k. Schulbücher-Verlags für Böhmen, Prag, f.a.
90. Plămădeală, Antonie (ed), *Pagini dintr-o arhivă inedită*, Editura Minerva, București, 1984.
91. Plămădeală, Antonie, *Lupta împotriva deznaționalizării românilor din Transilvania în timpul dualismului austro-ungar în vremea lui Miron Romanul 1874-1898 după acte, documente și corespondențe*, Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu, 1986.
92. Plămădeală, Antonie, *Românii din Transilvania sub teroarea regimului dualist austro-ungar (1867-1918), după documente, acte și corespondențe rămase de la Elie Miron Cristea*, Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu, 1986.
93. Popea, Nicolae, *Memorialul Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei baron de Șaguna sau luptele naționale - politice ale românilor 1846-1873*, Tomul I, Institut tipografic, societate pe acții, Sibiu, 1889.
94. Popescu, Mihail, *Documente inedite privitoare la Istoria Transilvaniei între 1848-1859 din actele arhivei de stat a ministerului de interne și justiție dela Viena*, Editura Cartea Românească, București, 1929.
95. *Programm des evangelischen Gymnasiums in Schässburg und der damit verbundenen Lehranstalten. Zum Schluss des Schuljahres 1858/9*, Verlag bei Johann Gött, Kronstadt, 1859.
96. *Programm des evang. Gymnasiums A.B. in Schässburg und der damit verbundenen Lehranstalten. Zum Schlusse des Schuljahres 1879-1880*, Druck von Binder & Horeth, Schässburg, 1880.
97. *Programm des evang. Gymnasiums A.B. in Schässburg und der damit verbundenen Lehranstalten zum Schlusse des Schuljahres 1882-83*, Hermannstadt, S. Filtsch's Buchdruckerei, 1883.
98. *Programm des Gymnasiums A.C. zu Hermannstadt für das Schuljahr 1851-52*, Druck von Georg Closius, Hermannstadt, 1853.
99. *Programm des Gymnasiums A.C. zu Hermannstadt und der mit demselben verbundenen Realschule für das Schuljahr 1854-55*, Druck der Diözesan Druckerei, Hermannstadt, 1855.

100. *Programm des Gymnasiums A.C. zu Hermannstadt und der mit demselben verbundenen Lehranstalten für das Schuljahr 1857-58*, Druck der Diözesan Druckerei, Hermannstadt, 1858.
101. *Programm des Gymnasiums A.C. zu Hermannstadt und der mit demselben verbundenen Lehranstalten für das Schuljahr 1858-59*, Druck der Diözesan Druckerei, Hermannstadt, 1859.
102. *Programm des evangelischen Gymnasiums zu Kronstadt und der damit verbundenen Lehr-Anstalten. Zum Schlusse des Schuljahres 1861-1862*, Verlag von Johann Gött, Kronstadt, 1862.
103. *Programm des evangelischen Gymnasiums zu Kronstadt und der damit verbundenen Lehr-Anstalten. Zum Schlusse des Schuljahres 1863-1864*, Verlag von Johann Gött, Kronstadt, 1864.
104. *Programm des evang. Gymnasiums A.B. zu Kronstadt und der damit verbundenen Lehranstalten. Am Schlusse des Schuljahres 1873-1874*, Kronstadt, 1874.
105. *Protocolul Congresului Național Bisericesc Român de Religiunea greco-resăriteană conchiamat în Sabiu pe 16/28 septembrie 1868*, tipografia archidieceșana, Sabiu, 1868.
106. *Protocolul Congresului Național bisericesc român de Religiunea greco-resăriteană, conchiamat în Sibiu pe 1/13 octombrie 1870*, Tipografia archidieceșană, Sibiu, 1870.
107. *Protocolul Congresului național bisericesc ordinariu al metropoliei românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunit în Sibiu, la 1/13 octombrie 1881*, Tiparul tipografiei arhidieceșane, Sibiu, 1882.
108. *Protocolul Congresului național-bisericesc ordinariu al metropoliei românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunit în Sibiu, la 7/19 mai 1895*, Tiparul tipografiei arhidieceșane, Sibiu, 1895.
109. *Protocolul Congresului național-bisericesc ordinariu al metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunit în Sibiu, la 1/14 octombrie 1900*, Tiparul tipografiei arhidieceșane, Sibiu, 1900.
110. *Protocolul Congresului național-bisericesc ordinariu al metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunit în Sibiu, la 1/14 octombrie 1903*, Tiparul tipografiei arhidieceșane, Sibiu, 1903.
111. *Protocolul Congresului național bisericesc ordinar al mitropoliei românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunit în Sibiu, la 1/14 octombrie 1906*, Tiparul tipografiei arhidieceșane, Sibiu, 1907.
112. *Protocolul Congresului național bisericesc ordinar al metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunit în Sibiu, la 1/14 octombrie 1909*, Tiparul Tipografiei Arhidieceșane, Sibiu, 1909.
113. *Protocolul Congresului național- bisericesc ordinar al mitropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunit în Sibiu, la 17/30 iulie 1916*, Tiparul Tipografiei Arhidieceșane, Sibiu, 1917.
114. *Protocolul Sinodului arhieceșei greco-orientale române din Transilvania, ținut la anul 1897*, tiparul tipografiei archidieceșane, Sibiu, 1897.

115. *Protocolul Sinodului arhiecesei greco-orientale române din Transilvania ținut la anul 1900*, tipariul tipografiei archidieceesane, Sibiiu, 1900.
116. *Provinzial-Schematismus für das Großfürstenthum Siebenbürgen im Jahre 1861*,
117. Pușcariu, Ilarion, *Documente pentru limbă și istorie*, tomul I-II, Tipariul Tipografiei Archidieceesane, Sibiiu, 1889-1897.
118. Rannicher, Jakob, *Aemtliche Actenstücke, betreffend die Verhandlungen über die Union Siebenbürgens mit dem Königreiche Ungarn*, Druck von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1865-66.
119. Răduțiu, Aurel, Gyémánt, Ladislau, *Repertoriul izvoarelor statistice privind Transilvania 1690-1847*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1995.
120. *Respuns la Anticritica broșurei anonime publicate asupra celor două congrese naționali bisericesci din 1873 și 1874. De mai mulți deputați ai majorității congreselor dela 1873 și 1874 de unii din cei atacați*, Tipografia lui G. de Closius, Sibiiu, 1881.
121. Rotariu, Traian (coord), *Recensământul din 1850 în Transilvania*, ediția a II-a, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004.
122. Rotariu, Traian, (coord), *Recensământul din 1857 în Transilvania*, ediția a II-a, Editura Staff, s.l., 1997.
123. Rotariu, Traian, (coord), *Recensământul din 1880. Transilvania*, Editura Staff, s.l. 1997.
124. Rotariu, Traian (coord), *Recensământul din 1890 și Recensământul Țiganilor din 1893, Transilvania*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2009.
125. *Satzungen für die Bruder-, Schwester- und Nachbarschaften der evangelischen Landgemeinden A.B. des Mediascher Kirchenbezirks in der evang. Landeskirche A.B. in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns*, Druck von G.A. Reissenberger, Mediasch, s.a.
126. Săsăujan, Mihai, *Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul austriac (1740-1761). Documente*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
127. *Schematismus der evangelischen Landeskirche Augsburgischer Confession im Grossfürstenthume Siebenbürgen im Jahr 1856*, Verlag von Johann Gött, Kronstadt, f.a.
128. *Statistisches Handbüchlein des Kaiserthums Österreich für das Jahr 1865*, Herausgegeben von der k.k. Statistischen Central-Commission, Wien, 1867.
129. *Statistisches Jahrbuch der evangelischen Landeskirche A.B. in Grossfürstenthum Siebenbürgen*, III. Jahrgang, Buchdruckerei von Closiuschen Erbin, Hermannstadt, 1870.
130. *Statistisches Jahrbuch der evangelischen Landeskirche Augsburgischer Bekenntnisses in Siebenbürgen*, VII. Jahrgang, Commission bei Michaelis & Seraphin, Hermannstadt, 1891.
131. *Statistisches Jahrbuch der evangelischen Landeskirche Augsburgischer Bekenntnisses in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns*, VIII. Jahrgang, Druck von Jos. Drotleff, Hermannstadt, 1896.
132. *Statistisches Jahrbuch der evangelischen Landeskirche Augsburgischer Bekenntnisses in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns*, IX. Jahrgang, Druck von Jos. Drotleff, Hermannstadt, 1901.

133. *Statistisches Jahrbuch der evangelischen Landeskirche Augsburger Bekenntnisses in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns*, X. Jahrgang, Druck von Jos. Drotleff, Hermannstadt, 1906.

134. *Statistisches Jahrbuch der evangelischen Landeskirche Augsburger Bekenntnisses in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns*, XI. Jahrgang, Druck von Jos. Drotleff, Hermannstadt, 1911.

135. *Statistisches Handbüchlein des Kaiserthums Österreich für das Jahr 1865*, Herausgegeben von der k.k. Statistischen Central-Commission, Wien, 1867.

136. *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008.

137. *Stenographische Protokolle des Herrenhauses des Reichsrathes, Erste Session 1861-1862*, Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1862, 717 p.

138. Stinghe, Sterie, *Documente privitoare la trecutul românilor din Șchei*, vol. I, II, III, IV, V, Tipografia Ciurcu & Comp, Brașov, 1901-1906.

139. Stratimirović, Ljuba von, (ed), *General Georg von Stratimirović, Was ich erlebte. Erinnerungen*, Wilhelm Braumüller, Wien und Leipzig, 1911.

140. Streza, Laurențiu, Oltean, Vasile, *Mitropolitul Andrei Șaguna în documentele din Șcheii Brașovului*, vol. I, II, III, IV, Editura Andreiana, Sibiu, 2008-2010.

141. Suciu, I.D., Constantinescu, Radu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, Vol. I-II, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1980.

142. Suciu, Dumitru, Moraru, Alexandru, Vida, Flaviu, Cosmuța, Cosmin, *Crâmpeie din istoria Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania – Eparhia Sibiului către Protopopiatul Solnoc II – Corespondență (1 octombrie 1845-20 decembrie 1874)*, vol I., Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006.

143. Suciu, Dumitru, Moraru, Alexandru, Balog, Iosif Marin, Popovici, Vlad, Cosmuța, Cosmin, Vida, Flaviu, Han, Nicoleta, Mádl, Loránd, *Biserica, școală și comunitate ortodoxă în Transilvania în epoca modernă. Documente. Protopopiatul Cetatea de Piatră și Eparhia Sibiului – corespondență – 1849-1874*, vol. II/1, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2011.

144. Suciu, Dumitru, Moraru, Alexandru, Balog, Iosif Marin, Covaci, Diana, Cosmuța, Cosmin, Mádl, Loránd, *Revoluția transilvană de la 1848-1849. Date, realități și fapte reflectate în documente bisericești ortodoxe 1848-1850*, Editura ASAB, București, 2011.

145. Șuluțiu, Șterca Alexandru, *Scrieri teologice*, ediție îngrijită, note și glosar Ioana Mihaela Bonda, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.

146. Tempea, Radu, *Istoria sfintei biserici a Șcheilor Brașovului*, ediția a II-a, îngrijire, anexe, prefață și glosar de Octavian Șchiau și Livia Bot, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.

147. Tulbure, Gheorghe, *Mitropolitul Șaguna. Opera literară. Scrisori Pastorale. Circulări școlare. Diverse*, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1938.

148. *Universalis schematismus ecclesiasticus venerabilis cleri orientalis ecclesiae graeci non unitis ritus I. regni Hungariae partiumque eidem adnexarum, nec non magni principatus Transilvaniae, item literarius, seu nomina eorum, qui rem literariam et foundationalem scholarem*

ejusdem ritus procurant sub benigno-gratiosa protectione excelsi consilii regii locumtenentalis hungarici per Aloysium Reesch de Lewald pro anno 1846/7 redactus, Typis Regiae Scientiarum Universitatis Hungaricae, Budae, 1847.

149. Voileanu, Mateiu, *Momente din viața bisericească a românilor ortodocși din Transilvania 1780-1787*, Tipariul Tipografiei arhidieceșane, Sibiu, 1902.

150. Voileanu, Mateiu, *Icoane din viața Bisericii. Anul 1804*, Tipografia Arhidieceșană, Sibiu, 1921.

151. Voileanu, Matei, *Contribuțiune la istoria bisericească din Ardeal*, Tipografia Arhidieceșană, Sibiu, 1928.

152. Vlaicu, Monica (ed), *Briefe an Georg Daniel Teutsch*, Böhlau-Verlag, Köln-Weimar-Wien, 1994.

153. Vlaicu, Monica (ed), *Jakob Rannicher im Zeichen seiner Zeit. Briefe und Reden (1846-1874) 1-2. Teil*, Honterus Verlag, Sibiu-Hermannstadt, 2008-2010.

154. Wagner, Ernst, *Quellen zur Geschichte der Siebenbürger Sachsen*, Zweite Auflage, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1981.

155. Wien, Ulrich, Schwarz, Karl, (ed), *Die Kirchenordnungen der evangelischen Kirche A.B. in Siebenbürgen (1807-1997)*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2005.

156. Zimmermann, Franz, *Das Ministerium Thun für die Evangelischen im Gesamtstaate Oesterreich 1849 bis 1860, Auf Grund archivalischer Quellen*, Buchhandlung des christl. Vereins j. Männer, Wien, 1926.

157. Zimmermann, Franz, *Rechtsurkunden der Evangelischen in Oesterreich 1815 bis 1920*, Verlag der Sandbötschen Buchhandlung, Steyr, 1929.

Dicționare și Enciclopedii:

1. *Allgemeine Deutsche Biographie*, Band 30, 38, 44, 54, 55, Duncker & Humblot Verlag, Leipzig, 1890-1910.

2. *Bibliografia istorică a României*, vol. 1-13, București, Cluj-Napoca, 1970-2011.

3. *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon*, Band 9, 12, Verlag Traugott Bautz, Herzberg, 1995-1997.

4. Bârda-Stănciulescu, Alexandru, *Bibliografia Revistei Biserica Ortodoxă Română 1874-2004*, Volumul I, Editura Cuget Românesc, 2006.

5. Bârda-Stănciulescu, Alexandru, *Bibliografia Revistei Biserica Ortodoxă Română 1874-1994*, Volumul II-III, Ed. Cuget Românesc, 2000-2002.

6. Braniște, Ene, Braniște, Ecaterina, *Dicționar enciclopedic de cunoștințe religioase*, Editura Dieceșana Caransebeș, Caransebeș, 2001.

7. Bria, Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.

8. Diaconovich, Constantin, *Enciclopedia română publicată din însărcinarea și sub auspiciile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, tomul II, Editura și tiparul lui W. Krafft, Sibiu, 1900.
9. *Dicționarul literaturii române de la origini pînă în 1900*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1979.
10. Dumas, Felicia, *Dicționar bilingv de termeni religioși ortodocși: român-francez*, Editura Doxologia, Iași, 2010.
11. Hienz, Hermann, *Bücherkunde zur Volks- und Heimatforschung der Siebenbürger Sachsen, Zweite, erweiterte Auflage der „Quellen zur Volks- und Heimatkunde der Siebenbürger Sachsen“*, Verlag R. Oldenbourg, München, 1960.
12. Hienz, Hermann, *Schriftsteller Lexikon der Siebenbürger Deutschen. Bio-Bibliographisches Handbuch für Wissenschaft, Dichtung und Publizistik*, Band IX, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2004.
13. Moraru, Valeria-Gemma, *Revista Teologică, organ pentru știință și viață bisericească (1907-1916; 1921-1947), indice bibliografic*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2010.
14. Moraru, Valeria-Gemma, *Mitropolia Ardealului (1956-1990), indice bibliografic*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2011.
15. Myß, Walter (ed.), *Lexikon der Siebenbürger Sachsen*, Wort und Welt Verlag, Thaur bei Innsbruck 1993.
16. *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815-1950*, Band 2, 4, 7, 9, 10, 12, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 1959, 1968, 1978, 1985, 1994, 2005.
17. *Neue Deutsche Biographie*, Band 20, 23, Duncker & Humblot, Berlin, 2001-2007.
18. Păcurariu, Mircea, *Dicționarul teologilor români*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.
19. Păcurariu, Mircea, *Dicționarul teologilor români*, ediția a II-a, revăzută și întregită, Editura Enciclopedică, București, 2002.
20. Păcurariu, Mircea (coord), *Enciclopedia Ortodoxiei Românești*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2010.
21. Roth, Harald (ed), *Repertorium transylvanicum. Eine Einführung in die wissenschaftliche Literatur über Siebenbürgen*, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, München, 1990.
22. Rusu, Dorina N., *Membrii Academiei Române 1866-2003. Dicționar*, ediția a III-a, Editura Enciclopedică/Editura Academiei Române, București, 2003.
23. Schuller, Friedrich, *Schriftsteller-Lexikon der Siebenbürger Deutschen, Band IV, Unveränderter Nachdruck der 1902 in Hermannstadt erschienenen Ausgabe, mit einer Einführung herausgegeben und fortgeführt von Hermann A. Hienz*, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1983.
24. Ștefănescu, Ștefan (coord), *Enciclopedia istoriografiei românești*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
25. Trausch, Joseph, *Schriftsteller-Lexikon der Siebenbürger Deutschen, Band I, II, III, Unveränderter Nachdruck der unter dem Titel Schriftsteller-Lexikon oder biographisch-*

literärische Denk-Blätter der Siebenbürger Deutschen 1870-1871 in Kronstadt erschienenen Ausgabe, mit einer Einführung herausgegeben und fortgeführt von Hermann A. Hienz, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1983.

26. Wagner, Mathilde, *Register der Periodika des Vereins für siebenbürgische Landeskunde (1840-1944)*, Arbeitskreis für siebenbürgische Landeskunde e. V. Heidelberg, 2005.

27. Wurzbach, Constantin von, *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich*, Band 12, 18, 29, 39, 45, 57, K. u. K. Hofdruckerei, Wien, 1864-1889.

Cărți biblice și de cult

1. *Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a Legii celei vechi și a cei noao, după originalul celor șeptezeci și doi tâlcuitori din Alecsandria*, Sibiu, Tipografia Episcopiei dreptcredincioase din Ardeal, 1856-1858.

2. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.

3. *Noul Testament al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos*, Sibiu, Tipografia arhidieceșană, 1867.

4. *Mineiul lunii lui Septembrie*, Tipografia Sfintei Monastirii Neamțul, 1845.

5. *Ceaslov*, Tipografia Ioan Gott, Brașov, 1845.

6. *Euhologion, adecă Molitvenic bogat*, Tipografia Georgie de Closius, Sibiu, 1849.

7. *Catehismul mic*, Sibiu, Tipografia dieceșană, 1851.

8. *Apostolul, adecă Sfințita carte cuprinzătoare de Faptele și Epistoliile Sfinților Apostoli*. Tipografia Dieceșană, Sibiu, 1851.

9. *Molitvelnic*, Sibiu, Tipografia dieceșană, 1853.

10. *Mineiul lunii lui Noembrie*, Sibiu, Tipografia Episcopescă, 1856.

11. *Cartea Evangeliilor*, Sibiu, Tipografia Dieceșană, 1859.

12. *Penticostarion carele cuprinde întru sine slujba de la Sfânta și Luminata Duminecă a Paștilor, până în Dumineca Tuturor Sfinților*, Sibiu, Tipografia Episcopescă, 1859.

13. *Octoih ce să zice ellinește Paraklitiki*, Sibiu, Tipografia Dieceșană, 1860.

14. *Triodion carele cuprinde toată cuvîncioasa slujbă din sfântul și marele post*. Sibiu, Tipografia Dieceșană, 1860.

15. *Psaltirea bogată*. Sibiu, Tipografia Dieceșană, 1860.

Presă

1. *Allgemeine Zeitung*, Augsburg, 1843-1844.

2. *Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde*, Kronstadt, 1845-1848.

3. *Deutsche Tagespost. Allgemeine Volkszeitung für das Deutschtum in Grossrumänien*, 1923.

4. *Hermannstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Botten*, Hermannstadt, 1873, 1887.

5. *Illustrierte Zeitung*, Leipzig, 1845-1846, 1861.

6. *Kirchliche Blätter*, Hermannstadt, 1897-1940.

7. *Kronstädter Zeitung*, Kronstadt, 1849-1850.
8. *Oesterreichische Blätter für Literatur und Kunst. Beilage der Wiener Zeitung*, Wien, 1856.
9. *Protestantische Jahrbücher für Oesterreich*, Pest, 1854, 1858.
10. *Protestantische Kirchenzeitung für das evangelische Deutschland*, Berlin, 1869.
11. *Satellit des Siebenbürger Wochenblattes*, Hermannstadt, 1848.
12. *Siebenbürger Botte*, Hermannstadt, 1848-1852, 1859.
13. *Siebenbürger Quartalschrift*, Hermannstadt, 1860.
14. *Siebenbürger Wochenblatt*, 1845-1847.
15. *Siebenbürger Volksfreund*, 1848.
16. *Siebenbürgischer Volkskalender*, 1861-1865.
17. *Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*, Hermannstadt, 1887, 1909.
18. *Siebenbürgisch-Deutsches Wochenblatt*, Hermannstadt, 1873.
19. *Slavische Blätter*, Wien, 1865.
20. *Transilvania, Beiblatt zum Siebenbürger Boten*, Hermannstadt, 1847-1848, 1855.
21. *Wiener Diöcesanblatt*, Wien, 1865.
22. *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, 1845, 1846, 1848.
23. *Gazeta Transilvaniei*, Brașov, 1845-1848, 1852, 1855.
24. *Lumina*, Arad, 1874.
25. *Neamul Românesc*, București, 1916.
26. *Școala și familia*, 1887.
27. *Telegraful Român*, Sibiu, 1853-1920.
28. *Transilvania*, Sibiu, 1878, 1885, 1888.

Lucrări generale și speciale

1. Acu, Dumitru, Macavei, Elena, Gruian, Cătălina, *Bicentenarul nașterii Mitropolitului Andrei Șaguna*, Editura Asociațiunii Astra, Sibiu, 2010.
2. Anania, Bartolomeu, *Cartea deschisă a Împărăției, o însoțire liturgică pentru preoți și mireni*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.
3. Andrei, Nicolae, Barbu, Paul-Emanuil, *Ioan Maiorescu (1811-1864)*, Editura Alma, Craiova, 2003.
4. Adriányi, Gabriel, *Geschichte der katholischen Kirche in Ungarn*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2004.
5. Adriányi, Gabriel, *Kleine Kirchengeschichte Ungarns*, în colecția *Studien zur Geschichte Ungarns*, Band 5, Gabriele Schäfer Verlag, Herne, 2003.
6. Adlerstein, Joh. Janotyckh, von, *Die Rundreise Sr. k.k. apost. Majestät Franz Joseph des Ersten durch Ungarn und Siebenbürgen im Jahre 1852. Als ein Beitrag zur Geschichte unserer Tage*, Druck und Verlag der Reck & Pierer, Wien, 1852.
7. Albu, Corneliu, *Alesandru Papiu Ilarian: viața și activitatea sa*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.

8. Alzati, Cesare, *În inima Europei. Studii de istorie religioasă a spațiului românesc*, ediție îngrijită, traducere și bibliografie de Șerban Turcuș. Postfață de Ioan-Aurel Pop, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1998.
9. Anghelescu, Gheorghe F., Untea, Cristian, *Părintele Dumitru Stăniloae, un urmaș vrednic al patristicii clasice (bio-bibliografie)*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 2008.
10. Ardelean, George, *Istoricul episcopilor noue*, Tipariul tipografiei archidiececane, Sibiu, 1901.
11. Aron, Nicolae, *Monografia bisericilor, școlilor și reuniunilor române din Făgăraș*, Tipariul Tipografiei Jer. Preda, Făgăraș, 1913.
12. Avram, Mircea, *Calendarele sibiene în limba germană (Sec. XVII-XX)*, Biblioteca Astra, Sibiu, 1979.
13. Baiulescu, Bartolomeu, *Monografia Comunei Bisericești gr. or. rom. a „Sf. Adormiri” din Cetatea Brașovului*, cu acte și dovezi, Brașov, 1898.
14. Bárándy, János, *Ueber Ungarns Zustände*, Gedruckt bei Franz Edlen v. Schmid & I.I. Busch Preßburg, 1847.
15. Barițiu, Georgiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei pre doue sute de ani din urmă*, vol. 1-3, Tipografia W. Krafft, Sibiu, 1889-1891.
16. Bariț, George, *Părți alese din Istoria Transilvaniei pe două sute de ani din urmă*, ediția a II-a, vol. I-II, Inspectoratul pentru cultură al județului Brașov, Brașov, 1993-1994.
17. Bănescu, Nicolae, Mihăilescu, Vintilă, Ioan Maiorescu, *Scriere comemorativă cu prilejul nașterii lui 1811-1911*, Tipografia Românească, București, 1912.
18. Bedecan, Mihaela, *Presa și bisericile românești din Transilvania (1865-1873)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
19. *Beiträge zur Geschichte der ev. Kirche A.B. in Siebenbürgen, Bischof D. Friedrich Teutsch dem Meister sächsischer Volks- und Kirchengeschichte zum 70. Geburtstage am 16. September 1922*, in Kommission bei Franz Michaelis, Hermannstadt, 1922.
20. Bel, Valer, *Unitatea Bisericii în teologia contemporană. Studiu interconfesional-ecumenic*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2003.
21. Bela, Vardy Steven, *Baron Joseph Eötvös (1813-1871), A Literary Biography*, în colecția *East European Monographs*, CCXIV, Columbia University Press, Boulder, Colorado, 1987.
22. Benga, Daniel, *Metodologia cercetării științifice în teologia istorică*, Editura Sophia, București, 2005.
23. Berényi, Maria, *Cultura românească la Budapesta în secolul al XIX-lea*, Giula, 2000.
24. Berényi, Maria, *Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta/Tales of houses. Romanians in Buda and Pest/Mesélő házak. Románok Budán és Pesten*, Tiparul/Print and Bookbinding/Nyomás, kötés: Dürer Nyomda Kft., Gyula, Budapesta – Budapest, 2011.
25. Binder, Georg Paul, *Zwei Reden, gehalten in der Kronstädter evang. Cathedralkirche*, Druck von Johann Gött, Kronstadt, 1845.

26. Binder, Georg Paul, *Zwei Vorträge zur feierlichen Eröffnung der ersten und zweiten Versammlung der evang. Landeskirche A.B. in Siebenbürgen*, Druck und Verlag von S. Filtsch, Hermannstadt, 1862.
27. Binder Georg Paul, *Rede bei der dreihundertjährigen Jubelfeier der Augsburger Konfession*, Hermannstadt, 1881.
28. Binder, Ludwig, *Die Kirche der siebenbürger Sachsen*, mit einem Geleitwort von Gerhard Müller, Martin Luther Verlag, Erlangen, 1982.
29. Binder, Ludwig, *Grundlagen und Formen der Toleranz in Siebenbürgen bis zur Mitte des 17. Jahrhunderts*, (*Siebenbürgisches Archiv*), Band 11, Köln-Wien, 1976.
30. Binder, Ludwig, Scheerer, Josef, *Die Bischöfe der Evangelischen Kirche A.B. in Siebenbürgen II. Teil: Die Bischöfe der Jahre 1867-1969*, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1980.
31. Bițu, Voichița, Andriescu, Bogdan, *Andrei Șaguna (1808-1873). Biobibliografie*, ediția, II-a, Editura Andreiana-Armanis, Sibiu, 2012.
32. Bocșan, Nicolae, *Contribuții la istoria iluminismului în Banat*, Editura Facla, Timișoara, 1986.
33. Bocșan, Nicolae, Leb, Ioan-Vasile, Eppel, Marius, Gabriel-Viorel Gârdan, *Instituțiile Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania (1850-1918). Studii*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.
34. Bogdan, Ioan, *Istoriografia română și problemele ei actuale*, București, 1905.
35. Bolea, Nicolae, (coord), *Bicentenarul nașterii Mitropolitului Ardealului, Andrei Baron de Șaguna*, Editura Altip, Alba Iulia, 2008.
36. Bolovan, Ioan, *Transilvania între Revoluția de la 1848 și Unirea din 1918. Contribuții demografice*, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2000.
37. Bonda, Ioana Mihaela, *Mitropolia Română Unită în timpul păstoririi lui Alexandru Șterca Țuțuțiu (1853-1867)*, Editura Presa Universitară, Cluj-Napoca, 2008.
38. Botezan, Liviu, *Participarea țărănimii din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș la Revoluție în primăvara anului 1848 pentru desființarea iobăgiei*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2006.
39. Botezan, Liviu, Cosma, Mihaela, Isac, Ionuț, Varga, Attila, *Biografii istorice transilvane I. Dicționar al personalităților Revoluției de la 1848-1849 din Banat și Transilvania (Chipuri dintr-un an de neuitat)*, Editura Academiei Române, București, 2008.
40. Bottesch, Martin, Grieshofer, Franz, Schabus, Wilfried, *Die Siebenbürgischen Landler. Eine Spurensicherung*, Band in 2. Teilen, Böhlau-Verlag, Wien-Köln-Weimar, 2002.
41. Bottesch, Martin, Wien, Ulrich A., *Grosspold ein Dorf in Siebenbürgen*, Veralg Janos Stekovics, Döbel, 2011.
42. Braharu, D., *Secretarul de stat Gheorghe Ioanovici și Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal, câteva puneri la punct cu prilejul unei polemici*, Institutul de arte grafice Ardealul, Cluj.
43. Braharu, D., *Un colaborator al lui Șaguna secretarul de stat Gheorghe Ioanovici de Duleu și Valea Mare*, Tipografia Cartea Românească, Cluj.

44. Brandes, Dieter, Grăjdian, Vasile, Lukács, Olga, (ed), *Kurze Geschichte der Kirchen und Religionsgemeinschaften in Siebenbürgen*, Editura Presa Universitară Clujeană/Evangelische Verlagsanstalt GMBH Leipzig, Cluj-Napoca, 2008.
45. Brandes, Dieter, Grăjdian, Vasile, Lukács, Olga. (ed), *Scurtă istorie a Bisericii și comunităților religioase din Transilvania*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.
46. Bremer, Thomas, *Ekklesiale Struktur und Ekklesiologie in der Serbischen Orthodoxen Kirche im 19. und 20. Jahrhundert*, Augustinus-Verlag, Würzburg, 1992.
47. Brusanowski, Paul, *Autonomia și constituționalismul în dezbaterile privind unificarea Bisericii Ortodoxe Române (1919-1925)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.
48. Brusanowski, Paul, *Pagini din istoria bisericească a Sibiului medieval*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2007.
49. Brusanowski, Paul, *Reforma constituțională din Biserica Ortodoxă a Transilvaniei între 1850-1925*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.
50. Brusanowski, Paul, *Învățămintul Confesional Ortodox Român din Transilvania între anii 1848-1918. Între exigențele statului centralist și principiile autonomiei bisericești*, Vol. I-II, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
51. Paul Brusanowski, *Stat și Biserică în Vechea Românie între anii 1821-1925*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
52. Brusanowski, Paul, *Rumänisch-orthodoxe Kirchenordnungen (1786-2008). Siebenbürgen–Bukovina–Rumänien*, în seria *Schriften zur Landeskunde Siebenbürgens*, Band 33, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2011.
53. Brusanowski, Paul, Chifăr, Nicolae, Tăvală, Emanuel-Pavel (coord), *File de istorie. Prețuire și recunoștință pr. prof. dr. Mircea Păcurariu*, Editura Presa Universitară Clujeană-Andreiana, Cluj-Napoca-Sibiu, 2012.
54. Bunea, Augustin, *Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici sau istoria românilor transilvăneni de la 1751 până la 1764*, Tipografia Seminarului Archidiecezan, Blaș, 1902.
55. Bunea, Augustin, *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*, Tipografia Seminarului Archidiecezan, Blaj, 1903.
56. Bunea, Ion (coord), *Episcopul Nicolae Ivan 1855-1936. Ctitorul reînviatului episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului. Studii și documente*, Cluj-Napoca, 1985.
57. Capidan, Thedor, *Aromâni. Dialectul aromân. Studiu lingvistic*, București, 1932.
58. Carebia, Adrian, *Istoriografia Reformei protestante*, Editura Canonica, Cluj-Napoca, 2008.
59. Carebia, Adrian, *Jean Calvin și triumful Reformei*, Editura Universității din Oradea, Editura Canonica, Oradea-Cluj-Napoca, 2009.
60. Câmpeanu, Remus, *Elitele românești din Transilvania veacului al XVIII-lea*, ediția a 2-a, Editura Presa Universitară Clujeană, 2008.
61. Cârja, Ion, *Biserică și societate în Transilvania în perioada păstoririi Mitropolitului Ioan Vancea (1869-1892)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007.

62. Cârstea, Sebastian Dumitru, *Monahismul ardelean în trecut și astăzi*, Editura Andreiana, Sibiu, 2008.
63. *Ce sînt și ce vor sașii din Ardeal. Expunere din izvor competent cu o prefață de Nicolae Iorga.*, Editura Kriterion, București, 1990.
64. Cherciu, Viorel Dorel, *Biserica în modernitate. Episcopia ortodoxă de Caransebeș (1865-1889)*, Editura Marineasa, Timișoara.
65. Cherescu, Pavel, (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna: 1808 - 1873: personalitate marcantă a vieții bisericești, culturale și politice a românilor din Transilvania: la împlinirea a 200 de ani de la nașterea sa*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2008.
66. Chifăr, Nicolae, *Istoria creștinismului, vol. IV*, Editura Trinitas, Iași, 2005.
67. Cioran, Emilian, *Șapte generații de preoți și protopopi-profesori din aceeași familie: Barcianu 1699-1903*, Sibiu, 1955, reeditată în 1991.
68. Ciprian, Sf., *episcopul Cartaginei, Scrisori*, traducere din limba latină de Ion Diaconescu și Ovidiu Pop, prefață de Ion Diaconescu, Editura Sophia, București, 2011.
69. Coman-Ignat, Luminița, *Imaginea de sine la românii ardeleni în perioada dualistă*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2009.
70. Cosma, Ela, *Figuri săsești și austriece din Transilvania (Secolul XIX și revoluția de la 1848)*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.
71. Cosma, Ela, *Nouă luni în Transilvania (decembrie 1848-august 1849). Generalul Józef Bem în corespondență, proclamații, documente*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2011.
72. Cosma, Ela, *Presa săsească și revoluția în Transilvania la 1848/1849. Sächsische Presse und Revolution in Siebenbürgen 1848/1849*, ediție bilingvă, Editura Presa Universitară Clujeană - Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde, Cluj-Napoca/Gundelsheim am Neckar.
73. Cosma, Ela *Sași, austrieci, slavi în Transilvania și Banat (Biografii de secol XIX și din vremea revoluției pașoptiste)*, Editura Academiei Române, București, 2009.
74. Cotan, Claudiu, *Ortodoxia și mișcările de emancipare națională din sud-estul Europei în secolul al XIX-lea*, Editura Bizantină, București, 2004.
75. Cucerzan, Eugen S., *Raportul național-social în concepția revoluționarilor români de la 1848 din Transilvania*, Editura Academic Press, Cluj-Napoca, 2000.
76. Dampier, Margaret G., *History of the Orthodox Church in Austria-Hungary, I. Hermannstadt*, Rivingtons, London, 1905.
77. Dampier, Margaret G., *The Organization of the Orthodox Eastern Churches*, A. R. Mowbray & Co, London-Oxford, 1910.
78. Deleanu, Marcu Mihail, *Gustav Weigand și bănățenii: comentarii filologice și contribuții documentare*, Editura Tim, Reșița, 2005.
79. Dindirică, Lucian, *Miron Cristea. Patriarh, Regent și Prim-Ministru*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2011.
80. Dinurseni, Ilie, *Arhiepiscopul și mitropolitul dr. Miron Romanul*, Tipariul Tipografiei Archiepiscopale, Sibiu, 1898.

81. Dinurseni, Ilie, *Dotățiunea clerului. Aprecierea proiectului de lege despre întregirea venitelor preoțesci*, Tipariul Tipografiei Archiepiscopale, Sibiu, 1898.
82. Diósi, David, *Theologische Notizen. Eine Handreichung für Studierende*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.
83. Djuvara, Neagu, *Există istorie adevărată? Despre „relativitatea generală” a istoriei. Eseu de epistemologie*, ediția a IV-a, Editura Humanitas, București, 2009.
84. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*, ediția a XII-a revăzută și adăugită, Editura Humanitas, București, 2010.
85. Dobozi, Milandolina-Beatrice, *Biserica și Școala Românească pe Valea Mureșului Superior (Secolul al XIX-lea)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012.
86. Dobrei, Florin, *Istoria vieții bisericești a românilor hunedoreni*, Editura Eftimie Murgu, Reșița, 2010.
87. Dragomir, Silviu, *Studii privind istoria Revoluției române de la 1848*, ediție îngrijită de Pompiliu Teodor, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989.
88. Drăgoi, Macarie, *Ortodocși și greco-catolici în Transilvania (1867-1916). Convergențe și divergențe*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.
89. Duică, G. Bogdan, *Gheorghe Lazăr*, Cultura Națională, București, 1924.
90. Duică, Gheorghe Bogdan, *Ioan Barac, studii*, Imprimeria Națională, București, 1933.
91. Dumitran, Daniel, *Un timp al reformelor. Biserica Greco-Catolică din Transilvania sub conducerea episcopului Ioan Bob (1782-1830)*, ediția a II-a, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007.
92. Dunăreanu, Elena, Avram, Mircea, *Presa sibiană în limba germană (1778-1970)*, Biblioteca „Astra” Sibiu, Sibiu, 1971.
93. Dunăreanu, Elena, *Presa românească sibiană (1851-1968)*, Editura Întreprinderea Poligrafică Sibiu, Sibiu, 1969.
94. Edroiu, Nicolae, *Ioan Lupaș (1880-1967). Scrieri alese*, vol. I, Editura Academiei Române, București, 2006.
95. Eisenburger, Eduard, *Rudolf Brandsch. Zeit- und Lebensbild eines Siebenbürger Sachsen*, Dacia Verlag, Cluj-Napoca, 1983.
96. Eppel, Marius, *Un Mitropolit și Epoca Sa. Vasile Mangra (1850-1918)*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2006.
97. Eppel, Marius, *La frontiera ortodoxiei românești. Vicariatul de la Oradea (1848-1918)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012.
98. Eusebiu de Cezareea, *Istoria Bisericească*, traducere, studiu, note și comentarii de Teodor Bodogae, în colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 13, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987.
99. Fabini, Joseph, *Aufruf an die Glaubensgenossenschaft der evangelischen Landeskirche Siebenbürgens zum Anschlusse an den evangelischen Verein der Gustav-Adolf-Stiftung*, Druck von Johann Gött, Kronstadt, 1860.

100. Fabini, Johann, *Recht und Brauch der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen*, Verlag von Franz Michaelis, Hermannstadt, 1882.
101. Filostorgiu, *Istoria Bisericească*, traducere de Dorin Garofeanu, Studiu introductiv, tabel cronologic si note explicative de Dragoș Mirsanu, Ediție îngrijită de Adrian Muraru, Editura Polirom, Iași, 2012.
102. Floca, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe, note și comentarii*, ediția a III-a îmbunătățită, ediție îngrijită de Sorin Joantă, Sibiu, 2005.
103. Florovsky, Georges, *Westliche Einflüsse in der russischen Theologie. Abdruck aus dem Akten des I. Kongresses für die Orthodoxe Theologie, Athen, 1936*, Pyros, 1938.
104. Folberth, Otto, *Stürmen und Stranden. Ein Stephan Ludwig Roth-Buch*, Ausland und Heimat Verlags-Aktiengesellschaft, Stuttgart, 1924.
105. Folberth, Otto, *Stefan Ludwig Roth și raporturile lui cu românii*, Institutul sud-est european, București, 1939.
106. Folberth, Otto, *Ștefan Ludwig Roth, luptător pentru drepturile sociale românești*, Imprimeria Națională, București, 1941.
107. Fray, Franz B. (ed), *Allgemeiner Handlungs-Gremial Almanach für den österreichischen Kaiserstaat*, Jahrgang 1837, Bei den Verfasser in der Weihburggasse, Wien, f.a.
108. Friedenfels, Eugen von, *Joseph Bedeus von Scharberg. Beiträge zur Zeitgeschichte Siebenbürgens im 19. Jahrhundert, Erster Theil. 1783-1847, II Theile*, Neue Ausgabe, Verlag von Carl Graeser, Wien, 1885.
109. Fritsch, Karl, *Sächsische Führer der Vergangenheit. Persönliche Erinnerungen*, Druck und Verlag der Krafft & Drotleff A.G., Hermannstadt, 1931.
110. Gángó, Gábor (ed), *Die Bibliothek von Joseph Eötvös*, Argumentum Verlag, Budapest, 1996.
111. Gerhard, Ziegegeist, Graßhoff, Helmut, Lehmann, Ulf (ed), *Johann Gottfried Herder. Zur Herder-Rezeption in Ost- und Südosteuropa*, Internationaler Studienband unter der Schirmherrschaft der Internationalen Assoziation für die Erforschung und die Verbreitung der slawischen Kulturen, Akademie-Verlag, Berlin, 1978.
112. Ghermani, Dionisie, *Die kommunistische Umdeutung der rumänischen Geschichte unter besonderer Berücksichtigung des Mittelalters*, R. Oldenbourg Verlag, München, 1967.
113. Ghibu, Onisifor, *Viața și organizația bisericească și școlară din Transilvania și Ungaria*, Institutul de arte grafice „Nicolae Stroilă”, București, 1915.
114. Ghișa, Ciprian, *Episcopia greco-catolică de Făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni 1832-1850*, vol. I-II, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.
115. Giura, Lucian, *Pe urmele lui Stephan Ludwig Roth*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 1999.
116. González, Justo, *Ghid pentru studiul istoriei bisericești*, traducere Cezar Login și Gabriel-Viorel Gârdan, ediție, studiu introductiv și bibliografie de Gabriel-Viorel Gârdan, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.

117. Gottas, Friedrich, *Die Frage der Protestanten in Ungarn in der Ära des Neoabsolutismus. Das ungarische Protestantenpatent vom 1. September 1859*, Verlag R. Oldenbourg, München, 1965.
118. Göllner, Carl, *Die Siebenbürger Sachsen in den Revolutionsjahren 1848-1849*, Verlag der Akademie der Sozialistischen Republik Rumänien, Bukarest, 1967.
119. Göllner, Carl, *Regimentele grănicerești din Transilvania 1764-1851*, Editura Militară, București, 1973.
120. Göllner, Carl, *Siebenbürgisch-sächsische Persönlichkeiten. Porträts*, Politischer Verlag, Bukarest, 1981.
121. Göllner, Carl, *Stephan Ludwig Roth*, Editura Militară, București, 1982.
122. Göllner Carl, (ed), *Studii de istorie a naționalității germane și a înfrățirii ei cu naționalitatea română*, vol. I-II, Editura politică, București, 1976-1981.
123. Göllner, Carl, *Adolf Schullerus. Sein Leben und Wirken in Wort und Bild*, Kriterion Verlag, Bukarest, 1986.
124. Grama, Alesandru, *Cestiuni din dreptul și istoria Bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectivelor Gazetei Transilvaniei și a dlui Nicolau Densușanu asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite*, Partea I, Tipografia Seminarului gr.-cat., Blaj, 1893.
125. Grama, Alesandru, *Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardeal, fazele lor în trecut și valoarea în prezent. Studiu istorico-canonic*, Tipografia Seminarului archidieceșan, Blaj, 1895.
126. Grama, Ana, *Etnomuzeografie transilvană. Muzeul Asociațiunii 1905-1950*, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2010.
127. Grigorescu, Florin, *Personalități contemporane: Dumitru Stăniloae (1903-1993)*, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2011.
128. Grimm, Josef von, *Carl Fürst zu Schwarzenberg, Gouverneur von Siebenbürgen. Ein Denkblatt*, Druck und Verlag von Friedr. Förster & Brüder, Wien, 1861.
129. Gustav Frank, *Die k.k. evangelisch-theologische Facultät in Wien von ihrer Gründung bis zur Gegenwart. Zur Feier ihres fünfzigjährigen Dienstjubiläums*, Wilhelm Braumüller, Wien, 1871.
130. Gündisch, Konrad, *Siebenbürgen und die Siebenbürger Sachsen, Studienbuchreihe der Stiftung Ostdeutschen Kulturrat*, Band 8, Langen Müller Verlag, München, 1998.
131. Gyémánt, Ladislau, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania între anii 1790 și 1848*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
132. Hania, Ioan, *Seminarul teologic și pedagogic „Andreian” al archidieceșei ortodocse române din Transilvania*, Sibiu, 1884.
133. Helfert, Joseph-Alexander von, *Geschichte der österreichischen Revolution im Zusammenhange mit der mitteleuropäischen Bewegung der Jahre 1848-1849*, vol. I-II, Herdersche Verlagshandlung, Freiburg im Breisgau und Wien, 1907-1909.
134. Heltmann, Heinz, Killyen, Hansgeorg, von (ed), *Jubiläumsband der Siebenbürgische Verein für Naturwissenschaften zu Hermannstadt 1849-1949. Volum omagial Societatea*

ardeleană pentru Științele Naturii din Sibiu, hora Verlag und Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde e. V. Heidelberg, Hermannstadt/Sibiu, 2003.

135. Herder, Johann-Gottfried, *Von der Gabe der Sprachen am ersten christlichen Pfingstfest*, Friedrich Hartknoch, Riga, 1794.

136. Hermann, Teodor, *Monografia istorică a protopopiatului ortodox român Dej: lupte, treceri și procese religioase*, Tiparul Tipografiei Dr. S. Bornemisa, Cluj, 1925.

137. Hintz, Johann, *Geschichte des Bisthums der griechisch-nichtunierten Glaubensgenossen in Siebenbürgen. Ein Beitrag zur Kirchengeschichte Siebenbürgens*, Gedruckt bei Joseph Drotleff, auf Kosten des Vereins für siebenbürgische Landeskunde, Hermannstadt, 1850.

138. Hirscher, Johannes-Baptist, *Missae genuinam notionem eruere ejusque celebrandae rectam methodum monstrare tentavit, Sumtibus Henrici Laupp*, Tubingae, 1821.

139. Hircher, Johann-Baptist, *Die kirchlichen Zustände der Gegenwart*, Verlag von H. Lauppschen Buchhandlung, Tübingen, 1849,

140. Hirscher, Johann-Baptist, *Antwort an die Gegner meiner Schrift: „Die kirchlichen Zustände der Gegenwart“*, Verlag von H. Lauppschen Buchhandlung, Tübingen, 1850.

141. Hitchins, Keith, *Studii privind istoria modernă a Transilvaniei*, Editura Dacia, Cluj, 1970.

142. Hitchins, Keith, *Orthodoxy and Nationality: Andreiu Șaguna and the Romanians of Transylvania, 1846-1873*, Harvard University Press, Cambridge – London, 1977.

143. Hitchins, Keith, *Ortodoxie și Naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania 1846-1873*, traducere de pr. prof. dr. Aurel Jivi, Editura Univers Enciclopedic, București, 1995.

144. Hitchins, Keith, *Românii 1774-1866*, ediția a II-a revăzută, traducere din engleză de George G. Potra și Delia Răzdolescu, Editura Humanitas, București, 2004.

145. Hobsbawm, Eric John, *Era revoluției 1789-1848*, traducere de Radu Săndulescu, Editura Cartier, București-Chișinău, 2002.

146. Hognogi, Dănuț Liviu, *Lăcașuri monahale ortodoxe din Transilvania până la începutul secolului al XIX-lea (zona sud someșeană)*, Editura Karuna, Bistrița, 2009.

147. Homiakov, Alexis, *Einige Worte eines orthodoxen Christen über die abendländischen Glaubensbekenntnisse*, Aus dem Französischen, J. C. Schmalzer, Bautzen, 1856.

148. Homiakov, Alexis, *Biserica este una*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004.

149. Hristodul, Gheorghe, *Scrieri istorice despre români și aromâni*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2011.

150. Iacobescu, Mihai, *Din istoria Bucovinei, vol. I. 1774-1862*, Editura Academiei, București, 1993.

151. Iloaie, Ștefan, Ivanov, Bogdan (ed), *Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani (1921-2011)*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012.

152. Iorga, Nicolae, *O viață de om așa cum a fost: orizonturile mele*, ediție îngrijită, note, comentarii de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu; studiu introductiv de Valeriu Râpeanu, Editura Minerva, București, 1984.

153. Iorga, Nicolae, *Generalități cu privire la studiile istorice*, ediția a 4-a, notă asupra ediției de Victor Durnea, Editura Polirom, Iași, 1999.

154. Iorga, Nicolae, *Istoria Românilor din Ardeal și Ungaria, vol. I-II*. ediție îngrijită și prefațată de I. Oprișan, Editura Saeculum, București, 2009.
155. Iorga, Nicolae, *Neamul românesc în Ardeal și Țara Ungurească la 1906*, ediție îngrijită și prefațată de I. Oprișan, Editura Saeculum, București, 2009.
156. Iorga, Nicolae, *Sate și preoți din Ardeal*, ediție critică de I. Oprișan, Editura Saeculum, București, 2007.
157. Iorga, Nicolae, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, vol. I-II, ediție îngrijită și prefațată de I. Oprișan, Editura Saeculum, București, 2011.
158. Jekeli, Hermann, *Quellen zur Geschichte der Pietismus in Siebenbürgen*, Buchdruckerei Feder u. Benzian, Mediasch, 1922.
159. Jekeli, Hermann, *Dem Andenken des Sachsenbischofs Friedrich Müller (1828-1915)*, Buchdruckerei Krafft & Drotleff A.G., Hermannstadt, 1928.
160. Jekeli, Hermann, *Siebzig Jahre Gustav Adolf-Verein in Siebenbürgen*, Verlag des Centralvorstandes des Evangelischen Vereins der Gustav Adolf-Stiftung, Leipzig, 1933.
161. Jekeli, Hermann, *Die Bischöfe der evangelischen Kirche A.B. in Siebenbürgen, I. Teil: Die Bischöfe der Jahre 1553-1867*. Mit einem Vorwort von Paul Philippi, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1978.
162. Josan, Nicolae, *Ioan Pușcariu (1824-1912). Viața și activitatea*, Editura Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, 1997.
163. Kalaitzidis, Pantelis, *Ortodoxie și modernitate. O introducere*, traducere din neogreacă de Florin-Cătălin Ghiț, prefațată de Radu Preda, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010.
164. Kahl, Thede, *Istoria aromânilor*, Editura Tritonic, București, 2006.
165. Kaser, Karl, *Familie und Verwandtschaft auf dem Balkan. Analyse einer untergeheender Kultur*, Böhlau Verlag, Wien-Köln-Weimar, 1995.
166. Keller, Erwin, *Johann Baptist Hirscher*, Styria Verlag, Graz-Wien-Köln, 1969.
167. Klein, Christoph, *Die Beichte in der evangelisch-sächsischen Kirche Siebenbürgens*, Verlag Vandenhoeck und Ruprecht, Göttingen, 1980.
168. Klein, Christoph, *Auf dem anderen Wege. Aufsätze zum Schicksal der Siebenbürger Sachsen als Volk und Kirche*, Martin Luther-Verlag, Erlangen, 1986.
169. Klein, Christoph, Pitters, Hermann (ed), *Ordnung und Verantwortung. Festschrift zum 80. Geburtstag von Bischof D. Albert Klein*, Sibiu-Hermannstadt, 1996.
170. Klein, Christoph, *Kontrapunkt Freude, Predigten aus der Evangelischen Kirche A.B. in Rumänien zu besonderen Tagen und Anlässen 1990-2000*, Hora Verlag, Hermannstadt, 2001.
171. Klein, Christoph, *Kirchen der Stadt – Stadt der Kirchen, Sibiu – Hermannstadt – Nagyszeben*, Hora Verlag, Hermannstadt, 2007.
172. Klein, Karl Kurt, *Der Humanist und Reformator Johannes Honterus. Untersuchungen zur siebenbürgischen Geistes- und Reformationsgeschichte*, Krafft & Drotleff A.G, Hermannstadt, 1935.
173. Korodi, Lutz, *Ungarische Phapsodien, politische und minder politische*, J.F. Lechmanns Verlag, München, 1905.

174. Köster, Norbert, *Der Fall Hirscher. Ein „Spätaufklärer“ im Konflikt mit Rom?*, colecția *Römische Inquisition und Indexkongregation*, Band 8, Ferdinand Schöningh, Paderborn-München-Wien-Zürich, 2007.
175. Kroner, Michael, *Stephan Ludwig Roth: viața și opera*, Editura Dacia, Cluj, 1974.
176. Kroner, Michael, *Geschichte der Nordsiebenbürger Sachsen. Nösnerland und Reener Ländchen*, Verlag Haus der Heimat, Nürnberg, 2009.
177. Kroner, Michael, *Geschichte der Siebenbürger Sachsen, Band I-II.*, Verlag Haus der Heimat, Nürnberg, 2007-2008.
178. Kuzmány, Karl, *Lehrbuch des allgemeinen und österreichischen evangelisch-protestantischen Kirchenrechts. Mit einer kurzen Einleitung in die praktische Theologie der Evangelischen Kirche Augsb. und Helv. Confession*, Wilhelm Braumüller, Wien, 1855.
179. Kuzmány, Karl, *Urkundenbuch zum oesterreichisch-evangelischen Kirchenrecht*, Wilhelm Braumüller, Wien, 1855.
180. Kuzmány, Karl, *Handbuch des allgemeinen und österreichischen evangelisch-protestantischen Ehegesetzes mit durchgängiger Berücksichtigung des Ehegesetzes anderer christlicher Confessionen, häufiger Hinweisung auf die Ehegesetzgebungen fremder Staaten und einem Anhang hinsichtlich des A.H. Patentes v. 1. Sept. 1859*, Wilhelm Braumüller, Wien, 1860.
181. Küng, Hans, *Kleine Geschichte der katholischen Kirche*, 5. Auflage, Berliner Taschenbuch Verlag, Berlin, 2006.
182. Küng, Hans, *Große christliche Denker*, Piper Verlag, München, 2011.
183. Lafont, Ghislain, *O istorie teologică a Bisericii. Itinerarul, formele și modelele teologiei*, traducere Maria-Cornelia Ică jr, prezentare diac. Ioan Ică jr, Editura Deisis, Sibiu, 2003.
184. Lapedatu, Alexandru I., *Istoriografia română ardeleană în legătură cu desfășurarea vieții politice a neamului românesc de peste Carpați*, București, 1923.
185. Lippert, Stefan, *Felix Fürst zu Schwarzenberg. Eine politische Biographie*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 1998.
186. Lupaș, Ioan, *Istoria bisericească a românilor ardeleni*, Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1918, 280 p.
187. Lupaș, Ioan, *Istoria bisericească a românilor ardeleni*, ediția a III-a, Editura Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011.
188. Lupaș, Ioan, *Mitropolitul Andrei Șaguna. Monografie istorică*, ediția a II-a, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1911.
189. Lupaș, Ioan, *Șaguna și Eötvös, conferință ținută în sala festivă a gimnaziului din Brașov la 6 decembrie și la Asociațiunea din Sibiu la 8 decembrie 1913*, Tiparul tipografiei Concordia, Societate pe Acții, Arad, 1913.
190. Lupaș, Ioan, *Mitropolitul Andrei Șaguna*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1921.
191. Lupaș, Ioan, *Mitropolitul Andrei Șaguna. Monografie*, cu o postfață de Matei Albastru, Editura România Press, București, 1999.

192. Lupulovici, Vasa, *Viața bisericească a sârbilor din Banat între anii 1865-1918*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009.
193. Lüthi, Marc van Wijnkoop, Brusanowski, Paul, (ed), *Creștinismul în Sibiu. Ghid al confesiunilor și al lăcașurilor de cult/Christentum in Hermannstadt. Wegweiser zu Konfessionen und Kirchen*, Editura hora Sibiu/hora Verlag Hermannstadt, 2002.
194. MacCulloch, Diarmaid *Istoria Creștinismului. Primii 3000 de ani*, traducere de Cornelia Dumitru și Mihai-Silviu Chirilă, Editura Polirom, Iași, 2011.
195. Macho, Eva, *Alexander Freiherr von Bach. Stationen einer umstrittenen Karriere*, Peter Lang Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main-Berlin-Bern-Bruxelles-New York-Oxford-Wien, 2009.
196. Maior, Liviu, *1848-1849. Români și unguri în revoluție*, Editura Enciclopedică, București, 1998.
197. Maior, Petru, *Protopopadichia*, ediție îngrijită, studiu introductiv, note, glosar, indici, rezumat, bibliografie selectivă de Laura Stanciu. Prefață de Pompiliu Teodor, Editura Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, 1998.
198. Maneguțiu, Nicolae, *Almanachul Sflui Nicolae. Trăsături critice de pe viața Românilor ardeleni. Partea I. Afaceri bisericești*, Tipografia lui W. Krafft, Sibiu, 1902.
199. Maneguțiu, Nicolau, *Reunirea Românilor din Transilvania, Studiu național-istoric-religios*, Ediție anastasică îngrijită de Elena Miha și Gheorghe Șincan, însoțită de note, comentarii și studiu introductiv, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2012.
200. Marcu, Liviu (ed), *Constituțiile Aprobate ale Transilvaniei (1653)*, traducere, studiu introductiv și note de Alexandru Herlea, Valeriu Șotropa, Romul Pop, Iuliu Nasta, Ioan N. Floca, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1997.
201. Marga, Andrei, *Absolutul astăzi. Teologia și filosofia lui Joseph Ratzinger*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010.
202. Marte, Johann, Ioniță, Viorel, Mârza, Iacob, Stanciu, Laura, Suttner, Ernst Christoph, (ed), *Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom, Band I. Von de Anfängen bis 1701/Unirea românilor transilvăneni cu Biserica Romei, vol. I. De la începuturi până în anul 1701*, Editura Enciclopedică, București, 2010.
203. Matei, Al., *Ștefan Mateș la 85 de ani*, Cluj-Napoca, 1977.
204. Mateiu, Ioan, *Cercetări privitoare la constituția Bisericii ortodoxe din Ardeal*, Tipografia Dr. S. Bornemisa, Cluj, 1922.
205. Mateiu, Ioan, *Contribuțiuni la istoria dreptului bisericesc, Vol. I. Epoca dela 1848-1868 cu o reprivire canonică-istorică*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1922.
206. Mateiu Ioan, *Mirenii și drepturile lor în Biserică*, Tipografia Eparhiei Ortodoxe Române, Cluj, 1938.
207. Mádl, Loránd, *De la privilegiu la uniformizare. Sașii transilvăneni și autoritățile austriece în deceniul neoabsolutist (1849-1860)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.

208. Metallinos, Gheorghios D., *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, traducere de Ioan I. Ică, Editura Deisis, Sibiu, 2004.
209. Meteș, Ștefan, *Relațiile lui Andrei Șaguna cu românii din Principatele Române*, Arad, 1925.
210. Mic, Lucian, *Relațiile Bisericii Ortodoxe Române din Banat cu Biserica Ortodoxă Sârbă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Presa Universitară Clujeană – Editura Episcopiei Caransebeșului, Cluj-Napoca-Caransebeș, 2013.
211. Micu, Moldovan, I., *Spicuire din istoria bisericească a românilor. Respuns la contracritica domnului N. Popea*, Blaj, 1873.
212. Mieskes, Hans, *Das Theologisch-pädagogische Landeskirchenseminar der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen zu Hermannstadt. Studien zu seiner Geschichte und Dokumentation 1878-1948*, Verlag von Stephan Ludwig Roth Gesellschaft für Pädagogik, München, 1991.
213. Mildenberg Benigni, H., von, *Handbuch der Statistik und der Geographie des Großfürstenthums Siebenbürgen, I. Heft, Statistik*, Thierry's Buchhandlung, gedruckt bei Georg v. Closius, Hermannstadt, 1837.
214. Miron, Greta Monica, *Biserica Greco-Catolică din Transilvania. Cler și enoriași (1697-1782)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004.
215. Mitu, Sorin, Gräf, Rudolf, *Geschichte der Neuzeit. Europa und die Vereinigten Staaten von Amerika. Innenpolitik, Internationale Konflikte und Beziehungen*, International Book Acces, Klausenburg, 2009.
216. Mitu, Sorin, *Transilvania mea: istorii, mentalități, identități*, Editura Polirom, Iași, 2013.
217. Mitropolia Ardealului, *Sfântul ierarh Andrei Șaguna mitropolitul Transilvaniei. Argumente pentru canonizare*, Editura Andreiana, Sibiu, 2011.
218. Moceanu, Ovidiu, *Teologie și filologie. Andrei Șaguna vs. Ion Heliade Rădulescu*, Editura Paralela 45, Brașov.
219. Moisa, Gabriel, *Istoria Transilvaniei în istoriografia românească: 1965-1989*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
220. Moldovan, Peter, *Pace și război. 1848-1849 în Transilvania Centrală. Mișcările revoluționare și războiul civil*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.
221. Moldovan, Valer, *Biserica Ortodoxă Română și problema unificării. Studiu de drept bisericesc*, „Ardealul” Institut de arte grafice, Cluj, 1921.
222. Moldovan, Valeriu, *Dieta Ardealului din 1863-1864. Studiu istoric-juridic*, Tipografia Națională S.A., Cluj, 1932.
223. Moraru, Alexandru, *Biserica Angliei și ecumenismul. Legăturile ei cu Biserica Ortodoxă Română*, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986.
224. Moreschini, Claudio, Norelli, Enrico, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine I*, traducere de Hanibal Stănciulescu și Gabriela Sauciuc, ediție de Ioan-Florin Florescu, Editura Polirom, Iași, 2001.

225. Motogna, Macarie, *Monahismul ortodox din Maramureș și Transilvania Septentrională până la începutul secolului al XIX-lea*, Editura Mănăstirii Rohia, Rohia, 2009.
226. Möckel, Andreas, *Umkämpfte Volkskirche. Leben und Wirken des evangelisch-sächsischen Pfarrers Konrad Möckel (1892-1965)*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2011.
227. Möckel, Gerhard, *Fatum oder Datum? Aufsätze und Briefe*. Herausgegeben und mit einem Nachwort versehen von Andreas Möckel, Südostdeutsches Kulturwerk, München, 1997.
228. Mureșanu, Camil, Bocșan, Nicolae, Bolovan, Ioan (coord), *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală. Perspectivă istorică și istoriografică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.
229. Mureșanu, Florea, *Biserica din Deal și vechea biserică ortodoxă română din Cluj și slujitorii ei*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, Kolozsvár-Cluj, 1942.
230. Mureșanu, Florea, *Predicile Mitropolitului Andrei Șaguna*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române Cluj, Cluj, 1945.
231. Mureșanu, Florea *Biserici și preoți din protopopiatul ortodox român al Clujului*, Tipografia Națională, Cluj, 1946.
232. Mușlea, Candid, *Biserica Sf. Nicolae din Șcheii-Brașovului*, vol. I-II., Institutul de arte grafice „Astra”, Brașov, 1943-1946.
233. Mușlea, Candid, *Biserica Sf. Nicolae din Șcheii-Brașovului*, vol. III, ediție îngrijită de Ioan Chirilă și Vasile Oltean, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011.
234. Mușlea, Candid C., *Protopopul Eustatie Grid*, Tipografia Unirea, Brașov, 1933.
235. Mușlea, Candid C., *Protopopul Bartolomeiu Baiulescu*, Institutul de arte grafice „Astra”, Brașov, 1938.
236. Mușlea, Candid, *O dinastie de preoți și protopopi Radu Tempea. Șase generații de preoți și protopopi din aceeași familie*, Institutul de arte grafice „Astra”, Brașov, 1939.
237. Mușlea, Candid, *Protopopul Bratu Baiul (1760-1831) și fiul său Nicolae („Coconu Baiu”) (1782-1855)*, Tipografia Unirea, Brașov, 1936.
238. Müller, Friedrich, *Geschichtswirksamkeit des Evangeliums in seinem lutherischen Verständnis*, zwei Aufsätze, Evangelisches Verlagswerk, Stuttgart, 1956.
239. Müller, Georg, *Die sächsische Nationsuniversität in Siebenbürgen*, în seria *Beiträge zur Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte der deutschen in Rumänien*, 3 Heft, Krafft & Drotleff A.G., Hermannstadt, 1928.
240. Müller, Georg, *Die deutschen Landkapitel in Siebenbürgen und ihre Dechanten 1192-1848. Ein rechts-geschichtlicher Beitrag zur Geschichte der deutschen Landeskirche in Siebenbürgen*, Druck Krafft & Drotleff, Hermannstadt, 1936.
241. Müller, Johann Gottfried, (ed), *Taschenbuch der k.k. Hermannstädter Rechtsakademie für das Studienjahr 1859-60*, Zweiter Jahrgang, Gedruckt bei S. Filtsch, Hermannstadt, 1860.
242. Müller-Langenthal, Friedrich, *Die Siebenbürger Sachsen und ihr Land*, Alexander Duncker Verlag, Weimar, 1912.

243. Nazare-Moașa, Ruxandra, *Sub semnul lui Hermes și al lui Pallas. Educație și societate la negustorii ortodocși din Brașov și Sibiu la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, Editura Academiei Române, București, 2010.
244. Nägler, Thomas, *Românii și sașii până la 1848 (Relații economice, sociale și politice)*, Editura Thausib, Sibiu, 1997.
245. Nägler, Thomas, *Marktor und Bischofssitz Birtihälm in Siebenbürgen*, Verlag der Siebenbürgisch-Sächsischen Stiftung, München, 2004.
246. Neamțu, Gelu, *Revoluția românilor din Transilvania 1848-1849*, Editura Carpatica, Cluj-Napoca, 1996.
247. Neamțu, Gelu, Bolovan, Ioan, *The Revolution of 1848 – 1849 in Transylvania. Contributions to the History of Mentalities and of the social Imaginary*, Romanian Cultural Institute, Center for Transylvanian Studies, Cluj-Napoca, 2004.
248. Neamțu, Gelu, *Fața necunoscută a Revoluției române de la 1848-1849 din Transilvania*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2004.
249. Neamțu, Gelu, *Momente zbuciumate din lupta românilor pentru realizarea Dacoromâniei 1848-1918*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2005.
250. Neamțu, Gelu, Tutula, Vasile, *Aspecte militare și pagini memorialistice despre revoluția și războiul civil din Transilvania: 1848-1849*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.
251. Neumann, Victor, *Convergențe spirituale (Studii privind istoria relațiilor culturale și politice în Europa Central-Sud-Estică)*, Editura Eminescu, București, 1986, pp. 71-83.
252. Neumann, Victor, *Tentația lui homo europaeus. Geneza ideilor moderne în Europa Centrală și de Sud-Est*, Ediția a III-a revăzută, Editura Polirom, Iași, 2006.
253. Neuner, Peter, *Der Laie und das Gottesvolk*, Verlag Josef Knecht, Frankfurt am Main, 1988.
254. Neuner, Peter, *Die heilige Kirche der sündigen Christen*, Friedrich Pustet Verlag, Regensburg, 2002.
255. Németh, István (ed), *Die ungarischen Liberalen*, Új mandátum könyvkiadó, Budapest, 1999.
256. Nicoară, Simona, *Mitologiile revoluției pașoptiste românești. Istorie și imaginar*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1999.
257. Niessen, James, *Battling bishops: Religion and politics in Transylvania on the eve of the Ausgleich*, Indiana University, 1989.
258. Nussbächer, Gernot, *Johannes Honterus: viața și opera sa în imagini*, ediție îmbunătățită și adăugită, Editura Kriterion, București, 1977.
259. Obolensky, Dimitri, *Un Commonwealth medieval: Bizanțul: Europa de Răsărit, 500-1453*, traducere de Claudia Dumitriu, postfață de Nicolae Tanașoca Editura Corint, București, 2002.
260. Oltean, Vasile, *Configurația istorică și bisericească a Brașovului (sec. XIII-XX)*, Editura Andreiana, Sibiu, 2010.

261. Opgenoorth, Ernst, Schulz, Günther, *Einführung in das Studium der Neueren Geschichte*, 6., Auflage, Schöningh Ferdinand, Paderborn-München-Wien-Zürich, 2001.
262. Papari, Aurel, Rotaru, Jipa, Bulz, Ileana, *Andrei Șaguna contemporanul nostru*, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, Constanța, 2000.
263. Papari, Aurel, Rotaru, Jipa, *Spiritul șagunist în contemporaneitate*, Editura Fundației Andrei Șaguna, Constanța, 2007.
264. Papiu-Ilarian, Alexandru, *Istoria românilor din Dacia Superioară*, tom II, tipărită la C. Geraldu și fiu, Viena, 1852.
265. Păcățian, Teodor, *Istoriografii vechi – Istoriografii noi. Studiu critic în chestia vechei metropolii române ortodoxe*, Sibiu, 1904.
266. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I-III, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980-1981.
267. Păcurariu, Mircea, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu 1786-1986*, Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu, 1986.
268. Păcurariu, Mircea, *Politica statului ungar față de Biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Sibiu, 1986.
269. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I-III, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, București, 1991-1997.
270. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș până în 1918*, Cluj-Napoca, 1992.
271. Păcurariu, Mircea, *Revoluția românească din Transilvania și Banat în anii 1848-1849. Contribuția Bisericii*, Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu, 1995.
272. Păcurariu, Mircea, *Cărturari sibieni de altădată*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.
273. Păcurariu, Mircea, *Studii de Istorie a Bisericii Ortodoxe Române*, Vol. I-II, Editura Academiei Române, București, 2005.
274. Păcurariu, Mircea, *Catedrala mitropolitană din Sibiu*, Editura Andreiana, Sibiu, 2006.
275. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I-III, ediția a 3-a, Editura Trinitas, Iași 2004-2008.
276. Păcurariu, Mircea, *Cultura teologică românească. Scurtă prezentare istorică*, Editura Basilica, București, 2011.
277. Păcurariu, Mircea, *O viață dăruită Bisericii și Neamului. Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.
278. Pârvu, Ion, *Biserică și societate în Episcopia Caransebeșului în perioada păstoririi episcopului Nicolae Popea (1889-1908)*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2009.
279. Petrovici, Naum, *Versuri celui de bun neam născutului domnului Atanasie Grabovski Cetățeanului și marelui negociator din Pesta, precum și a Scoalei Naționale Românești de acolo Curator ca ounui bun și spre cultura Românilor învăpăiatului Patron, la ziua numelui Domniei sale în 18-lea Ianuarie 1816*, în Crăiasca Tipografie a Universității Ungurești, Buda, 1816.

280. Philippi, Paul, *Kirche und Politik. Siebenbürgische Anamnesen und Diagnosen aus fünf Jahrzehnten*, Band 1-2, hora Verlag, Hermannstadt, 2006.
281. Philippi, Paul, *Land des Segens? Fragen an die Geschichte Siebenbürgens und seiner Sachsen*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2008.
282. Philippi, Paul, *Weder Erbe noch Zukunft? Fragen rumäniendeutscher Gegenwart im 20. Jahrhundert*, Honterus Verlag, Sibiu/Hermannstadt, 2010.
283. Pitters, Hermann, (ed), *Denken und Dienen. Theologische und historische Aufsätze als Freundesgabe für Prof. D. Dr. Paul Philippi zum 65. Geburtstag. Mit einem Geleitwort von Bischof D. Albert Klein*, zweite, durchgesehene Auflage, hora Verlag, Hermannstadt, 2003.
284. Pitters, Hermann, Schullerus, Gerhard (ed), *Gefördert und gesegnet. Die Kirche der Siebenbürger Sachsen und ihr lutherisches Erbe. Festschrift zum 500. Geburtstag D. Martin Luthers*, Das Landeskonsistorium der Evangelischen Kirche A.B. in der Sozialistischen Republik Rumänien, Sibiu-Hermannstadt, 1983.
285. Pitters, Thomas, *Das Kirchenverständnis der Evangelischen Kirche A. B. in Siebenbürgen unter besonderer Berücksichtigung der Literatur des 19. Jahrhunderts*, Hermannstadt/Linz, 1998.
286. Plămădeală, Antonie, *Vocație și misiune creștină în vremea noastră*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1984.
287. Plămădeală, Antonie, *Calendar de inimă românească*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1988.
288. Plămădeală, Antonie, *De la Filotei al Buzăului, la Andrei Șaguna*, Sibiu, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române, 1997.
289. Ploșteanu, Grigore, Pavel Vasici. *Viața și opera*, Editura Veritas, Târgu Mureș, 2008.
290. Plöchl, Willibald M., *Die Wiener orthodoxen Griechen. Eine Studie zur Rechts- und Kulturgeschichte der Kirchengemeinden zum Hl. Georg und zur Hl. Dreifaltigkeit und zur Errichtung der Metropolis von Austria*, Verlag des Verbandes der wissenschaftlichen Gesellschaften Österreichs, Wien, 1983.
291. *Pomenirea Mitropolitului Andrei Șaguna*, Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1933.
292. Popea, Nicolae, *Vechia Metropolia ortodosa romana a Transilvaniei, suprimarea și restaurarea ei*, tiparul tipografiei lui S. Filtsch (W. Krafft), Sabiniu, 1870.
293. Popea, Nicolae, *Vechia Metropolia ortodosa romana a Transilvaniei, suprimarea și restaurarea ei*, tiparul tipografiei lui S. Filtsch (W. Krafft), Sabiniu, 1870.
294. Popea, Nicolae, *Contra-critica la Critica d-lui I. M. Moldovanu (Vechia metropolia de N. Popea)*, tipografia archidiecezana, Sabiiu, 1873.
295. Popea, Nicolae, *Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei baron de Șaguna*, Tipariul tipografiei archidiecezane, Sibiiu, 1879.
296. Popea, Nicolae, *Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei baron de Șaguna*, ediție anastasică, Editura Profile Publishing, București, 2002.
297. Pop, Ioan-Aurel, *Din mâinile valahilor schismatici. Românii și puterea în Regatul Ungariei medievale (secolele XIII-XIV)*, Editura Litera, București, 2011.

298. Popovici, Vlad, *Tribunismul (1884-1905)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.

299. Preda, Ioan, *Constituția bisericii gr.-or. române din Ungaria și Transilvania sau statutul organic comentat și cu concluzele și normele referitoare întregit*, Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, 1914.

300. Prodan, David, *Transilvania și iar Transilvania. Considerații istorice*, ediție nouă, îngrijită cu o Postfață de Aurel Răduțiu, Editura Enciclopedică, f.l. 2002.

301. Prodan, David, *Transylvania and again Transylvania. A Historical Exposé*, second edition, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1996.

302. Prodan, David, *Supplex libellus Valachorum. Din istoria formării națiunii române*, Editura Enciclopedică, București, 2013.

303. Pușcariu, Ioan, *Notițe despre întâmplările contemporane*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiiu, 1913.

304. Pușcariu, Ioan, *Notițe despre întâmplările contemporane*, ediția a 2-a, Editura Societății culturale Pro Maramureș Dragoș Vodă, Cluj-Napoca, 2006.

305. Pușcariu, Ilarion, *Metropolia românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania. Studiu istoric despre reînființarea metropoliei. Dimpună cu o colecțiune de acte*, Tiparul Tipografiei Archidiecezane, Sibiiu, 1900.

306. Pușcariu, Ilarion, *Manual de Istoria Bisericescă pentru tinerimea de confesiunea greco-orientală din școalele medii și comerciale*, Edițiunea II, Tipografia Archidiecezană, Sibiiu, 1901.

307. Pușcariu, Ilarion, *Respuns la „Observările critice” ale dlui Dr. P. Ionescu la opul Metropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania*, Tiparul tipografiei archidiecezane, Sibiiu, 1901.

308. Pușcariu, Ilarion, Cristea, E. Miron, Voileanu, Mateiu, *Biserica catedrală de la Mitropolia ortodoxă română din Sibiu. Istoricul zidirii 1857-1906*, Tiparul Tipografiei Archidiecezane, Sibiiu, 1908.

309. Radic, Radoslav von, *Die Verfassung der orthodox-katholischen Kirche bei den Serben in Oesterreich-Ungarn, Erster Theil. Das oberste Kirchenregiment*, Selbstverlag des Verfassers, Werschetz, 1877.

310. Radic, Emilian Edler von, *Ein Kampf um's Recht. Beitrag zur Lösung der orthodoxen Kirchenfrage in Bosnien-Herzegovina*, Verlag der Buchhandlung von Dr. Gregor & Ferd. Dattel, Prag, 1879.

311. Radic, Emilian Edler von, *Die Verfassung der Orthodox-serbischen Particularkirche von Karlovitz*, Verlag der Buchhandlung von Dr. Gregor & Ferd. Dattel, Prag, 1880.

312. Radic, Emilian Edler von *Die orthodox-orientalischen Partikularkirchen in den Ländern der ungarischen Krone. Eine Rechtsgeschichtliche Abhandlung*, Buchdruckerei von Victor Hornyánszky, Budapest, 1886.

313. Radovan, Alexandru, *Interferențe româno-sârbe în Banat în secolul al XIX-lea*, Editura Excelsior art, Timișoara, 2003.

314. Rannicher, Jakob, *Die neue Verfassung der evangelischen Landeskirche Augsburger Bekenntnisses in Siebenbürgen auf Grundlage ämtlicher Quellen dargestellt*, Druck und Verlag von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1856.

315. Rannicher, Jakob, *Die neue Verfassung der evangelischen Landeskirche Augsburger Bekenntnisses in Siebenbürgen auf Grundlage ämtlicher Quellen dargestellt, Zweite vermehrte Auflage, mit einem Anhang, enthaltend die Darstellung des „Entwurfes zu einem Gesetze über die Vertretung und Verwaltung der Kirchen angelegenheiten der Evangelischen beider Bekenntnisse im Königreich Ungarn, der serbischen Woiewodschaft und dem Temescher Banate*, Druck und Verlag von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1857.

316. Rannicher, Jakob, *Das Fürstenhaus Schwarzenberg. Ein Denkmal der Erinnerung an Weiland Se. Durchlaucht Carl Fürsten zu Schwarzenberg, Landesgouverneur von Siebenbürgen etc. etc.*, Druck und Verlag von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1858.

317. Rannicher, Jakob, *Das Fürstenhaus Schwarzenberg. Ein Denkmal der Erinnerung an Weiland Se. Durchlaucht Carl Fürsten zu Schwarzenberg, Landesgouverneur von Siebenbürgen etc. etc.*, Druck und Verlag von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1858.

318. Rannicher, Jakob, *Handbuch des evangelischen Kirchenrechtes mit besonderer Rücksicht auf die evangelische Landeskirche Augsburger Bekenntnisses in Siebenbürgen, Erstes Heft, die Einleitung enthaltend*, Hermannstadt, Druck und Verlag Theodor Steinhausen, 1859.

319. Rannicher, Jakob, *Denkschrift über die Angelegenheit der Verfassung der evangelischen Landeskirche Augsburger Bekenntnisses in Siebenbürgen*, Hermannstadt, 1861.

320. Reinalter, Helmut (ed), *Josephinismus als Aufgeklärter Absolutismus*, Böhlau-Verlag, Wien-Köln-Weimar, 2008.

321. Retegan, Simion, *Dieta Românească a Transilvaniei (1863-1864)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979.

322. Retegan, Simion, *Reconstrucția politică a Transilvaniei în anii 1861-1863*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004.

323. Roșca, Remus, *Lexiconul comunelor bisericesci din Archidieceasa gr. or. rom. a Transilvaniei întocmit pentru trebuințele oficiale*, Tipariul Tipografiei Archidiececane, Sibiu, 1894.

324. Roșca, Eusebiu R., *Monografia Institutului seminarial teologico-pedagogic „Andreian” al Arhidiecezei gr. or. române din Transilvania*, Tiparul Tipografiei Arhidiececane, Sibiu, 1911.

325. Roșca, Eusebiu R., *Monografia mitropoliei ortodoxe române a Ardealului începând de la repausarea arhiepiscopului mitropolit Andreiu baron de Șaguna până astăzi. Contribuții istorice*, Sibiu, 1937.

326. Roth, Erich, *Geschichte des Gottesdienstes der Siebenbürger Sachsen*, Vandenhoeck und Ruprecht Verlag, Göttingen, 1954.

327. Roth, Harald, *Hermannstadt. Kleine Geschichte einer Stadt in Siebenbürgen*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2006.

328. Roth, Harald, *Mică istorie a Transilvaniei*, Editura Pro Europa, Târgu Mureș, 2006.

329. Roth, Harald, *Kis Erdély történet, 2.*, javított és bővített kiadás, Bookart, Csikszereda, 2009.
330. Roth, Harald, *Kronstadt in Siebenbürgen. Eine kleine Stadtgeschichte*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2010.
331. Roth, Harald, *Kleine Geschichte Siebenbürgens*, 4.Auflage, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2012.
332. Roth, Stephan Ludwig, *Lupta pentru limbă în Transilvania*, prefată de Camil Mureșanu, traducere de Cristina Teodorescu, ediție îngrijită și note de dr. Constantin Vlăduț, Editura Gramar, București, 1998.
333. Roth, Stephan Ludwig, *Lupta pentru limbă în Transilvania*, ediția a II-a, Editura Gramar, București, 2009.
334. Rumppler, Helmut, *Österreichische Geschichte 1804-1914. Eine Chance für Mitteleuropa. Bürgerliche Emanzipation und Staatsverfall in der Habsburgermonarchie*, Verlag Carl Ueberreuter, Wien, 2005.
335. Runciman, Steven, *Marea Biserică în captivitate. Un studiu referitor la Patriarhia Constantinopolului din perioada premergătoare cuceririi turcești până la Marele Război de Independență*, traducere din limba engleză de Mihai-Silviu Chirilă, Editura Sophia, București, 2013.
336. Sachsenheim, Friedrich, *Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch vom 1 Juni 1811, gültig für Siebenbürgen vom 1. September 1853, verglichen mit dem siebenbürgischen Civilrechte*, Friedrich Manz, Wien, 1853-1856.
337. Săsăujan, Mihai, *Politica bisericească a Curții din Viena în Transilvania (1740-1761)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
338. Schams, Franz, *Vollständige Beschreibung der königlichen Freystadt Pest in Ungern*, Hartlebens Verlag, Pest, 1821.
339. Schaser, Angelika, *Reformele iosefine în Transilvania și urmările lor în viața socială. Importanța edictului de concivilitate pentru orașul Sibiu*, traducere de Monica Vlaicu, Editura hora, Sibiu, 2000.
340. Schiel, Friedrich-Hubert, *Johann Baptist von Hirscher. Eine Lichtgestalt aus dem deutschen Katholizismus des XIX. Jahrhunderts*, Caritasverlag, Freiburg, 1926.
341. Schmemmann, Alexander, *The Historical Road of Eastern Orthodoxy*, Holt, Rinehart & Winston, New York, Chicago, San Francisco, 1963.
342. Schneider, Johann, *Der Hermannstädter Metropolit Andrei von Șaguna. Reform und Erneuerung der orthodoxen Kirche in Siebenbürgen und Ungarn nach 1848*, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 2006.
343. Schneider, Johann, *Ecleziologia organică a mitropolitului Andrei Șaguna și fundamentele ei biblice, canonice și moderne*, traducere de diac. Ioan I. Ică jr, Editura Deisis, Sibiu, 2008.
344. Schmid, Alois, *Verfassung der Bisthumssynode, Auf- und Ausbau ihrer Verfassung, ihr Einsturz in der neueren Staatskirche, ihr Neubau in der freiern Kirche*, Band 1, Verlag von Joseph Manz, Regensburg, 1850.

345. Schmid, Alois, *Verfassungsgeschichte des Presbyteriums und der Bisthumssynode bei den germanischen Staaten bis zum Konzil von Trient, Band 2, Theil 1*, Verlag Manz, Regensburg, 1851.
346. Schmid, Alois, *Verfassungsgeschichte der Bisthumssynode in den germanischen Staaten am Konzil von Trient bis zu ihrem Aufhören, Band. 2, Theil 2*, Verlag Manz, Regensburg, 1851.
347. Schroeder, Klaus-Peter, „Eine Universität für und von Juristen“, *Die Heidelberger Juristische Fakultät im 19. und 20. Jahrhundert*, Mohr Siebeck Verlag, Tübingen, 2010.
348. Schubert, Hans-Achim, *Nachbarschaft und Modernisierung, Eine historische Soziologie traditionaler Lokalgruppen am Beispiel Siebenbürgens*, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1980.
349. Schubert, Hans, *Siebenbürgen. 3 Vorträge über die siebenbürgischen Sachsen*, W. Krafft, Hermannstadt, 1900.
350. Schuller, Anger, Horst, (ed), *Johann Karl Schuller, Briefe eines Reisenden durch Siebenbürgen*, Nicolai Verlag, Leck, 1995.
361. Schuller, Joannes Carolus, *Argumentorum pro Latinitate linguae Valachicae s. Rumunae epicrisis*, Typis Samuelis Filtsch, Cibinii, 1831.
352. Schuller, Johann Karl, *Beleuchtung der Klagschrift gegen die Sächsische Nation, welche die beiden walachischen H.H. Bischöfe auf dem Landtage von 1841-1843 den Ständen des Grossfürstenthums Siebenbürgen überreicht haben*, Druck von Hochmeister Erbin, Hermannstadt, 1844.
353. Schuller, Johann Karl, Stenhausen Theodor (ed), *Aus der Walahei*, III Auflage, Hermannstadt, 1851.
354. Schuller, Johann Karl, *Zur Frage über den Ursprung der Rumänen u. ihrer Sprache. Sylvestergabe bei Gönner und Freunde*, Druck und Verlag von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1855.
355. Schuller, Johann Karl, *Ueber einige merkwürdige Volkssagen der Rumänen. Sylvestergabe*, Druck und Verlag von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1857.
356. Schuller, Johann Karl, *Kloster Argisch, eine rumänische Volkssage. Urtext, metrische Uebersetzung und Erläuterung. Sylvestergabe bei Gönner und Freunde*, Druck und Verlag von Theodor Steinhaußen, Hermannstadt, 1858.
357. Schuller, Johann Karl, *Rumänische Volkslieder. Metrisch übersetzt und erleutert*, Druck und Verlag von Theodor Steinhausen, Hermannstadt, 1859.
358. Schuller, Johann Karl, *Kolinda. Eine Studie über rumänische Weihnachtslieder. Neujahrsgabe*, Druck und Verlag von Theodor Steinhaußen, Hermannstadt, 1860.
359. Schuller, Libloy-Friedrich von, *Siebenbürgische Rechtsgeschichte*, Band I-III, Druck und Verlag der v. Closiuschen Erbin, Hermannstadt, 1867-1868.
360. Schuller, Libloy-Friedrich von, *Protestantisches Kirchenrecht vornehmlich das der Evangelischen Augsburgen Bekenntnisses in Siebenbürgen*, Druck und Verlag der v. Closiuschen Erbin, Hermannstadt, 1871.
361. Schuller, Richard, *Geschichte des Schässburger Gymnasiums*, Buchdruckerei Brüder Iördens, Schäßburg, 1897.

362. Schuller, Richard, *Georg Paul Binder als Lehrer*, Sonderabdruck aus „Kirchliche Blätter“, Buchdruckerei W. Krafft, Hermannstadt, 1900.

363. Schuller, Richard, *Der siebenbürgisch-sächsische Pfarrer. Eine Kulturgeschichte*. Nachdruck der Ausgabe Schäßburg 1930. Als Festgabe für Paul Philippi zum 80. Geburtstag im Auftrag des Arbeitskreises für Siebenbürgische Landeskunde herausgegeben und mit einer Einführung sowie Registern versehen von Ulrich A. Wien, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2003.

364. Schullerus, Adolf, *Luthers Sprache in Siebenbürgen. Luthers Sprache in Siebenbürgen. Forschungen zur siebenbürgischen Geistes- und Sprachgeschichte im Zeitalter der Reformation*, W. Krafft, Hermannstadt, 1923.

365. Schullerus, Adolf, *Drei Senatsreden*, Honterus Buchruckerei, Hermannstadt, 1926.

Schullerus, Adolf, *Unsere Volkskirche, 2. vermehrte Auflage*, Verlag der Krafft & Drotleff, Hermannstadt, 1928.

366. Schullerus, Adolf, *Scurt tratat de etnografie a sașilor din Transilvania, traducere din limba germană de Bianca Bican*, Editura Meronia, București, 2003.

367. Schullerus, Gerhard, Theilemann, Wolfram G. (ed), *Blätter vergangener Tage. Fundstücke aus dem Nachlaß des Bischofs Friedrich Teutsch*, Schiller Verlag, Hermannstadt/Sibiu, 2007.

368. Schwarz, Karl, *Amtshandbuch für die evangelischen Pfarrer A.B. in Siebenbürgen*, Druck und Verlag von Theodor Steinhaussen, Hermannstadt, 1866.

369. Secelea, Constantin P., *Dreptul canonic în literatura românească. I. Opera lui Andrei baron de Șaguna*, Viața Românească S.A., Iași, 1927.

370. Sentz, Alois, *Ein juridisch-politisches Charakterbild, getreu nach dem siebenbürgischen Leben gezeichnet von einem Unbefangenen*, Druck von Theodor Steinhaussen, Hermannstadt, 1868.

371. Sigerus, Emil, *Chronik der Stadt Hermannstadt 1100-1929*, 4. Auflage, Honterus Verlag, Hermannstadt, 2005.

372. Sigmirean, Cornel, *Teodor V. Păcățian. O viață de cărturar*, Editura Veritas, Târgu Mureș, 1996.

373. Skouteris, Constantine, *Perspective Ortodoxe*, traducere din limbile greacă și engleză, note și repere biografice de Ion Marian Croitoru, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008.

374. Slavici, Ioan, *Dare de samă despre: Archiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna de Nicolau Popea. Retipărire din „Convorbiri literare”*, Tipariul tipografiei archidieceșane, Sibiiu, 1880.

375. Sofronie, Mihai, *Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea transilvană (ASTRA)*, Editura Fundației Andrei Șaguna, Constanța, 2001.

376. Sokolov, Ivan, *The Church of Constantinople in the Nineteenth Century. An Essay in Historical Research*, Foreword by the Ecumenical Patriarch Bartholomew, Preface by Metropolitan Kallistos Ware, Translated by Hieromonk Nikolai Sakharov, în colecția Byzantine

and Neohellenic Studies, vol. 7, Peter Lang, Oxford-Bern-Berlin-Bruxelles-Frankfurt am Main-New York-Wien, 2013.

377. Soroștineanu, Valeria, *Viața religioasă și sentimentul religios la românii ortodocși din Transilvania 1899-1916*, ediția a II-a, Editura Argonaut, 2005.

388. Soroștineanu, Valeria, *Școala confesională românească din Arhiepiscopia Ortodoxă a Transilvaniei (1899-1916)*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2007.

379. Söllner, Johann, *Statistik des Grossfürstenthums Siebenbürgen*, Druck und Verlag von Theodor Steinhaussen, Hermannstadt, 1856.

380. Stanca, Sebastian, *Viața și activitatea Episcopului Vasile Moga 1774-1845*, Tipografia Eparhiei ort. rom., Cluj, 1938.

381. Stan, Liviu, *Mirenii în Biserică. Importanța elementului mirean în biserică și participarea lui la exercitarea puterii bisericești. Studiu canonic- istoric*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1939.

382. Stan, Liviu, *Die Laien in der Kirche. Eine historisch-kirchenrechtliche Studie zur Beteiligung der Laien an der Ausübung der Kirchengewalt, Aus dem Rumänischen übersetzt von Hermann Pitters, Herausgegeben von Stefan Tobler*, în colecția *Orthodoxie, Orient und Europa*, Band 4, Ergon Verlag, Würzburg, 2011.

383. Stan, Liviu, *Biserica și dreptul. Studii de drept canonic ortodox. Vol. 1. Teologia dreptului*, Editura Andreiana, Sibiu, 2010.

384. Stan, Liviu, *Biserica și dreptul. Studii de drept canonic ortodox. Vol. 3. Principiile Dreptului Canonic Ortodox*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.

385. Stan, Vasile, *Centenarul lui Șaguna și opinia publică românească*, Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1910.

386. Stăniloae, Dumitru, *În zadar: Statutul Organic e șagunian*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1933.

387. Stăniloae, Dumitru, *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*, ediția a II-a, Editura Deisis, Sibiu, 2003.

388. Steinberg, Jonathan, *Bismarck: o viață*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2012.

389. Steinmetz, Gerhard-Max (ed), *Bedeutende Gelehrte in Leipzig: zur 800-Jahr-Feier der Stadt Leipzig*, Band 1, Karl-Marx Universität, Leipzig, 1965.

390. Streza, Laurențiu (coord), *Sfântul ierarh Andrei Șaguna, „păstorul cel bun al Ardealului”*, Editura Andreiana, Sibiu, 2012.

391. Suci, I. D., *Nicolae Tincu Velia (1816-1867). Viața și opera lui*, Imprimeria Națională, București, 1945.

392. Suci, I. D., *Monografia Mitropoliei Banatului*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1977.

393. Suttner, Ernst Cristoph, *Teologie și biserică la români de la încreștinare până în secolul al XX-lea*, traducere din limba germană de Adriana Cînta, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2011.

395. Szegedi, Edit, *Geschichtsbewußtsein und Gruppenidentität. Die Historiographie der Siebenbürger Sachsen zwischen Barock und Aufklärung*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2002.

396. Szegedi, Edit, *Tradiție și inovație în istoriografia săsească între baroc și iluminism*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006.

397. Șafran, Menachem Beir, *Die inneren und kulturellen Verhaeltnisse in der Bukowina*, Druckerei Arqus, Botoșani, 1939.

398. Șaguna, Andrei, *Promemorie despre dreptul istoric al autonomiei bisericești naționale a Românilor de relegea răsăriteană în ces.reg. provincii ale monarhiei austriece*, Sibiu-Viena, 1849.

399. Șaguna, Andrei, *Adaosu la promemoria despre dreptul istoric al autonomiei bisericești naționale a românilor de relegea răsăriteană în ces.reg. provincii ale monarhiei austriece*, Tipografia lui Georgie de Closius, Sibiu, 1850.

400. Șaguna, Andrei, *Cunoștințe folositoare despre trebile Căsătoriilor, spre folosul preoțimei și al scaunelor protopopești*, Tipografia diecezană, Sibiu, 1854.

401. Șaguna, Andrei (ed), *Teologia Dogmatică, scoasă din manuscrisul Prea Cuviosului Părinte Arhimandrit Ioan Raici și prescurt întocmită spre întrebuițare în școalele clericale de legea greco-răsăriteană*, Sibiu, Tipografia diecezană, 1854.

402. Șaguna, Andrei, *Elementele dreptului canonic al bisericii dreptcredincioase răsăritene spre întrebuițarea Preoțimei, a clerului tinăr, și a creștinilor*, ediția II., Tipografia diecezană, Sibiu, 1855.

403. Șaguna Andrei (ed), *Manual de Teologie morale creștinească pentru întrebuițarea Preoțimei și a Clericilor greco-resăriteni*, Sibiu, Tipografia diecezană, 1855.

404. Șaguna Andrei (ed), *Mărturisirea Ortodoxă a Unei, Sfintei, Sobornicești și Apostolești Biserici, întocmită de mitropolitul Petru Movilă*, Sibiu, Tipografia diecezană, 1855.

405. Șaguna, Andrei, *Adaos de Cuvântări bisericești pentru sărbătorile domnești de preste an*, Tipografia diecesană, Sibiu, 1855.

406. Șaguna, Andrei, *Respingere a unor atacuri în treaba unei traduceri nouă a bibliei*, Sibiu, Tipografia diecesană, 1858.

407. Șaguna, Andrei, *Memorialu, prin care se lămurește cererea Românilor de Religiunea răsăriteană în Austria pentru restaurarea Mitropoliei lor din punctu de vedere al ss. Canoane. Așternut c.r. Ministeriu pentru Kultu și Instrucțiune 1851*, Tipografia diecesană, Sibiu, 1860.

408. Șaguna, Andrei, *Istoria bisericii ortodoxe răsăritene universale dela întemeierea ei până în zilele noastre*, tomul I-II, Tipografia diecesană, Sibiu, 1860.

409. Șaguna, Andrei, *Anthorismos, sau Deslusire compărativă asupra broșurei „Dorințele drept credinciosului Cleru din Bucovina în privința organizării canonice a diecezei, și a ierarhice sale referinte în Organismulu bisericei ortodoxe din Austria”*, Sibiu, tipografia diecesană, 1861.

410. Șaguna, Andrei, *Hirotesieriu și Hirotonieriu pentru sfințirea de diacon și presbiter*, Sibiu, 1861.

411. Șaguna, Andrei, *Proiectu de unu Regulamentu pentru organisarea trebilor bisericesci, scolare si fundationale romane de Relegea greco-orientale in Statele austriace*, Sibiu, tipografia diecesana, 1864.
412. Șaguna, Andrei, *Rânduiala hirotonirei noului episcop de relegea ortodocsă, din manuscrise compusă, și tipărită în zilele Prea înălțatului nostru împărat Francisc Iosif I*, tipografia arhidiecezană, Sibiu, 1865.
413. Șaguna Andrei, *Scrisori apologetice, va se dica: de Apărare ale Archiepiscopului și Metropolitului Romanilor de Religia ortod. resar. din Ardealu si Ungaria Andreiu Baron de Șaguna*, Sibiu, tipografia arhidiecezană, 1867.
414. Șaguna, Andrei, *Compendiu de dreptulu canonic alu unei sântei sobornicesci si apostolesci Biserici*, tipografia archidiecezana, Sabiu, 1868.
415. Șaguna, Andrei, *Compendiu de Dreptul canonic al unei sântei sobornicești și apostolești Biserici*. Edițiunea a III-a, Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1913.
416. Șaguna, Andrei, *Enchiridionu, adeca Carte manuale de canone ale unei sântei, sobornicesci, și apostolicesci Biserici cu Comentare*, Sabiu, tipografia archidiecezana, 1871.
417. Șaguna, Andrei, *Manualu de Studiulu pastoralu*, tipografia archidiecezana, Sabiu, 1872.
418. Șaguna, Andrei, *Memorii din anii 1846-1871*, Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1923.
419. Șaguna, Andrei, *Cuvântări bisericești pentru sărbătorile domnești*, ediție îngrijită de pr. Dorel Man, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
420. Șaguna, Andrei, *Teologia Pastorală pentru preoții de legea ortodoxă răsăriteană, ediție îngrijită și prefațată de pr. Emil Cioară, la împlinirea a 200 de ani de la nașterea Mitropolitului Andrei Șaguna (1808-1873)*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2008.
421. Schaguna, Andreas, *Anrede des Romanischen Diöcesan-Bischofs in Siebenbürgen Andreas Schaguna, an die Geistlichkeit und National-Versammlung am 28. December 1848 zu Hermannstadt*, Skarnizl's Buchdruckerei, Olmütz, s.a.
422. Schaguna, Andreas, *Promemoria über das historische Recht der nationalen Kirchen-Authonomie der Romanen morgenländ. Kirche in der k.k. Kronländern der österreich. Monarchie*, Gedruckt bei U. Klopff Senior und A. Turich, Wien, 1849.
423. Schaguna, Andreas, *Anhang zu der Promemoria über das historische Recht der nationalen Kirchen-Authonomie der Romanen morgenländ. Kirche in der k.k. Kronländern der österreich. Monarchie*, Gedruckt bei Georg v. Closius, Hermannstadt, 1850.
424. Schaguna, Andreas, *Nützliche Kenntnisse in Sachen der Ehe, zum Gebrauche der Seelsorger un der erzpristlichen Richterstühle*, Verlag der Diözesan-Druckerei, Hermannstadt, 1855.
425. Schaguna, Andreas, *[Gravamine (Apel) în contra Ministrului austriac de cult], Euer Majestät, Allergnädigster Kaiser und Herr!*, Hermannstadt, 1855.
426. Schaguna, Andreas, *Predigten zur jährlichen Gedächtnissfeier des heiligen Großmartyrers Georg, des heiligen Constantin, der Maria Verkündigung, und der Christi Himmelfahrt*, Druck der Diozesan Druckerei, Hermannstadt, 1856.

427. Schaguna, Andreas, *Denkschrift wodurch die Bitte der Romanen des orientalischen Glaubens in Oesterreich um Herstellung ihrer Metropole aus dem Gesichtspunkte der Kirchensatzungen beleuchtet wird. Dem K.K. Ministerium für Cultus und Unterricht überreicht 1851*, Gedruckt in der Diöcesan-Druckerei, Hermannstadt, 1860.

428. Schaguna, Andreas, *Geschichte der griechisch-orientalischen Kirche in Oesterreich. Bruchstücke aus der allgemeinen Kirchengeschichte*, wortgetreu übersetzt von Z. Boiu und I. Popescu, Lehrer an der gr. orient. päd. theol. Diöcesan-Anstalt zu Hermannstadt, Druck von Joseph Drotleff, Hermannstadt, 1862.

429. Schaguna, Andreas, *Anthorismos oder berichtigende Erörterung über die Broschüre „Die Wünsche des rechtgläubigen Klerus aus der Bukovina in Betreff der kanonischen Organisirung der Diöcese und ihrer hierarchischen Stellung im Organismus der orthodox-orientalischen Kirche in Österreich“*. Ins Deutsche übersetzt von mehreren orthodoxen Christen romanischer Nationalität aus der Bukovina, Druck der Diöcesan Buchdruckerei, Hermannstadt, 1863.

430. Schaguna, Andreas, *Compendium des kanonischen Rechtes der einen, heiligen, allgemeinen und apostolischen Kirche*, Buchdruckerei des Josef Drotleff, Hermannstadt, 1868.

431. Șandru, Ilie, Borda, Valentin, *Un nume pentru istorie - Patriarhul Miron Cristea*, Casa de Editură Petru Maior, Târgu-Mureș, 1998.

432. Șipoș, Sorin, *Silviu Dragomir – istoric*, cu o prefață de Ioan-Aurel Pop, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 2002.

433. Tambozi, George Justinian, Drosu Șaguna, Dan, Badea, Nelu, Tambozi, Justin, *Lumina învățaturii în preocupările cultural științifice ale lui Andrei Șaguna*, Editura Justin și George Justinian Tambozi, București, 2003.

434. Tăvală, Emanuel Pavel, *Cronică parohială*, Editura Andreiană, Sibiu, 2011.

435. Tăvală, Emanuel, *Nicolae-Nifon Bălășescu. Între „călugărul chirovag” și „luceafărul rătăcitor”*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2012.

436. Teodor, Corina, *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.

437. Teodor, Pompiliu, *Evoluția gândirii istorice românești*, Editura Dacia, Cluj, 1970.

438. Tertulian, *Tratate dogmatice și apologetice*, Ediție bilingvă, studiu introductiv, traducere și note de Dionisie Pîrvuloiu, Editura Polirom, Iași, 2007.

439. Teșculă, Nicolae, *Presa social-politică săsească din Transilvania (1850-1876)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.

440. Teutsch, Friedrich, *Die „Unionen” der drei ständischen „Nationen” in Siebenbürgen bis 1542. Inauguraldissertation zur Erlangung der philosophischen Doktorwürde an der Universität in Heidelberg*, Druck von Erbin Closius, Hermannstadt, 1874.

441. Teutsch, Friedrich, *Bischof D. Georg Daniel Teutsch*, W. Krafft, Hermannstadt, 1894.

Teutsch, Friedrich (ed), *Bilder aus der vaterländischen Geschichte, Zweiter Band*, Hermannstadt, Druck und Verlag von W. Krafft, 1899.

442. Teutsch, Friedrich, *Die Kirchlichen Verhältnisse Siebenbürgens, Sonderabdruck aus der Deutsch-evangelischen Blätter*, Verlag von Eugen Strien, Halle a. S., 1906.

443. Teutsch, Friedrich, *Georg Daniel Teutsch: Geschichte seines Lebens*, Druck und Verlag von W. Kraft, Hermannstadt, 1909.
444. Teutsch, Friedrich, *Die Siebenbürger Sachsen in Vergangenheit und Gegenwart*, in *seria Schriften zur Erforschung des Deutschtums im Ausland I*, Verlag von K. F. Roehler, Leipzig, 1916.
445. Teutsch, Friedrich, *Bischof Friedrich Müller 1828-1915. Ein Lebens- und Zeitbild*, W. Krafft, Hermannstadt, 1918.
446. Teutsch, Friedrich, *Geschichte der evangelischen Kirche in Siebenbürgen, Band I-II.*, W. Krafft Verlag, Hermannstadt, 1922.
447. Teutsch, Friedrich, *Jakob Rannicher. Ein Lebens- und Zeitbild aus dem Kampf der Sachsen um ihr Recht*, Druck der Ostdeutschen Druckerei und Verlag, Hermannstadt, 1922.
448. Teutsch, Friedrich, *Kirche und Schule der Siebenbürger Sachsen in Vergangenheit und Gegenwart. Mit einem Überblick über die der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen angeschlossenen Kirchen*, 2-te Auflage, W. Krafft Verlag, Hermannstadt, 1923.
449. Teutsch, Friedrich, *Die Siebenbürger Sachsen in den letzten fünfzig Jahren 1868-1919*, Krafft, W., Hermannstadt, 1926.
450. Teutsch, Friedrich, *Geschichte der Siebenbürger Sachsen für das sächsische Volk*, Band I, II, III, IV, Drotleff Verlag, Hermannstadt, 1899-1926.
451. Teutsch, G. D., *Geschichte der Siebenbürger Sachsen für das sächsische Volk, Zweites Heft*, Druck und Verlag von Johann Gött, Kronstadt, 1852.
452. Teutsch, Georg Daniel, *Das Zehntrecht der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen. Eine Rechtsgeschichtliche Abhandlung*, in Commission bei C. J. Habersang, Schässburg, 1858.
453. Teutsch, Georg Daniel, *Bericht über die Verhandlungen der ersten Landeskirchenversammlung Augsburger Bekenntnisses in Siebenbürgen, vom 12. bis 22. April 1861*, Druck und Verlag von Theodor Stenhausen, Hermannstadt, 1861.
454. Teutsch, G.D., *Unsere Zuversicht auf die Zukunft unserer Kirche. Festpredigt zu seiner feierlichen Einführung in Amt und Würde gehalten in der evangelischen Pfarrkirche in Hermannstadt am 12. November 1868*, Buchdruckerei des Josef Drotleff, Verlag von Fr. Michaelis, Hermannstadt, 1868.
455. Teutsch, Georg Daniel, *Die Reformation im siebenbürgischen Sachsenland*, Siebente Auflage von Fr. Teutsch, Verlag von Fr. Michaelis, Hermannstadt, 1917.
456. Teutsch, Georg Daniel, *Die Gesamtkirchenvisitation der evangelischen Kirche A.B. in Siebenbürgen (1870-1888). Nachdruck der Ausgabe Hermannstadt 1925. Mit einer Einführung von Paul Philippi. Herausgegeben und mit Register versehen von Harald Roth*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2001.
457. Teutsch, Georg Daniel, *Die Stellung unserer Kirche in der grossen Entwicklung der Gegenwart. Predigt zur Eröffnung der VI. Landeskirchenversammlung am 17. Februar 1870*, Buchdruckerei des Joseph Drotleff, Verlag von F. Michaelis f.a.

458. Teutsch, Georg Daniel, *Die Trennung der magyarischen evang. Gemeinden des Kronstädter Bezirks von der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen. Separatabdruck aus den Nummern 3802-3805 und 3807-3809 des Siebenbürgisch-Deutschen Tageblatts*, Druck von Joseph Drotleff, Hermannstadt, 1886.

459. Teutsch, Georg Daniel, *Eheordnung für die evangelische Landeskirche A.C. in Siebenbürgen, Ein Entwurf verfaßt im Auftrage des Lande-Consistoriums*, S. Filtsch, Hermannstadt, 1863.

460. Teutsch, Georg Daniel, *Entwurf zu dem Gesetz für die Pfarrerwahl mit Inbegriff der Bestimmungen über die Prüfung und Anstellung der Candidaten der Theologie und des Lehramtes in der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen*, Druck und Verlag von Theodor Stenhausen, Hermannstadt, 1861.

461. Teutsch, Georg Daniel, *Geschichte der Siebenbürger Sachsen für das sächsische Volk. Eine vom Vereine für siebenbürgische Landeskunde gekrönte Preisschrift*, Druck und Verlag von Johann Gött, Kronstadt, 1852-1858.

462. Teutsch, Georg Daniel, *Geschichte der Siebenbürger Sachsen für das sächsische Volk. Eine vom Vereine für siebenbürgische Landeskunde gekrönte Preisschrift*, 2-te Auflage, S. Hirzel Verlag, Leipzig, 1874.

463. Teutsch, Georg Daniel, *Über die Anfänge der siebenbürgisch-sächsischen Geschichtsschreibung*, Buchdruckerei W. Krafft, Hermannstadt, 1888.

464. Teutsch, Georg Daniel, *Zur Geschichte der Pfarrerwahlen in der evangelischen Landeskirche in Siebenbürgen*, Druck und Verlag von Theodor Stenhausen, Hermannstadt, 1862.

465. Teutsch, Georg Daniel, *Zum Austritt der magyarischen Gemeinden des Kronstädter Kirchenbezirkes aus dem Verband der evangelischen Landeskirche A.B., Separatabdruck aus Nr. 4000, 4001 und 4002 des „Siebenb.-Deutschen Tageblattes“*, Buchdruckerei Joseph Drotleff, Hermannstadt, f.a.

466. Tincu, Velia-Nicolae, *Istoria bisericească politico-națională a Românilor preste totu, mai alesu a celor ortodocși-orientali din Austria și cu distincțiunea bănățeanilor față cu pretensiunile ierarhice și politice ale colonilor serbești din Austria după tradițiuni, monumente și documente istorice*, Tipografia Arhidieceșană, Sibiiu, 1865.

467. Toader, Clipa-Sorin, *Fondul bisericesc din Bucovina și lichidarea lui (1948-1949)*, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, Suceava, 2006.

468. Togan, Nicolae, *Istoria Protopopiatului greco-catolic al Sibiului*, ediție îngrijită de Bianca Magdău, Petru Magdău, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.

469. Torockai, Ciprian-Iulian, *Teologia rusă din diaspora*, Editura Agnos, Sibiu, 2005.

470. Trausch, Johann, *Bemerkungen über die vom siebenbürgischen griechisch-nichtunierten Bischof Herrn Basilius Moga im Jahre 1837 zu Hermannstadt versammelten Landesständen unterlegte Bittschrift*, Druck und Verlag von Johann Gött, Kronstadt, 1844.

471. Tulbure, Gheorghe, *Activitatea literară a mitropolitului Andreiu Șaguna*, Tipografia arhidieceșană, Sibiu, 1909.

472. Turczynski, Emanuel, *Konfession und Nation: zur Fruhgeschichte der serbischen und rumänischen Nationsbildung*, Pädagogischer Verlag Schwann, Düsseldorf, 1976.
473. Valenciuc, Dumitru, *Ierarhii Bucovinei*, Grupul editorial Mușatinii, Bucovina viitoare, Suceava, 2001.
474. Vesa, Pavel, *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1706-1918)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006.
475. Vesa, Pavel, *Episcopii Aradului 1706-2006*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2007.
476. Vesa, Pavel, *Clerici cărturari arădeni de altădată*, Editura Gutenberg Univers, Arad, 2008.
477. Vesa, Pavel, *Eparhia Aradului în perioada episcopului Gherasim Raț (1835-1850)*, Editura Mirador, Arad, 2008.
478. Vesa, Pavel, *Protopop dr. Gheorghe Ciuhandu (1875-1947)*, Editura Arhiepiscopiei Aradului, Arad, 2011.
479. Vesa, Pavel, *Învățământul teologic de la Arad (1822-1948)*, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2013.
480. Vering, Friedrich H. (ed), *Archiv für katholisches Kirchenrecht mit besonderer Rücksicht auf das Vaticanische Concil, sowie auf Oesterreich, Deutschland und die Schweiz*, Band 24, Mainz, 1870.
481. Vering, Friedrich H. (ed), *Archiv für katholisches Kirchenrecht mit besonderer Rücksicht auf Deutschland, Oesterreich und die Schweiz*, Band 36, Mainz, 1882.
482. Vering, Friedrich H., *Lehrbuch des katholischen, orientalischen und protestantischen Kirchenrechts, mit besonderer Rücksicht auf Deutschland, Österreich und die Schweiz*, Zweite, umgearbeitete und vermehrte Auflage, Herdersche Verlagshandlung, Freiburg im Breisgau, 1881.
483. Vering, Friedrich H., *Lehrbuch des katholischen, orientalischen und protestantischen Kirchenrechts, mit besonderer Rücksicht auf Deutschland, Österreich und die Schweiz*, Dritte, umgearbeitete, sehr verbesserte u. vermehrte Auflage, Herdersche Verlagshandlung, Freiburg im Breisgau, 1893.
484. Veyne, Paul, *Cum se scrie istoria*, Editura Meridiane, București, 1999.
485. Vlaicu, Monica, *120 de ani de arhivă publică în Transilvania: culegere jubiliară. 120 Jahre öffentliches Archiv in Siebenbürgen: Jubiläumsband*, Sibiu, 1996.
486. Voileanu, Mateiu, *Sidoxia. Cestiunea dotațiunei arhiereului ortodox-român din Transilvania*, Tipariul Tipografiei Archidiececane, Sibiu, 1897.
487. Wandruszka, Adam, Urbanitsch, Peter (ed), *Die Habsburgermonarchie 1848-1918, Band IV, Die Konfessionen*, Wien, 1995.
488. Ware, Timothy, *Istoria Bisericii Ortodoxe*, Editura Aldo Press, București, 1993.
489. Wattenbach, Wilhelm, *Die Siebenbürger Sachsen. Ein Vortrag*, Verlagsbuchhandlung von Fr. Bassermann, Heidelberg, 1870.
490. Wattenbach, Wilhelm, *Die Siebenbürger Sachsen. Ein Vortrag*, zweite, durch einen Nachtrag vermehrte Ausgabe, Verlagsbuchhandlung von Fr. Bassermann, München, 1882.

491. Wattenbach, Wilhelm, *Kirche und Schule im Siebenbürger Sachsenland*, gedruckt bei R.L.Friderichs u. Comp, Elberfeld, f.a.
492. Weber, Georg, Weber, Renate, *Zendersch. Eine siebenbürgische Gemeinde im Wandel*. Mit Beiträgen von Heinz Heltmann, Paul Philippi, Evemarie Sill, Depl Verlag, München, 1985.
493. Weber, Johann, *Eötvös und die ungarische Nationalitätenfrage*, în colecția *Südosteuropäische Arbeiten*, 64, Verlag R. Oldenbourg, München, 1966.
494. Weigand, Gustav, *Die Sprache der Olympo-Walachen nebst einer Einleitung über Land und Leute*, Johann Ambrosius Barth, Leipzig, 1888.
495. Weigand, Gustav, *Ethnographisch-philologisch-historische Untersuchungen über das Land der sogenannten Makedo-Romanen oder Zinzaren*, Band I-II, Johann Ambrosius Barth, Leipzig, 1894-1895.
496. Wellmann, Martin, *Kirche und Pfarramt bei Stephan Ludwig Roth im Spannungsfeld von Politik und Sozialpädagogik*, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1970.
497. Wellmann, Martin, *Stephan Ludwig Roth. Schriften, Briefe, Zeugnisse*, 2. Auflage, Kriterion Verlag, Bukarest, 1974.
498. Wellmann, Martin, *Stephan Ludwig Roth. Sein Leben und Werk im Bild*, Kriterion Verlag, Bukarest, 1975.
499. Wellmann, Martin, *Ein Leben für Fortschritt und Völkerverständigung*, Dacia Verlag, Cluj-Napoca, 1977.
500. Wien, Ulrich Andreas, *Kirchenleitung über dem Abgrund. Bischof Friedrich Müller vor den Herausforderungen durch Minderheitenexistenz, Nationalsozialismus und Kommunismus*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 1998.
501. Wien, Ulrich Andreas, *Friedrich Müller-Langenthal: Leben und Dienst in der evangelischen Kirche in Rumänien im 20. Jahrhundert*, Neuauflage mit Vorwort, Bildteil und Ergänzungen des Autors, Monumenta Verlag, Sibiu-Hermannstadt, 2002.
502. Wittstock, Oskar, *Johannes Honterus der Siebenbürger Humanist und Reformator. Der Mann. Das Werk Die Zeit*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1970.
503. Wittstock, Oskar, *Von Amt und Berufe der evangelisch-deutschen Pfarrer in Siebenbürgen*, Sonderabdruck aus Kirchlichen Blätter, Hermannstadt, 1923.
504. Wünsch, Wolfgang, *Der Auftrag der Kulturorthodoxie: Ein Beitrag zum Wirken des Protopresbyters Dr. Ioan Lupaș*, Blueprint International, București, 2007.
505. Yannaras, Christos, *Adevărul și unitatea Bisericii*, traducere din limba greacă de ierom. Ignatie Trif și Uliniuc Ionuț Dumitru, Editura Sophia, București, 2009.
506. Zizioulas, Ioannis, *Ființa eclesială*, traducere preot dr. Aurel Nae, Editura Bizantină, București, 2007.
507. Zizioulas, Ioannis, *Euharistie, Episcop, Biserică. Unitatea Bisericii în dumnezeiasca Euharistie și episcop, în primele trei secole creștine*, traducere de Ioan Valentin Istrati și Geanina Chiriac, Editura Basilica, București, 2009.

Studii și articole de specialitate

1. Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Imaginea lui Andrei Șaguna în istoriografie”, în *Tabor*, anul II, Nr. 11, februarie, Cluj-Napoca, 2009, pp. 86-94.
2. Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Mitropolitul Andrei Șaguna și Clujul”, în *Tabor*, anul V, Nr. 9, decembrie, Cluj-Napoca, 2011, pp. 100-115.
3. Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Statutul Organic Șagunian și posibilele influențe constituționale săsești”, în Toader Nicoară (ed), *Anuarul Școlii Doctorale „Istorie. Civilizație. Cultură”*, anul V, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2011, pp. 192-211.
4. Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Considerații privind relațiile între mitropolitul Andrei Șaguna și episcopul Georg Daniel Teutsch”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, anul 15/1, Editura Mega, Alba Iulia, 2011, pp. 221-237.
5. Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Un necrolog protestant săsesc al Mitropolitului Andrei baron de Șaguna”, în Anamaria Macavei, Roxana Dorina Pop (coord), *Scrieri pe alese*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012, pp. 92-105.
6. Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Identitatea confesională a sașilor ardeleni în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX (1848-1920)”, în Toader Nicoară (ed), *Anuarul Școlii Doctorale „Istorie. Civilizație. Cultură”*, anul VI, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2012, pp. 183-207.
7. Abrudan, Mircea-Gheorghe, „The Confessional Identity of the Transylvanian Saxons (1848-1920)”, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*, Historia, Volume 57, Special Issue, Cluj-Napoca, 2012, pp. 97-123.
8. Acker, Udo-Wolfgang, „Zur Geschichte der Hermannstädter Rechtsakademie (1844-1887)”, în *Zeitschrift des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Nr. 1, 1978, pp. 120-129.
9. Albert, Carmen, „O vizită a lui Andrei Șaguna la Deva în 1848”, în *Sargetia. Acta Musei Devensis*, XXVIII-XXIX, Deva, 1999-2000, pp. 19-25.
10. Albu, Nichita, „Ameliorarea dotațiunii clerului nostru”, în *Revista Teologică*, anul VI, Nr. 7-8, 1-15 aprilie, Sibiu, 1912, pp. 193-204 și Nr. 14-17, 15 august – 1 octombrie, Sibiu, 1912, pp. 457-461.
11. „Amintiri din viața Mitropolitului Șaguna”, în *Revista Teologică*, anul XII, Nr. 6-7, iunie-iulie, Sibiu, 1923, pp. 245-253.
12. Anania, Bartolomeu, „Moștenirea lui Șaguna”, în *Tabor*, anul I, Nr. 10, ianuarie 2008, pp. 5-10.
13. Anghel, Ciprian Ștefan, „Cronologie minimală la lucrările pentru catedrală”, în *Transilvania*, anul XXXV (CXI), Nr. 4, Sibiu, 2006, pp. 5-10.
14. Andrei, Mirela, „Vicariatul foraneu greco-catolic: abordări și perspective”, în Sorin Mitu, Rudolf Gräf, Ana Sima, Ion Cârja (coord), *Biserică, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocușan*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, pp. 141-150.
15. Androne, Iustin, „Telegraful Român”, de la apariție până în 1918”, în *Orizonturi teologice*, serie nouă, anul XI, Nr. 2, Oradea, 2011, pp. 98-133.

16. Anuichi, Silviu, „Relații bisericești româno-sârbe în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul XCVII, Nr. 7-8, iulie-august, București, 1979, pp. 1020-1030.
17. Armgart, Martin, „«Von den sonderm feiertagen, so man im jar halten soll». Evangelische Feiertage bei Sachsen und Ungarn im 16. Jahrhundert”, în *Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde*, 33 Jahrgang, Heft 2, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2010, pp. 121-140.
18. Barta, Cristian, Bleiziffer, William A., „Conceptul de sinodalitate în gândirea episcopului Iosif Papp Szilágyi”, în Nicolae Bocșan, Ana Victoria Sima, Ion Cârja (coord), *Identități confesionale în Europa Central-Orientală (secolele XVII-XXI)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, pp. 357-369.
19. Basarab, Mircea, „Prefețele Mineiilor de la Rîmnice (1776-1780). Problema originii latine a poporului și a limbii române”, în *Mitropolia Olteniei*, anul XIX, Nr. 9-10, Craiova, 1967, pp. 763-768.
20. Basarab, Mircea, „Biblia lui Șaguna”, în Mircea Păcurariu (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, pp. 211-231.
21. Basarab, Mircea, „Anrede des Romanischen Diöcesan-Bischofs in Siebenbürgen Andreas Schaguna an die Geistlichkeit und National-Versammlung am 28. December 1848 zu Hermannstadt (Cuvântarea Episcopului diecezan român din Transilvania Andrei Șaguna adresată clerului și Adunării naționale la 28 Decembrie 1848 în Sibiu”, în *Revista Teologică*, anul 18 (90), Nr. 4, Sibiu, octombrie-decembrie 2008, pp. 65-78.
22. Bautz, Friedrich Wilhelm, „Adolf von Harnack”, în *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon*, Band 2, Verlag Traugott Bautz, Hamm, 1990, pp. 554-568.
23. Beju, Ioan, „Biblioteca mitropolitană”, în *Omagiu Înalt Preasfinției Sale Dr. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului 1905-1955. La cincizeci ani de activitate bisericească*, Tiparul Tipografiei Reîntregirea, Sibiu, 1955, pp. 116-131.
24. Berényi, Maria, „Activitatea unor femei celebre pentru întărirea ortodoxiei românești din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea”, în Berényi, Maria (ed), *Simpozion. Comunicările celui de al XVII-lea simpozion al cercetătorilor români din Ungaria*, Giula, 2008, pp. 32-64.
25. Berényi, Maria, „Familia Grabovsky din Pesta”, în *Lumina, revistă socială, culturală și științifică a românilor din Ungaria*, 2011, pp. 3-15.
26. Berényi, Maria, „Colonia macedoromână din Miskolc și familia Șaguna”, în Berényi, Maria (ed), *Simpozion. Comunicările celui de al VIII-lea simpozion al cercetătorilor români din Ungaria*, Giula, 1998, pp. 15-34.
27. Berényi, Maria, „Colonii macedo-române în Ungaria (Secolul XVIII-XX)”, în Berényi, Maria, (ed), *Simpozion. Comunicările celui de al XI-lea simpozion al cercetătorilor români din Ungaria*, Giula, 2002, pp. 66-87.
28. Berényi, Maria, „Originea și familia lui Andrei Șaguna (1808-1873)”, în *Sfântul ierarh Andrei Șaguna mitropolitul Transilvaniei. Argumente pentru canonizare*, Editura Andreiana, Sibiu, pp. 152-180.

29. Berindei, Dan, „Rumänische Probleme in den ersten 20 Jahrgängen des Archivs des Vereins für siebenbürgische Landeskunde (1843-1862)”, în Paul Philippi (ed), *Siebenbürgen als Beispiel europäischen Kulturaustausches*, (Siebenbürgisches Archiv), Band 12, Köln-Wien, 1975, pp. 46-56.
30. Beyer, Hans, „Geschichtsbewusstsein und Nationalprogramm der Siebenbürger Sachsen”, în Paul Philippi (ed), *Studien zur Geschichtsschreibung im 19. und 20. Jahrhundert*, Böhlau Verlag, Köln-Graz, 1967, pp. 56-113.
31. Binder, Georg, „Aus dem Leben Georg Paul Binders. Von ihm selbst geschrieben (1849)”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, 15. Band, I. Heft, Hermannstadt, 1879, pp. 3-44.
32. Binder, Ludwig, *Die evangelische Kirche*, în Carl Göllner, (red), *Die Siebenbürger Sachsen 1848-1918*, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1988, pp. 227-242.
33. Binder, Ludwig, „Ökumene in Siebenbürgen”, în *Siebenbürgisch-sächsischer Hauskalender*, Jahrbuch 1986, 31 Jahrgang, Bad Winsheim, pp. 39-44.
34. Bitay, Árpád, „Die Rumänen Siebenbürgens unter den protestantischen Fürsten (1606-1691)”, în Joachim Bahlcke, Krista Zach (ed), *Kirche. Staat. Nation. Eine Geschichte der katholischen Kirche Siebenbürgens vom Mittelalter bis zum frühen 20. Jahrhundert*, IKGS Verlag, München, 2007, pp. 93-116.
35. Boc, Ovidiu, „Biserică și societate în timpul episcopului Vasile Moga (1810-1845). Evaluarea surselor”, în *Buletinul Cercurilor Studențești*, 15, Alba Iulia, 2009, pp. 97-106.
36. Bocșan, Nicolae, Gârdan, Gabriel-Viorel, „Din trecutul relațiilor interconfesionale românești. Andrei Șaguna și Alexandru Sterca Șuluțiu”, în *Revista Teologică*, anul XVIII, Nr. 4, octombrie-decembrie, Sibiu, 2008, pp. 25-40.
37. Bocșan, Nicolae, Popovici, Ioan, „Identitate și alteritate în biserica ortodoxă din Imperiul habsburgic. Separația ierarhică a bisericii românești de biserica sârbească”, în Idem, Sorin Mitu, Toader Nicoară (coord), *Identitate și alteritate. Studii de imagologie II*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, pp. 136-147.
38. Bocșan, Nicolae, „Separația ierarhică a bisericii ortodoxe române de biserica ortodoxă sârbă”, în Popa, Vasile, Luminosu, Doru Silviu (coord.), *Acadres 96 sau știință pentru secolul XXI*, Editura Presa Universitară Română, Timișoara, 1996, pp. 257-276.
39. Bocșan, Nicolae, „The Hierarchical Separation between the Romanian and the Serbian Orthodox Churches 1864-1871”, în Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta (ed), *Church and Society in Central and Eastern Europe*, European Studies Foundation Publishing House, Cluj-Napoca, 1998, pp. 207-218.
40. Bocșan, Nicolae, „Andrei Șaguna și Protopopiatul Clujului”, în Paul Brusanowski, Nicolae Chifăr, Emanuel-Pavel Tăvală (coord), *File de istorie Prețuire și recunoștință pr. prof. dr. Mircea Păcurariu*, Editura Presa Universitară Clujeană-Andreiana, Cluj-Napoca-Sibiu, 2012, pp. 386-408.

41. Bodogae, Teodor, „Activitatea culturală și politică a Mitropolitului sârb Ștefan Stratimirovici (1790-1836)”, în *Mitropolia Ardealului*, anul IV, Nr. 5-6, Sibiu, 1959, pp. 383-395.
42. Bodogae, Teodor, „Cum a ajuns Șaguna vicar și episcop în Ardeal”, în *Revista Teologică*, anul XXXVII, Nr. 3-4, martie-aprile, Sibiu, 1947, pp. 150-156.
43. Bodogae, Teodor, „Despre antimisele mitropolitului Andrei Șaguna și despre unele semnificații speciale ale lor”, în *Mitropolia Ardealului*, anul XXIX, Nr. 1-2, Sibiu, 1984, pp. 103-107.
44. Bodogae, Teodor, „Despre însemnătatea operei mitropolitului Andrei Șaguna în viața bisericească și națională a românilor din Transilvania”, în *Îndrumător bisericesc al Arhiepiscopiei Ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului, pe anul comun de la Hristos 1979*, Cluj-Napoca, 1979, pp. 218-227.
45. Bodogae, Teodor, „Neue Angaben hinsichtlich der Beziehungen des Metropoliten Andreas Saguna zu Baron Simeon Sina”, în *Revue des Etudes sud-est européennes*, 9, Nr. 1, București, 1971, pp. 121-130.
46. Bodogae, Teodor, „Un proces de moștenire intentat de episcopul Andrei Șaguna”, în *Revista Teologică*, anul I (73), Nr. 4, iulie-august, Sibiu, 1991, pp. 82-91.
47. Bodea, Gh. I., Göllner, Kovács, C., I., „Gemeinsame rumänisch-ungarisch-deutsche Bestrebungen in den Jahren 1850-1866”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 16, Nr. 2, 1973, pp. 53-63.
48. Bolovan, Ioan „Românii în perioada reformelor și revoluțiilor democratice (1820-1859)”, în Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan (coord), *Istoria României. Compendiu*, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2004, pp. 457-500.
49. Bordean, Horia Septimiu, „Din amintirile unor foști teologi șagunieni: preoții de sat Procopiu Costea din Ighiel - Alba și Ioan Bârsan din Cornățel - Mureș”, în *Transilvania*, anul XXXVII, Nr. 9-10, Sibiu, 2008, pp. 88-92.
50. Boros, Fortunát, „Das Zeitalter der protestantischen Fürsten (1606-1691)”, în Joachim Krista Zach Bahlcke (ed), *Kirche. Staat. Nation. Eine Geschichte der katholischen Kirche Siebenbürgens vom Mittelalter bis zum frühen 20. Jahrhundert*, IKGS Verlag, München, 2007, pp. 71-91.
51. Brakelmann, Günter „Historisch-politische Anfragen an das presbyterial-synodale Prinzip de preußischen Kirche”, în Helmut Geck (ed), *Der Kirchenkreis in der presbyterial-synodalen Ordnung*, în seria *Recklinghäuser Forum zur Geschichte von Kirchenkreisen*, Band 3, Lit Verlag, Berlin, 2008, pp. 146-156.
52. Braniște, Marin M., „Pastorul Ștefan Ludwig Roth (1796-1849) – susținător al cauzei românilor din Transilvania și participant la Revoluția din 1848-49”, în *Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1978*, anul XVII, Wien, pp. 145-151.
53. Bratu, Ioan, „Monografia școalei greco-orientale române din Tilișca”, în *Transilvania*, anul XLIV, Nr. 1-2, Sibiu, 1913, pp. 39-64.

54. Briebrecher, Rudolf, „Unsere Vereine”, în Friedrich Teutsch (ed), *Bilder aus der vaterländischen Geschichte. Zweiter Band*, Druck und Verlag von W. Krafft, Hermannstadt, 1899, pp. 480-491.

55. Brusanowski, Paul, „Polemica dintre episcopii Hacman și Șaguna cu privire la organizarea canonică a Bisericii Ortodoxe din Imperiul austriac”, în *Revista Teologică*, anul 88, Nr. 4, Sibiu, 2006, pp. 91-129.

56. Brusanowski, Paul, „Situția juridică și dotația Bisericii Ortodoxe din Ardeal între 1761-1810. Fondul Sidoxial. Asemănări și deosebiri față de celelalte confesiuni din Monarhia habsburgică”, în *Revista Teologică*, anul XVII (89), Nr.1, ianuarie-martie, Sibiu, 2007, pp. 123-163.

57. Brusanowski, Paul, „Actualitatea Statutului Organic”, în *INTER, Revistă română de studii teologice și religioase*, anul I., Nr. 1-2, Cluj-Napoca-Sibiu-Craiova-Bucharest-Chișinău, 2007, pp. 260-272.

58. Brusanowski, Paul, „Structura constituțională a Bisericii Ortodoxe Române. Repere istorice”, în *INTER, Revistă română de studii teologice și religioase*, anul I., Nr. 1-2, Cluj-Napoca-Sibiu-Craiova-Bucharest-Chișinău, 2007, pp. 222-259.

59. Brusanowski, Paul, „Despre sursele canonico-juridice ale Statutului Organic șagunian”, în Nicolae Bocșan, Ana Sima, Ion Cârja (coord), *Identități confesionale în Europa Central-Orientală (secolele XVII-XXI)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, pp. 521-601.

60. Brusanowski, Paul, „Autocefalia de facto a Bisericii Ortodoxe a Transilvaniei (1864-1925). Statutul canonic al Bisericii ortodoxe din Imperiul Austro-Ungar”, în vol. *Autocefalia. Libertate și demnitate*, Editura Basilica, București 2010, pp. 369-389.

61. Brusanowski, Paul, „Jurisdicția bisericească și privilegiile ilirice în Banat și Ungaria de Sud/Serbia de Nord în secolele XVII-XVIII”, în *Piramida*, anul II, Nr. 4, toamna-iarna, 2012, pp. 124-141.

62. Cârstea, Sebastian Dumitru, „Implicarea episcopului Andrei Șaguna în desfășurarea evenimentelor din timpul revoluției românești din Transilvania în anii 1848-1849”, în *Îndrumător bisericesc pe anul de la Hristos 2008*, 156, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, pp. 197-204.

63. Cherescu, Pavel, „Istoriografia Bisericii Ortodoxe Române în perioada 1948-1988”, în *Revista Teologică*, I (73), Nr. 2, martie-aprilie, Sibiu, 1991, pp. 45-54.

64. Cherescu, Pavel, „Antimisele din colecția muzeului Arhiepiscopiei Sibiului. Studiu istorico-liturgic”, în *Revista Teologică*, anul IV (76), Nr. 4, Sibiu, octombrie-decembrie 1994, pp. 49-72.

65. Cherescu, Pavel, „Andrei Șaguna – Istoria Bisericii Ortodoxe Răsăritene Universale – Studiu comparativ” –, în *Revista Teologică*, anul VI (78), nr. 1-2, ianuarie-iunie, Sibiu, 1996, pp. 48-65.

66. Cherescu, Pavel, „Eparhia Ardealului în lumina Conscriptiilor șaguniene din anul 1858”, în Mircea Păcurariu (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, pp. 368-387.

67. Cheresteșiu, Victor, „Bestrebungen zur Revolutionären Einheit der Völker Siebenbürgens während der Jahre 1848-1849”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 13, Nr. 2, 1970, pp. 19-44.

68. Chirilă, Ioan, Gârdan, Gabriel-Viorel, „Elemente de definire a identității confesionale ortodoxe românești în lucrările de drept canonic elaborate de Andreiu Baron de Șaguna – Mitropolitul românilor din Ardeal și părțile Ungariei”, în Nicolae Bocșan, Ana Sima, Ion Cârja (coord), *Identități confesionale în Europa Central-Orientală (secolele XVII-XXI)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, pp. 511-519.

69. Chirilă, Ioan, „Laudatio. To the Most Reverent Ioannis Zizioulas Mitropolitan of Pergamon”, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul LIV, Nr. 1, Cluj-Napoca, 2009, pp. 37-42.

70. Ciurea, Alexandru I., „Istoriografia Bisericii Române și problemele ei actuale”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul LXXXIX, Nr. 3-4, București, 1971, pp. 368-381.

71. Cosma, Ela, *Politică, biserică și școală la sașii ardeleni în perioada dualismului (1867-1918)*, în Anton Drăgoiescu (coord), *Istoria Transilvaniei*, vol. II. (1867-1947), Societatea cultural-științifică „George Barițiu”, Editura George Barițiu, Cluj-Napoca, 1999, pp. 244-284.

72. Cosma, Ela, „Daniel Roth și proiectul său vizând respingerea uniunii Transilvaniei cu Ungaria printr-o posibilă Monarhie daco-română (mai 1848)”, în Gelu Neamțu (coord), *Biografii pașoptiste transilvane*, vol. II, Editura Academiei Române, București, 2009, pp. 95-108.

73. Costea, Filaret, „Îndrumătorul bisericesc după 1918”, în *Îndrumător bisericesc pe anul comun de la Hristos 1977*, anul 125, Tiparul Tipografiei eparhiale, Sibiu, pp. 112-117.

74. Covercă, Ioan I., „Protopopii în trecutul Bisericii Ortodoxe Române”, în *Glasul Bisericii*, anul XXI, Nr. 7-8, București, 1962, pp. 757-763.

75. Crăciun, Bogdan, „Comunitatea săsească din Saeș (jud. Mureș) în secolul al XIX-lea. Contribuții de demografie istorică”, în Ioan Bolovan (coord), *Transilvania în epocile modernă și contemporană. Studii de demografie istorică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, pp. 70-85.

76. Crăciun, Bogdan, „Civilizație urbană și comportament demografic. Comunitatea luterană din orașul Cluj în secolul al XIX-lea”, în Ioan Bolovan, Corneliu Pădureanu (coord), *Populație și societate. Studii de demografie istorică a Transilvaniei (secolele XVIII-XX)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, pp. 109-124.

77. Crăciun, Bogdan, „Familia săsească între ideologie și demografie”, în *Caiete de antropologie istorică*, II, Cluj-Napoca, 2003, pp. 69-88.

78. Crăciun, Bogdan, „Dinamica populației săsești din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului XX. Evoluții demografice locale”, în Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, Corneliu Pădureanu (coord), *Transilvania în secolele XIX-XX. Studii de demografie istorică. Omagiu profesorului Liviu Maior*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2005, pp. 13-87.

79. Crăciun, Bogdan, „Two-Children-Family Model in the Evangelical Community in Transylvania. Case Study”, în *Romanian Journal of Population Studies*, II, nr. 1, Cluj-Napoca, 2008, pp. 19-32.

80. Curticăpeanu, Vasile, „Die Zusammenarbeit zwischen der Astra und dem Verein für siebenbürgische Landeskunde”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 21, Nr.1, 1978, pp. 124-127.

81. Demény, Ludovic, „Cercetarea istoriei naționalităților conlocuitoare și a înfrățirii lor cu națiunea română”, în *Revista de istorie*, tom 33, Nr. 7-8, București, 1980, pp. 1543-1567.

82. Djogo, Darko, „Istoria ca identitate: o contribuție la conștiința ortodoxă a istoricității”, în *Revista Teologică*, anul XXI (93), Nr. 3, iulie-septembrie, Sibiu, 2011, pp. 80-89.

83. Dobrei, Florin, „Legăturile lui Andrei Șaguna cu românii ortodocși hunedoreni”, în Mircea Păcurariu (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, pp. 359-367.

84. Dobrei, Florin, „Protopop stavrofor dr. Sebastian Stanca – Micromonografie”, în *Revista Teologică*, anul XVI (87), Nr. 1, ianuarie-martie, Sibiu, 2006, pp. 131-143.

85. Dragomir, Silviu, „André Șaguna et Joseph Rajacic. Un chapitre de l’histoire des relations de l’église roumaine avec l’église serbe”, în *Balcania*, anul VI, 1943, pp. 242-282.

86. Dragomir, Silviu, „Cei mai vechi protopopi români”, în *Revista Teologică*, anul V, Nr. 19-20, Sibiu, 1-15 noiembrie 1911, pp. 531-534.

87. Dumitran, Ana, „Instituția protopopiatului în Biserica românească din Transilvania în secolul al XVII-lea”, în *Apulum*, anul XXXII, Alba Iulia, 1995, pp. 315-325.

88. Dumitran, Daniel, „Rezistența ortodoxă împotriva unirii religioase în Brașov și Țara Bârsei”, în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, anul 9/II, Alba Iulia, 2005, pp. 53-61.

89. Dura, Nicolae, „Andrei Șaguna și revendicările românești la Viena”, în Mircea Păcurariu (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, pp. 121-133.

90. „Ecumenismul practic local în Arhiepiscopia Sibiului”, în *Îndrumător bisericesc pe anul comun de la Hristos 1983*, anul 131, Tiparul tipografiei eparhiale, Sibiu, 1983, pp. 45-47.

91. Edroiu, Nicolae, „Genealogiile preoțești și protopopești din Transilvania (Considerații privind studiul carierelor intelectuale românești din sec. XVIII-XIX)”, în Sorin Mitu, Rudolf Gräf, Ana Sima, Ion Cârja (coord), *Biserică, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocșan*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, pp. 73-81.

92. Egyed, Ákos, „Quellen zur Gründung des Siebenbürgischen Museums-Vereins. Aus dem Briefwechsel des Grafen Imre Mikó mit Joseph Bedeus von Scharberg und Andrei Șaguna”, în *Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde*, Jahrgang 102, Nr. 31, Köln-Weimar-Wien, 2008, pp. 112-118.

93. Fazekas, Tibor, „Die Herkunft der Ungarn – Tradition und Mythologie der orientalischen Abstammung”, în Reinhard Lauer (ed), *Erinnerungskultur in Südosteuropa*, (Abhandlungen der

Akademie der Wissenschaften zu Göttingen, Neue Folge, Band 12), Walter de Gruyter Verlag, Göttingen, 2011, pp. 37-58.

94. Floca, Ioan, „Primul manual românesc de Drept canonic”, în *Mitropolia Ardealului*, anul II, Nr. 5-8, Sibiu, 1957, pp. 478-489.

95. Folberth, Otto, „St. Ludwig Roth, eroul național sas și României transilvănene”, în *Țara Bârsei*, anul X, Nr. 4-6, iulie-decembrie, Brașov, 1938, pp. 428-433.

96. Folberth, Otto, „Minister Thun und die Siebenbürger Sachsen. Ungeschriebene Kapitel der Geschichte des Protestantismus in Österreich”, în *Jahrbuch der Gesellschaft für die Geschichte der Protestantismus in Österreich*, Jahrgang 80, Verlag des evangelischen Pressverbandes, Wien, 1964, pp. 47-65.

97. Folberth, Otto, „Toleranz und Gerechtigkeitssinn bei Stephan Ludwig Roth und Nicolae Iorga”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 20, Nr. 2, 1977, pp. 70-79.

98. Gherman, Alin-Mihai, „Cronologia episcopilor românești [sic!] neuniți cam de la începerea dogmii ieresului [lui] Luter Marton și Calvin Ianoș, venin prin Dația Transilvaniei sau Ardialului”, în Sorin Mitu, Rudolf Gräf, Ana Sima, Ion Cârja (coord), *Biserica, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocșan*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, pp. 65-71.

99. Ghibu, Onisifor, „O pagină din trecut. Grecii și românii din cetatea Sibiului”, în *Calendariu pe anul comun de la Hristos 1915*, anul 64, Editura tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1915, pp. 158-167.

100. Ghitta, Ovidiu, „Biserica Ortodoxă din Transilvania (Secolul al XVI-lea – a doua jumătate a secolului al XVII-lea)”, în Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, Magyari András (coord), *Istoria Transilvaniei, vol. II (de la 1541 până la 1711)*, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2005, pp. 263-276.

101. Giura, Lucia, „Stephan Ludwig Roth în conștiința românilor”, în Carol Göllner (red), *Studii de istorie a naționalității germane și a înfrățirii ei cu națiunea română, Volumul II*, Editura Politică, București, 1981, pp. 329-343.

102. Gombocz, István, „Eine Voraussage und ihre jahrhundertelange Nachwirkung: Zu Herders Rezeption in Ungarn”, în *Ungarn-Jahrbuch*, Band 23, Jahrgang 1997, München, 1998, pp. 105-118.

103. Gottas, Friedrich, Schwarz, Karl, „Patentisten contra Autonomisten: Das Protestantenpatent von 1859 im Widerstreit der Meinungen”, în Karl Schwarz, Peter Švorc, *Die Reformation und ihre Wirkungsgeschichte in der Slowakei. Kirchen- und konfessionsgeschichtliche Beiträge*, în colecția *Studien und Texte zur Kirchengeschichte und Geschichte*, Band 14, Evangelischer Presseverband, Wien, 1996, pp. 159-182.

104. Goția, Anca, „Preocupări ale cărturarilor germani din Banat și Transilvania pentru folclorul românesc în secolul al XIX-lea”, în Carol Göllner (red), *Studii de istorie a naționalității germane și a înfrățirii ei cu națiunea română, Volumul II*, Editura Politică, București, 1981, pp. 233-285.

105. Göllner, Carol, „Năzuințe comune româno-maghiaro-germane în timpul Revoluției de la 1848 în Transilvania”, în Carol Göllner (red), *Studii de istorie a naționalității germane și a înfrățirii ei cu națiunea română, Volumul II*, Editura Politică, București, 1981, pp. 111-156.
106. Grama, Ana, „Andrei Șaguna și Eforia episcopescă interimale (1862-1864)”, în *Revista Teologică*, anul XVIII (90), Nr. 4, octombrie-decembrie, Sibiu, 2008, pp. 41-64.
107. Grama, Ana, „Casele seminariului/Casele episcopesci/Casele clerului din Sibiu, în Ulița Cisnădiei”, în *Îndrumător bisericesc pe anul de la Hristos 2010*, anul 158, Editura Andreiana, Sibiu, 2010, pp. 285-302.
108. Grama, Ana, „De voind a rămâne avem de lipsă a porni ceva literatură, Profesorul Ioan Rus de la Blaj și protopopul sibian Petru Bădilă”, în *Sibiul Universitar*, anul 2, Nr. 2, 1994, p. 2.
109. Grama, Ana, „Fonduri șaguniene - o moștenire inestimabilă în Arhiva Mitropoliei Ardealului”, în Mircea Păcurariu (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, pp. 388-420.
110. Grama, Ana, „Episcopul Andrei Șaguna în primul deceniu postpașoptist. Contribuții documentare I”, în *Îndrumător bisericesc pe anul de la Hristos 2008*, anul 156, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, pp. 181-197.
111. Grama, Ana, „Însemnări autografe în Calendare personale ale lui Andrei Șaguna (1852-1869)”, în *Transilvania*, anul XXXVII, Nr. 11, Sibiu, 2008, pp. 1-7.
112. Grama, Ana, „Preîngrijiri șaguniene pentru edificarea catedralei”, în *Transilvania*, anul XXXV (CXI), Nr. 4, Sibiu, 2006, pp. 13-20.
113. Grama, Ana, „Primul „dosar” al tipografiei diecesane din Sibiu (1850-1855), în *Saeculum*, Nr. 1-2, Sibiu, 1995, pp. 61-73.
114. Grama, Ana, „Preoți și protopopiate ortodoxe din est-sud-estul Transilvaniei. Contribuții documentare-1799”, în *O candelă în Carpați. Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei 15 ani de la înființare 1994-2009*, Editura Grai Românesc, Miercurea-Ciuc, 2009, pp. 922-938.
115. Grama, Ana, „Protopopul sibian Ioan Panovici, 45 de ani paroh al Bisericii din Groapă”, în *Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 2005*, anul 153, Sibiu, 2005, pp. 229-235.
116. Grama, Ana, „Români sudtransilvani în ambianța multiculturală din a doua jumătate a secolului al XIX-lea”, în Corneliu Ioan Bucur (coord), *Cibinium. Identitate și globalizare în secolul XX-cercetare și reprezentare muzeală*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2006, pp. 191-218.
117. Ana Grama, „Andrei Șaguna, serbările populare și începuturile etnomuzeografiei românești (1852-1862)”, în Corneliu Ioan Bucur (coord), *Cibinium 2006-2008*, Partea I, Editura „Astra Museum”, Sibiu, 2008, pp. 10-38.
118. Grama, Ana, „Șaguniene. Contribuții documentare. Jubileul din august 1871, ca un cântec de lebedă”, în *Transilvania*, anul XXXVII, Nr. 9-10, Sibiu, 2008, pp. 110-118.
119. Gräf, Rudolf, Nögler, Thomas, „Cultura săsească”, în Ioan-Aurel Pop, Thomas Nögler, Magyari András (coord), *Istoria Transilvaniei vol. III (de la 1711 până la 1918)*, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008, pp. 584-589.
120. Gyárfás, Elemér, „Die Siebenbürger Sachsen und der Katholizismus”, în Joachim Bahlcke, Krista Zach (ed), *Kirche-Staat-Nation, Eine Geschichte der katholischen Kirche*

Siebenbürgens vom Mittelalter bis zum frühen 20. Jahrhundert, IKGS Verlag, München, 2007, pp. 195-214.

121. Gyémánt, Ladislau, „Evoluția demografică a Transilvaniei între anii 1690-1847”, în Traian Rotariu, Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan (coord), *Populația României. Trecut, prezent, viitor*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006, pp. 37-59.

122. Hamsea, Augustin, „Din vieța pastorală a mitropolitului Șaguna”, în *Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui*, Editura Consistoriului mitropolitan, Sibiu, 1909, pp. 455-465.

123. Herbert, Heinrich, *Geschichte des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 28, Hermannstadt, 1898, pp. 139-236.

124. Hilling, Nikolaus, „Zur Biographie von Friedrich H. Vering”, în *Archiv für katholisches Kirchenrecht mit besonderer Rücksicht auf die Länder deutscher Zunge*, Band 102, Jahrgang 1922, Mainz, 1923, pp. 48-55.

125. Hitchins, Keith, „The Early Career of Andreiu Saguna (1808-1849)”, în *Revue des Etudes Roumaines*, vol. IX-X, 1961-1962, Paris, 1965, pp. 47-76.

126. Hitchins, Keith, „Biserică și națiune în gândirea lui Andrei Șaguna”, în *Revista Teologică*, anul III (75), Nr. 2, aprilie-iunie, Sibiu, 1993, pp. 39-44.

127. Ică, Ioan I., „Relații între ortodocși și luterani din România din sec. XVI până astăzi”, în *Mitropolia Ardealului*, anul XXV, Nr. 1-3, Sibiu, 1980, pp. 58-75.

128. Ică, Ioan I. jr., „Perspective comparate asupra reformei Bisericii în Europa secolului XX”, în *INTER, Revistă română de studii teologice și religioase*, anul I, Nr. 1-2, Cluj-Napoca-Sibiu-Craiova-Bucharest-Chișinău, 2007, pp. 59-87.

129. Ion, C., „Instituția horepiscopilor în Biserica veche”, în *Studii Teologice*, anul XIV (seria II), Nr. 5-6, București, mai-iunie 1962, pp. 300-327.

130. Ioniță, Viorel, „Relațiile româno-săsești de-a lungul timpului”, în *Revista Teologică*, anul X (82), Nr. 1, ianuarie-martie, Sibiu, 2000, pp. 17-29.

131. Ittu, Gudrun-Liane, „Presa sibiană de limbă germană la moartea lui Andrei Șaguna”, în *Transilvania*, anul XXXVII, Nr. 9-10, Sibiu, 2008, pp. 130-132.

132. Jedins, Hubert, „Einleitung in die Kirchengeschichte”, în *Handbuch der Kirchengeschichte*, Band I, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 1962, pp. 17-55.

133. Jianu, Nicolae, „Mitropolitul Andrei Șaguna și rășinărenii”, în Laurențiu Streza (coord), *Sfântul ierarh Andrei Șaguna «Păstorul cel bun al Ardealului»*, Editura Andreiana, Sibiu, pp. 157-160.

134. Kaiser, Jochen-Christoph, „Integratives Moment des deutschen Protestantismus. Die Entstehung des Gustav-Adolf-Vereins im Kontext von Sozial- und Kirchengeschichte”, în *Jahrbuch des Gustav-Adolf-Werks*, 76. Jahrgang, Leipzig, 2007, pp. 11-31.

135. Kampmann, Jürgen, „Der Kirchenkreis in den Rheinisch-Westfälischen Kirchenordnungen seit 1835 – samt einer bewegten Vorgeschichte”, în Helmut Geck (ed), *Der*

Kirchenkreis in der presbyterial-synodalen Ordnung, în seria *Recklinghäuser Forum zur Geschichte von Kirchenkreisen*, Band 3, Lit Verlag, Berlin, 2008, pp. 13-47.

136. Kašić, Dušan, „Die griechisch-serbische Kirchensymbiose in Norddalmatien vom XV. bis zum XIX. Jahrhundert”, în *Balkan Studies*, volume 15, Tessaloniki, 1974, pp. 21-48.

137. Klein, Cristoph, „Cuvînt înainte”, în Thomas Nägler (ed.), *Muzeul Bruckenthal, Sibiu, România, Catalogul expoziției 800 de ani Biserica Germanilor din Transilvania*, Wort und Welt Verlag, Thaur bei Innsbruck, s.a., pp. 7-8.

138. Klein, Karl Kurt, „Sachsenbischof Friedrich Teutsch”, în *Südostdeutsche Heimatblätter*, 2. Jahrgang, München, 1953, pp. 5-18.

139. Klima, Helmut, „Guvernatorii Transilvaniei”, în *Anuarul Institutului de Istorie Națională*, anul IX, Tipografia Cartea Românească din Cluj, Sibiu, 1944, pp. 223-328.

140. Kroner, Michael, „Der rumänische Sprachunterricht in den siebenbürgisch-sächsischen Schulen vor 1918”, în *Schriftenreihen für Auslandsbeziehungen in Stuttgart*, anul 8, Stuttgart, 1972, pp. 3-24.

141. Kroner, Michael, „Stephan Ludwig Roth über das zusammenleben der siebenbürgischen Völkerschaften”, în Konrad Gündisch, Wolfgang Höpcken, Michael Markel (ed), *Das Bild des anderen in Siebenbürgen. Stereotype in einer multiethnischen Region, (Siebenbürgisches Archiv)*, Band 33, Köln-Weimar-Wien, 1998, pp. 155-177.

142. Leb, Ioan-Vasile, „Zu den Konfessionellen Beziehungen zwischen Hermannstadt – Sibiu und Wien im 19. Jahrhundert”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 34, Nr. 1-2, Hermannstadt, 1991, pp. 119-124.

143. Leb, Ioan-Vasile, „Șaguna-Kuzmány. Un moment din relațiile ortodoxo-evangelice dintre Sibiu și Viena în secolul al XIX-lea”, în Ioan-Vasile Leb (coord), *Toleranță și conviețuire în Transilvania secolelor XVII-XIX*, Editura Limes și Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2001, pp. 156-163.

144. Leb, Ioan-Vasile, „Reunirea Bisericilor în concepția lui Ignaz von Döllinger”, în *Revista Teologica*, Nr. 4, Sibiu, octombrie-decembrie, 2012, pp.156-172

145. Lumperdean, Ioan, Gräf, Rudolf, Nägler, Thomas, „Economie și structuri sociale”, în Ioan-Aurel Pop, Thomas Nägler, Magyari András (coord), *Istoria Transilvaniei vol. III (de la 1711 până la 1918)*, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008, pp. 505-529.

146. Lupaș, Ioan, „Vieața și faptele mitropolitului Andreiu Șaguna”, în *Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui*, Editura Consistoriului mitropolitan, Sibiu, 1909, pp. 1-400.

147. Lupaș, Ioan, „Episcopul Gheorghe Daniil Teutsch (1817-1893)”, în *Transilvania*, anul XL, Nr. 1, Sibiu, 1909, pp. 19-25.

148. Lupaș, Ioan, „O încercare de reunire a bisericilor române din Transilvania la 1798”, în *Studii, conferințe și comunicări istorice*, vol. I, Editura Casei Școalelor, București, 1928, pp. 389-405.

149. Lupaș, Ioan, „Episcopul Vasile Moga și profesorul Gheorghe Lazăr”, în *Studii, conferințe și comunicări istorice*, volumul III., Tipografia Cartea Românească din Cluj, Sibiu, 1941, pp. 103-110.
150. Lupaș, Ioan, „Un martir al Transilvaniei: preotul Stefan L. Roth 1796-1849”, în *Studii, conferințe și comunicări istorice*, volumul III., Tipografia Cartea Românească din Cluj, Sibiu, 1941, pp. 247-254.
151. Lupaș, Ioan, „Viața unei mame credincioase: Anastasia Șaguna 1785-1836”, în *Studii, conferințe și comunicări istorice*, volumul III., Tipografia Cartea Românească din Cluj, Sibiu, 1941, pp. 173-204.
152. Lupaș, Ioan, „Doisprezece pețitori ai episcopiei transilvane vacante de la 1796-1810”, în *Ioan Lupaș (1880-1967). Scrieri alese vol. I, Studii asupra istoriei Evului Mediu și istoriei bisericești*, ediție îngrijită de Nicolae Edroiu, Editura Academiei Române, București 2006, pp. 587-605.
153. Maior, Liviu, „Dualismul și politica sa națională”, în *Memorandul 1892-1894. Ideologie și acțiune politică românească*, Editura Progresul Românesc, București, 1992, pp. 202-245.
154. Mangra, Vasile, „Șaguna ca organizator constituțional”, în *Mitropolitul Andrei baron de Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui*, Editura Consistoriului mitropolitan, Sibiu, 1909, pp. 435-453.
155. Marcu, Grigorie, „Sfânta Scriptură „în pom românesc”. 100 de ani de la apariția Bibliei lui Șaguna”, în *Mitropolia Ardealului*, an III, Nr. 11-12, Sibiu, 1958, pp. 797-805.
156. Marga, Irimie, „Andrei Șaguna, canonist și organizator bisericesc”, în *In Memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 189-199.
157. Marga, Irimie, „Mitropolitul Andrei Șaguna, autorul primei cărți de drept al familiei la români”, în Mircea Păcurariu (coord), *Mitropolitul Andrei Șaguna creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania*, Editura Andreiana, Sibiu, 2010, pp. 280-294.
158. Marga, Irimie, „Pr. Prof. Liviu Stan, canonistul șagunian al Ortodoxiei românești”, în Liviu Stan, *Biserica și Dreptul, studii de drept canonic ortodox. 1. Teologia Dreptului*, ediție coordonată de Irimie Marga, Editura Andreiana, Sibiu, 2010, pp. 7-18.
159. Mádly, Loránd, „Eforturile sașilor transilvăneni pentru afirmarea și păstrarea identității în perioada neoabsolutismului (1849-1860) și rolul Bisericii Evanghelice”, în Constantin Bărbulescu, Luminița Dumănescu, Sorin Mitu, Vlad Popovici (ed), *Identitate și alteritate 4. Studii de istorie politică și culturală*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007, pp. 119-124.
160. Mádly, Loránd, „Problema organizării Bisericii Evanghelice C.A. din Transilvania și chestiunea „constituției bisericești” pentru evanghelicii sași în perioada neoabsolutistă”, în *Anuarul Institutului de Istorie «G. Barițiu» din Cluj-Napoca*, XLVII, Cluj-Napoca, 2008, pp. 45-59.
161. Mârza, Iacob, „Gramatica lui Andrei Șaguna”, în *Limba română*, anul XX, Nr.1, București, 1971, pp. 21-32.
162. Mârza, Iacob, „Andrei Șaguna's Grammar Book”, în *Transilvania*, anul XXXVII, Nr. 9-10, Sibiu, 2008, pp. 65-74.

163. Meltzl, Oskar, „Statistik der sächsischen Landbevölkerung in Siebenbürgen”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 20, Hermannstadt, 1886, pp. 215-510.
164. Mișu, Elena, „Vizita lui Andrei Șaguna în biserica de lemn din Târgu Mureș”, în *Anuarul arhivelor mureșene*, anul I, Târgu Mureș, 2002, pp. 120-136.
165. Mișu, Elena, „Protopopul Nicolae Ghiaja din Paloș în evenimentele revoluționare din 1848-1849”, în *Angustia*, Nr. 10, 2006, pp. 37-52.
166. Mișu, Elena, „Pătimirile preotului Ioan Brândeș din Daneș în anul 1849”, în *Angustia*, Nr. 11, 2007, pp. 71-92.
167. Mișu, Elena, „Episcopul Andrei Șaguna în Târgu Mureș (1848-1852). Contribuții documentare”, în *Transilvania*, anul XXXVII, 8-9, Sibiu, 2008, pp. 81-87.
168. Mișu, Elena, „Preotul Nicolae Stoicovici din Jacu și frații săi și „răsplata” primită pentru devotamentul lor în Revoluția din 1848-1849”, în *Angustia*, Nr. 13, 2009, pp. 67-76.
169. Miron, Greta Monica, „Biserica greco-catolică din Transilvania în anii reformismului”, în Remus Câmpeanu, Anca Câmpian (coord), *În spiritul Europei moderne. Administrația și confesiunile din Transilvania în perioada reformismului Terezian și Iosefin (1740-1790)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, pp. 77-130.
170. „Mitropolitul Andrei Șaguna în memoria posterității”, în *Îndrumător bisericesc pe anul de la Hristos 2008*, anul 156, Sibiu, Editura Andreiana, 2008, pp. 115-118.
171. Mocsonyi, Alexandru, „În memoria mitropolitului Șaguna”, în *Mitropolitul Andrei baron de Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui*, Editura Consistoriului mitropolitan, Sibiu, 1909, pp. 401-403.
172. Moldovan, Nicolae, „Stațiunea Vâlcele și personalitățile românești de seamă care au poposit aici în secolul XIX-XX”, în *Angustia*, anul 1, Nr. 1, Sfântu Gheorghe, 1996, pp. 329-332.
173. Möckel, Andreas, „Geschichtsschreibung und Geschichtsbewusstsein bei den Siebenbürger Sachsen”, în Paul Philippi (ed), *Studien zur Geschichtsschreibung im 19. und 20. Jahrhundert*, Böhlau Verlag, Köln-Graz, 1967, pp. 1-21.
174. Müller, Friedrich, „Johann Karl Schuller, Romänische Volkslieder”, în Eugen von Trauschenfels (ed), *Magazin für Geschichte, Literatur und alle Denk- und Merkwürdigkeiten Siebenbürgens*, Neue Folge, Band II, Druck und Verlag von Johann Gött, Kronstadt, 1860, pp. 243-254.
175. Năgler, Thomas, *Un mare istoric și om politic al sașilor: Georg Daniel Teutsch (1817-1893)*, în *Transilvania*, anul XXXV (CXI), Nr. 4, Sibiu, 2006, pp. 76-82.
176. Neamțu, Gelu, „Adevărul atestat de documente privind «incidentul» Andrei Șaguna-Ecaterina Varga (1847)”, în *In Memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 64-70.
177. Neamțu, Gelu, „Persecuții și abuzuri împotriva unor preoți ortodocși din Transilvania în vara anului 1848”, în Gelu Neamțu, „*Religia română*” în *Transilvania 1848-1918*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2010, pp. 26-46.

178. Necula, Constantin, „Catehetica. Un manuscris Șaguna”, în *Logos*, Nr. 1, Alba Iulia, 2007, pp. 45-51.

179. Negri, Eghita, „Cărți tipărite la Sibiu în vremea lui Andrei Șaguna, existente în Biblioteca Episcopiei Caransebeșului. Proveniență și însemnări manuscrite”, în Daniel Alic (coord), *Simpozionul Internațional «Taină și Comuniune»*, Editura Episcopiei Caransebeșului, Caransebeș, 2012, pp. 570-580.

180. Netea, V., Göllner, C., „Die Beziehungen zwischen George Bariț und dem Kronstädter Buchdrucker Johann Gött”, în *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 9, 1966, p. 75-90.

181. Oancea, Dorin, „Ecumenismul în gândirea teologică transilvăneană”, în Mitropolia Ardealului, *Contribuții transilvănene la Teologia Ortodoxă*, Sibiu, 1988, pp. 342-355.

182. Oancea, Dorin, „Legea strămoșească în context istoric transilvan”, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, anul 9, Nr. 2, Alba Iulia, 2005, pp. 21-26.

183. Ohst, Martin „Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher (1768-1834). Die Versöhnung von moderner Kultur und christlicher Frömmigkeit”, în Rudolf Mau (ed), *Protestantismus in Preußen, Lebensbilder aus seiner Geschichte*, Band 2, Vom Unionsaufruf 1817 bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts, Frankfurt am Main, 2009, pp. 45-67.

184. Olteanu, Carmen, „Șaguna și Rășinariul”, în Dumitru Acu, Elena Macavei, Cătălina Gruian (coord), *Bicentenarul nașterii Mitropolitului Andrei Șaguna*, Editura Asociațiunii Astra, Sibiu, 2010, pp. 204-212.

185. Oltean, Vasile, „Cronologia vieții marelui ierarh Andrei Șaguna prin prisma documentelor din Șcheii Brașovului”, în *Revista Teologică*, anul XVIII (90), Nr. 4, octombrie-decembrie, Sibiu, 2008, pp. 79-104.

186. Papuc, Gheorghe, „Stephan Ludwig Roth”, în *Îndrumător bisericesc*, editat de Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj-Napoca, 1982, pp. 273-275.

187. Păcățianu, T. V., „Două alegeri de mitropolit în Sibiu”, în *Transilvania*, anul 60, Nr. 7-8, iulie-august, Sibiu, 1929, pp. 518-527.

188. Păcurariu, Mircea, „Un prieten al poporului român: pastorul sas Stephan Ludwig Roth (1796-1849)”, în *Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena pe anul 1965*, Wien, 1965, pp. 122-126.

189. Păcurariu, Mircea, „Istoriografia Bisericii Române și problemele ei actuale”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul LXXXIX, Nr. 3-4, București, 1971, pp. 355-368.

190. Păcurariu, Mircea, „Legături cultural-bisericești între românii ortodocși și sașii luterani din Transilvania până în 1918”, în *Mitropolia Ardealului*, anul XXXI, Nr. 2, martie-aprilie, Sibiu, 1986, pp. 136-151.

191. Păcurariu, Mircea, „Istoriografia Bisericii românești din Transilvania”, în Mitropolia Ardealului, *Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă*, Sibiu, 1988, pp. 68-100.

192. Păcurariu, Mircea, „Andrei Șaguna: activitatea editorială”, în *In Memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 46-63.

193. Păcurariu, Mircea, „Andrei Șaguna-teologul”, în *Tabor*, anul II, Nr. 11, februarie, Cluj-Napoca, 2009, pp. 5-12.

194. Pârnu, Ion, „Activitatea culturală a episcopului Nicolae Popea între 1889-1908”, în Tamara Petrov, Viorel Dorel Cherciu (coord), *Biserica și societate în Banat*, Editura Învierea, Timișoara, 2005, pp. 217-221.

195. Petriș, Daniel, „Preocupări istorice la Sterie Stinghe (1874-1957)”, în *Buletinul Cercurilor Științifice Studentești. Arheologie-Istorie-Muzeologie*, anul 14, Alba Iulia, 2008, pp. 83-97.

196. Pitters, Hermann, „Das Kirchen- und Gemeindeverständnis in der Confessio Augustana und in der Lehrüberlieferung unserer Kirche im Reformationsjahrhundert”, în Christoph Klein, Hermann Pitters (ed), *Ordnung und Verantwortung, Festschrift zum 80. Geburtstag von Bischof D. Albert Klein*, Sibiu-Hermannstadt, 1996, pp. 79-92.

197. Pitters, Hermann, „Despre relațiile Mitropolitului Andrei Șaguna cu Biserica Evanghelică C.A. din Transilvania”, în *Slujitor al Bisericii și al Neamului. Părintele Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române la împlinirea vârstei de 70 de ani*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2002, pp. 572-575.

198. Pitters, Hermann, „Orthodox-lutherische Begegnung in Rumänien”, în *Kirche im Osten*, Band 20, Göttingen, 1977, pp. 179-191.

199. Plămădeală, Antonie,, „Momentul Șaguna în istoria Bisericii Transilvaniei”, în *In Memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 11-19.

200. Plămădeală, Antonie, „Momentul Andrei Șaguna în istoria și în cultura Transilvaniei”, în *Mitropolia Ardealului*, anul XXIX, Nr. 1-2, Sibiu, 1984, pp. 7-18.

201. Popa-Andrei, Mirela, „Biserica ortodoxă din Transilvania în epoca reformismului austriac”, în Remus Câmpeanu, Anca Câmpian (coord), *În spiritul Europei moderne. Administrația și confesiunile din Transilvania în perioada reformismului Terezian și Iosefin (1740-1790)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, pp. 131-195.

202. Pop, David, *Andrei, Baron de Șaguna, Mitropolitul Românilor din Transilvania și Ungaria*, în Aurel Chiriac (coord), *Andrei Șaguna. Mitropolitul Românilor din Transilvania și Ungaria*, Oradea, Editura Muzeul Țării Crișurilor, 2008, pp. 13-17.

203. Pop, Ioan-Aurel, „Tradiția istorică a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în Ștefan Iloaie, Bogdan Ivanov (ed), *Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani (1921-2011)*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012, pp. 35-51.

204. Pop, Ioan-Aurel, „Transilvania în secolul al XIV-lea și în prima jumătate a secolului al XV-lea (cca 1300-1456)”, în Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler (coord), *Istoria Transilvaniei, vol. I (până la 1541)*, Centrul de Studii Transilvane, Institutul Cultural Român, Cluj-Napoca, 2003, pp. 233-282.

205. Popescu, Mihail, „Sprijinul dat bisericii ortodoxe din Ardeal de frații din Principate (După un memoriu al lui Șaguna)”, în *Țara Bârsei*, VIII, Nr. 3, mai-iunie, f.l., 1936, pp. 243-247.

206. Popescu, Teodor M., „Enciclica patriarhilor ortodocși de la 1848. Studiu introductiv, text și traducere”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul LIII, Nr. 11-12, București, 1935, pp. 545-688.

207. Pușcariu, Ilarion, „Din anii ultimi ai vieții mitropolitului Andreiu baron de Șaguna, despre boala și moartea lui”, în *Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui*, Editura Consistoriului mitropolitan, Sibiu, 1909, pp. 405-433.
208. Pușcariu, Ilarion, „Câteva epistole dintre cele ce se păstrează dela arhiepiscopul-mitropolit Andreiu baron de Șaguna”, în *Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui*, Editura Consistoriului mitropolitan, Sibiu, 1909, pp. 467-539.
209. Pușcariu, Ioan, „Propaganda uniației”, în *Revista Teologică*, anul VII, Nr. 9-11, mai-iunie, Sibiu, 1913, pp. 300-310; Nr. 12-13, iunie-iulie, 1913, pp. 344-356; Nr. 14-16, august-septembrie, 1913, pp. 398-412; Nr. 17-19, octombrie-noiembrie, 1913, pp. 461-470.
210. Rannicher, Jakob, „Johann Karl Schuller. Ein Nekrolog”, în *Siebenbürgischer Volkskalender für das Jahr 1866, welches ein Gemeinjahr von 365 Tagen ist*, Neue Folge, 15 Jahrgang, Druck und Verlag von Theodor Steinhaußen, Hermannstadt, s.a., pp. I-VIII.
211. Rass, Károly, „Die Revolution von 1848”, Joachim Bahlcke, Krista Zach (ed), *Kirche. Staat. Nation. Eine Geschichte der katholischen Kirche Siebenbürgens vom Mittelalter bis zum frühen 20. Jahrhundert*, IKGs Verlag, München, 2007, pp. 215-220.
212. Rășinăreanu, Visarion, „Graiul antimiselor lui Andrei Șaguna”, în *Îndrumător bisericesc pe anul de la Hristos 2008*, anul 156, Editura Andreiana, Sibiu, 2008, pp. 119-122.
213. Răuțescu, Ioan, „Preoți din Ardeal refugiați în județul Muscel la 1849”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul LIV, Nr. 3-4, București, 1936, pp. 149-151.
214. Retegan, Simion, „Clerul rural românesc din Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea: modalități de instituire”, în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj-Napoca*, Editura Academiei Române, Cluj-Napoca, 1992, pp. 103-120.
215. Riedl, Franz, Hieronymus, „Ein Südtiroler als Czernowitzer Hochschullehrer. Ferdinand Ziegler, Edler von Blumenthal”, în *Südostdeutsche Heimatblätter*, 5. Jahrgang, München, 1956, pp. 88-90.
216. Retegan, Simion, „Aspecte ale biconfesionalității românilor din Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea”, în *Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca*, XXXV, Cluj-Napoca, 1996, pp. 177-183.
217. Romițan, Vasile, „Urmele lui Șaguna la Negreni”, în *Îndrumător bisericesc*, Cluj-Napoca, 1980, pp. 226-228.
218. Roșu, Victor Tudor, „Istorie trăită la August Treboniu Laurian. Studiu de caz: Istoria românilor (1862)”, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, anul 8, Alba Iulia, 2004, pp. 119-123.
219. Roth, Walter, „Der Ausbau des Deutsch-evangelischen Schulwesens durch Georg Daniel Deutsch”, în Walter König (ed), *Beiträge zur Siebenbürgischen Schulgeschichte*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 1996, pp. 257-271.
220. Rusu, Adrian Andrei, „Preoți români ortodocși din districtul Hațegului în secolul al XV-lea”, în *Mitropolia Banatului*, anul XXXII, Nr. 10-12, Timișoara, 1982, pp. 644-653.
221. Rusu, Dorel Octavian, „Un înainte mergător al reînființării Episcopiei Oradiei: episcopul Maxim Manuilovici”, în *Legea Românească*, anul 21, nr. 1, Oradea, 2010, pp. 11-17.

222. Sabev, Todor, „Biserica Ortodoxă Bulgară în secolul XX”, în Christine Chaillot (coord), *Biserica Ortodoxă din Europa de Est în secolul XX*, prefață de mitropoli Kallistos Ware, traducere din franceză de Liliana Donose Samuelsson, control științific de Vasile Răducă, Editura Humanitas, București, 2011, pp. 104-129.

223. Săsăujan, Mihai, „Note de jurnal ale episcopului Andrei Șaguna – Viena (15 octombrie 1850 – 2 iulie 1851)”, în *In Memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna 1808-2003*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 97-122.

224. Săsăujan, Mihai, „Biserică greco-neunită sau Biserică greco-răsăriteană? Considerații istorice și eclesiologice ale episcopului Andrei Șaguna la mijlocul secolului al XIX-lea”, în *Tabor*, anul II, Nr. 11, Cluj-Napoca, februarie, 2009, pp. 47-55.

225. Săsăujan, Mihai, „Conceptul de autonomie bisericească națională la românii ortodocși din monarhia austriacă, la mijlocul secolului al XIX-lea”, în Octavian Gordon, Alexandru Mihăilă (ed), *Via lui Nabot, Naboth's Vineyard, studia theologica recentiora*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012, pp. 375-394.

226. Schuller, G.A., „Bischof D. Friedrich Teutsch”, în *Die evang. Landeskirche A.B. in Siebenbürgen mit den angeschlossenen evang. Kirchenverbänden Altrumänien, Banat, Beșarabien, Bukowina, Ungarisches Dekanat. Festschrift herausgegeben vom Institut für Grenz- und Auslandsdeutschtum an der Universität Marburg*, Jena, Verlag von Gustav Fischer, 1923, pp. 1-25.

227. Schwarz, Karl, „Karol Kuzmány-ein lutherischer Theologe in Wien”, în *Austria Slovaca. Slovacia Austriaca, Dimensionen einer Identität*, colecția Biblos-Schriften, Band 167, Österreichische Nationalbibliothek, Wien, 1996, pp. 50-66.

228. Schwarz, Karl, „«Providus et circumspexus» Der siebenbürgisch-sächsische Kirchenrechtspraktiker Joseph Andreas Zimmermann”, în Zsolt K. Lengyel, Ulrich A. Wien, (ed), *Siebenbürgen in der Habsburgermonarchie vom Leopoldinum bis zum Ausgleich*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 1999, pp. 181-206.

229. Schwarz, Karl, „Karol Kuzmány's Memoranden zur kirchlichen Verfassungsgeschichte (1850) und zur aktuellen Lage der Lutherischen Kirche (1849). Edition und Analyse”, în *Acta Collegii Evangelici Prešovensis*, VII, Miscellanea anno 1999, Prešov, 2000, pp. 89-118.

230. Schwarz, Karl, „«Meine Popularität (...) dürfte auch der Anstalt zu Gute kommen». Zum 200. Geburtstag des lutherischen Kirchenrechtslehrer Karl Kuzmány”, în *Wiener Jahrbuch für Theologie*, Lit Verlag, Wien, 2006, pp. 337-352.

231. Schwarz, Karl, „Die Vorsynode 1849. Ein Beitrag zur Rechtsgeschichte des österreichischen Protestantismus”, în *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte*, Band 123, Kanonistische Abteilung 92, Böhlau Verlag, Wien-Köln-Weimar, 2006, pp. 570-602.

232. Schwarz, Karl W., „Zur Kirchenrechtslehre an der Evangelisch-Theologischen Fakultät bzw Lehranstalt in Wien. Wissenschaftliche Perspektiven”, în *Österreichisches Archiv für Recht und Religion*, 54. Jahrgang, 2 Heft, Plöchl Verlag, Freistadt, 2007, pp. 306-351.

233. Schullerus, Adolf, „Geschichte des Gottesdienstes in der siebenbürgisch-sächsischen Kirche”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, 41, 1928, pp. 299-522.

234. Slavici, Ioan, *Archiepiscopul și Metropolitul Andreiu Baron de Șaguna*, în *Convorbiri literare*, XIV, Nr. 1, pp. 5-21.

235. Sofronie, Mihai, „Zu den rumänisch-sächsischen Kulturinterferenzen im 19. Jahrhundert”, *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 21, Nr.1, 1978, pp. 128-130.

236. Spek, Rudolf, „Bibliographie Friedrich Teutsch, în Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde”, Neue Folge, 47, 1933, pp. 81-125.

237. Stan, Maria-Mihaela, „Die Rumänische-Orthodoxe Kirchenverfassung und ihre ekklesiologischen Grundlagen”, în Richard Potz, Brigitte Schinkele, Eva Synek (ed), *Kanon XIX, Yearbook of the society for the Law of the Eastern Churches*, Egling, 2006, pp. 95-110.

238. Steinhaus, Oskar, „Josef Edler von Mosing”, în Rudolf Brandsch (ed), *Deutsche Politische Hefte aus Grossrumänien*, Jahrgang VI., Heft Nr. 5, Hermannstadt, Mai 1926, pp. 93-96; Heft Nr. 6, Hermannstadt, Juni 1926, pp. 117-119; Heft Nr. 7, Hermannstadt, Juli 1926, pp. 141-144.

239. „Străinii despre Șaguna”, în *Revista Teologică*, anul XIII, Nr. 6-7, Sibiu, 1923, pp. 253-254.

240. Streza, Laurențiu, „Însemnări asupra operei canonice a Mitropolitului Andrei Șaguna”, în *In Memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 22-33.

241. Streza, Liviu, „Îndrumătorul bisericesc până la 1918”, în *Îndrumător bisericesc pe anul comun de la Hristos 1977*, anul 125, Tiparul Tipografiei eparhiale, Sibiu, pp. 108-112.

242. Streza, Nicolae, „Conviețuirea frățească dintre români, maghiari, secui și sași din Transilvania”, în *Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1979*, Tiparul tipografiei eparhiale, Sibiu, 1979, pp. 73-80.

243. Stoicescu-Apostolache, Zoe, Grama, Ana, „Considerații asupra catalogului bibliotecii lui Moise Fulea din prima jumătate a secolului al XIX-lea”, în *Revista muzeelor și monumentelor*, anul XXVI, Nr. 2, București, 1989, pp. 86-94.

244. Szegedi, Edith, „Biserică și politică la șvabii din Banat și sașii din Transilvania în perioada neoabsolutistă”, în *Anuarul Institutului de Istorie Cluj-Napoca*, XXXI, Editura Academiei Române, Cluj-Napoca, 1992, pp. 121-126.

245. Szegedi, Edit, „Confesionalizarea”, în Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, Magyari András (coord), *Istoria Transilvaniei, Vol. II (de la 1541 până la 1711)*, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2005, pp. 249-262.

246. Szegedi, Edit, „Reforma în Transilvania. Constituirea identităților confesionale”, în Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, Magyari András (coord), *Istoria Transilvaniei, Vol. II (de la 1541 până la 1711)*, Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2005, pp. 237-247.

247. Șaguna, Andrei, „Cuvântarea Escelentiei Sale D. Presedinte ținută cu ocaziunea deschiderii adunării generale a Asociațiunei”, în *A II-a Adunare generale a ASTRA ținută în Brașov*, Tipografia diecesana, Sibiu, 1862, pp. 32-39.

248. Șesan, Milan, „Die siebenbürgische Reformation und die rumänische Orthodoxie”, în *Kirche im Osten*, Band 18, Göttingen, 1975, pp. 73-80.

249. Teodor, Pavel, „Romanian-saxon revolutionary convergences in Transylvania in the summer of the year 1848”, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*, anul XXXIII, Nr. 1, Cluj-Napoca, 1988, pp. 46-72.

250. Teodor, Pompiliu, „Aspekte der rumänisch-sächsischen Beziehungen im 18. und 19. Jahrhundert”, în Zsolt K. Lenyel, Ulrich A. Wien (ed), *Siebenbürgen in der Habsburgermonarchie vom Leopoldinum bis zum Ausgleich*, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 1999, pp. 271-279.

251. Teutsch, Friedrich, „Einige Aufgaben und Ziele unsrer Geschichtsforschung und Geschichtsschreibung”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 17, Hermannstadt, 1882, pp. 226-234.

252. Teutsch, Friedrich, „Unsere Geschichtsforschung in den letzten zwanzig Jahren (1869-1889)”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 22, Hermannstadt, 1890, pp. 619-687.

253. Teutsch, Friedrich, „Georg Daniel Teutsch 1817-1893”, în Idem, (ed), *Bilder aus der vaterländischen Geschichte*, Hermannstadt, Druck und Verlag von W. Krafft, 1895, pp. 319-334.

254. Teutsch, Friedrich, „Denkrede auf Josef Andreas Zimmermann. Zur Eröffnung der 49. Generalversammlung des Vereins für siebenbürgische Landeskunde“, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 28, Hermannstadt, 1898, pp. 5-40.

255. Teutsch, Friedrich, „Denkrede auf Wilhelm Wattenbach. Zur Eröffnung der 51. Generalversammlung des Vereins für siebenbürgische Landeskunde“, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 30, Hermannstadt, 1901, pp. 5-27.

256. Teutsch, Friedrich, „Denkrede auf Adolf Schullerus”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 46, 3. Heft, Hermannstadt, 1932, pp. 331-410.

257. Teutsch, Friedrich, „Vorwort”, în Adolf Schullerus, *Unsere Volkskirche*, 2. vermehrte Auflage, Verlag der Krafft & Drotleff, Hermannstadt, 1928, pp. 1-4.

258. Teutsch, Georg Daniel, „Rechtsquellen der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen”, în *Protestantische Jahrbücher für Oesterreich*, Vierter Jahrgang, Pest, 1857, pp. 241-263.

259. Teutsch, Georg Daniel, „Siebenbürgen und sein Landtag”, în Rudolf Gottschall (ed), *Deutsche Revue der Gegenwart*, Neue Folge, 1. Jahrgang, 7. Heft, Julie 1865, Leipzig, 1865, pp. 481-509.

260. Teutsch, Georg Daniel, „Die Rechtslage der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen”, în *Sächsischen Hausfreund. Kalender für 1867*, Kronstadt, 1866, pp. 86-106.

261. Teutsch, Georg Daniel, „Zur Geschichte der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen in den letzten zwei Jahrzehnten”, în *Allgemeine kirchliche Zeitschrift*, Heft 8-9, Elberfeld, 1869, pp. 156-168.

262. Teutsch, Georg Daniel, „Die neue Kirchenverfassung der Siebenbürger Sachsen und ihre Entstehung”, în *Allgemeine kirchliche Zeitschrift, Ein Organ für die evangelische Geistlichkeit un Gemeinde*, 10. Jahrgang, Heft 8. und 12., Elberfeld, 1869, pp. 405-412, 515-525.

263. Teutsch, Georg Daniel, „Johann Karl Schuller. Ein Beitrag zur Geschichte seines Lebens und Wirkens”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 9, Hermannstadt, 1870, pp. 1-17.

264. Teutsch, Georg Daniel, „Denkrede auf Joseph Trausch. Zur Eröffnung der 27. Generalversammlung des Vereins für siebenbürgische Landeskunde”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 12, Hermannstadt, 1874, pp. 1-36.

265. Teutsch, Georg Daniel, „Siebenbürgen und der Dualismus in Oesterreich”, în *Preussischen Jahrbücher*, Band XLI, Heft 6, Band XLII, Heft 1, Berlin, 1878-1879, pp. 591-620, 1-15.

266. Teutsch, Georg Daniel, „Rede zur Eröffnung der 43. Generalversammlung des Vereins für siebenbürgische Landeskunde”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 22, Hermannstadt, 1890, pp. 251-286.

267. Todoran, Eugen, „Documente istorice. Acte privitoare la reîntoarcerea lui Anastasiu Șaguna în sînul bisericii strămoșești”, în *Transilvania*, anul 41, Nr. 6, noiembrie-decembrie, Sibiu, 1910, pp. 455-461.

268. Tofană, Stelian, „Biblia lui Șaguna sau fenomenul șagunian între actualitate și uitare”, în *In Memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna (1873-2003)*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, pp. 144-153.

269. Tomulețiu, Ovidiu, „Serbările sfințirii”, în *Transilvania*, anul XXXV (CXI), Nr. 4, Sibiu, 2006, pp. 47-50.

270. Tontsch, Günther H., „Die Rechtsakademie zu Sibiu (1844-1887)”, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Serie Jurisprudentia*, anul XIV, Cluj, 1969, pp. 97-103.

271. Turczynski, Emanuel, „Die Universität Czernowitz und die Hermannstädter Rechtsakademie“, în Friedhelm Berthold Kaiser, Bernhard Stasiewiski (ed), *Deutscher Einfluss auf Bildung und Wissenschaft im östlichen Europa*, seria *Studien zum Deutschtum in Osten*, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1984, pp. 159-177.

272. Țepelea, Gabriel, „Mineiele de la Râmnic”, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul 84, Nr. 3-4, București, 1966, pp. 369-387.

273. „Un sas transilvănean intrat în istorie”, în *Îndrumătorul bisericesc, misionar și patriotic pe anul de la Hristos 1989*, anul 137, Tiparul tipografiei eparhiale, Sibiu, 1989, pp. XI-XIII.

274. Vesa, Pavel, „Legăturile Episcopiei Aradului cu Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei în lumină epistolară (1839-1873)”, în Daniel Alic (coord), *Lucrările simpozionului internațional Taină și comuniune*, Editura Episcopiei Caransebeșului, Caransebeș, 2012, pp. 379-400.

275. Vlaicu, Monica, „Stephan Ludwig Roth – un apărător al drepturilor românești”, în *Transilvania*, anul VI (LXXXIII), iulie, Sibiu, 1977, pp. 12-13.

276. Vlaicu, Monica, „Die Hermannstädter Rechtsakademie und ihre rumänischen Studenten”, în *Forschungen zur Volks und Landeskunde*, Band 31, Nr.1, Hermannstadt, 1988, pp. 30-40.

277. Vlaicu, Monica, „Andrei Șaguna și anturajul său german la Sibiu”, în *Transilvania*, anul XXXVII (CXIII), Nr. 9- 10, Sibiu, 2008, pp. 103-106.

278. Vlaicu, Monica, „Câteva date despre arhivele Bisericii Evanghelice C.A. din România“, în Ioan Lăcătușu (coord), *Ana Grama cercetător, etnomuzeograf și arhivist la 70 de ani*, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2010, pp. 273-279.

279. Völker, Karl, „Das Zustandekommen des österreichischen Protestantentpatents vom 8. April 1861“, în *Jahrbuch der Gesellschaft für die Geschichte des Protestantismus in Österreich*, 52. Jahrgang, Wien, 1931, pp. 3-68.

280. Vulea, Camelia Elena, „Opinii istoriografice cu privire la apariția instituției vicariale în Biserica Romei. Înființarea Vicariatului greco-catolic al Hațegului”, în Sorin Mitu, Rudolf Gräf, Ana Sima, Ion Cârja (coord), *Biserică, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocșan*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, pp. 129-140.

281. Wagner, Ernst, „Nichtdeutsche als Angehörige der evangelischen Landeskirche A.B. in Siebenbürgen”, în Hans Philippi (ed), *Siebenbürgisch-sächsischer Hauskalender, Jahrbuch 1971*, 16. Jahrgang, Schweinfurt, pp. 47-58.

282. Wallner, Ernst M., „Über interethnische Kontakte und Kulturbeziehungen zwischen Rumänen und Siebenbürger Sachsen bis zur Zwischenkriegszeit”, în *Zeitschrift des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, anul 13, 1990, pp. 164-174.

283. Weinzel, Erika, „Die Kirchenfrage auf dem Österreichischen Reichstag 1848/49”, în *Mitteilungen des österreichischen Staatsarchiv*, Band 8, Wien, 1955, pp. 160-190.

284. Wittstock, Joachim, „Relații culturale dintre românii și sașii transilvăneni în anii 1800-1918“, în Carol Göllner (red), *Studii de istorie a naționalității germane și a înfrățirii ei cu națiunea română, Volumul II*, Editura Politică, București, 1981, pp. 286-328.

285. Wittstock, Oskar, „Die Nachbarschaft”, în Friedrich Teutsch (ed), *Bilder aus der vaterländischen Geschichte, Zweiter Band*, Druck und Verlag W. Krafft, Hermannstadt, 1899, pp. 271-276.

286. Wolfes, Thomas, „Adolf Harnack und Ernst Troeltsch in Siebenbürgen. Zur Reise deutscher Wissenschaftler nach Hermannstadt anlässlich der Enthüllung des G.D. Teutsch-Denkmal 1899”, în *Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde*, 27, Heft 2, Böhlau Verlag, Köln-Weimar-Wien, 2004, pp. 143-154.

287. Zach, Krista, „Religiöse Toleranz und Stereotypenbildung in einer multikulturellen Region, Volkskirchen in Siebenbürgen”, în Konrad Gündisch, Wolfgang Höpken, Michael Markel (ed), *Das Bild des Anderen in Siebenbürgen. Stereotype in einer multiethnischen Region*, Böhlau Verlag, Köln, Weimar, Wien, 1998, pp. 10-154.

288. Zach, Krista, „Toleranță religioasă și construirea stereotipurilor într-o regiune multiculturală, «Biserici populare» în Transilvania“, în vol. *Transilvania și sașii ardeleni în istoriografie, Din publicațiile Asociației de Studii Transilvane Heidelberg*, Editura Hora, Sibiu, 2001, pp. 64-96.

289. Zimmermann, Franz, „Die Nachbarschaften in Hermannstadt. Ein Beitrag zur Geschichte der deutschen Stadtverfassung und –Verwaltung in Siebenbürgen”, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, Band 20, Hermannstadt, 1885, pp. 47-130.

Pagini internet

<http://www.teutsch.ro/archiv-bibliothek/>
http://www.arhivelenationale.ro/images/custom/image/Pdf-uri/DJAN-uri/DJAN_Sibiu_fonduri_si_colectii_date_in_cercetare.pdf
<http://www.evang.ro/lk/>
http://de.wikipedia.org/wiki/Fraktur_%28Schrift%29
http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/doua-secole-doar-trei-papi-au-calatorit-trenul
<http://www.sfant.ro/sfinti-romani/arhimandritul-neonil-buzila-mare-staret-al-manastirii-neamt.html>
<http://www.kirche-und-heimat.de/de/schneiderjn-rb.html>
<http://de.academic.ru/dic.nsf/pierer/141531/Conrad>
http://www.deutsche-biographie.de/pnd_116140488.html
http://www.biographien.ac.at/oeb1/oeb1_K/Krainz_Josef_1821_1875.xml
<http://ro.wikipedia.org/wiki/Sibiu#Demografie>
http://de.wikipedia.org/wiki/Johann_Gottfried_Herder
<http://www.duden.de/rechtschreibung/oktroyieren>
http://de.wikipedia.org/wiki/Peter_Neuner
<http://othes.univie.ac.at/7267/>
<http://www.bildarchivaustria.at/Bildarchiv//235/B4047260T4047265.jpg>
<http://www.bildarchivaustria.at/Bildarchiv/540/B7233813T7233817.jpg>
<http://www.bildarchivaustria.at/Bildarchiv//618/B7530468T7530473.jpg>
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:KaisertumOsterreich.png>
http://ro.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:Austria_Hungary_ethnic.svg